

Jaarboek 1979

uitgave
HEEMKRING TER CUERE

Sekr. : Pauwhoflaan 66
8401 Bredene
Tel. 32 31 40

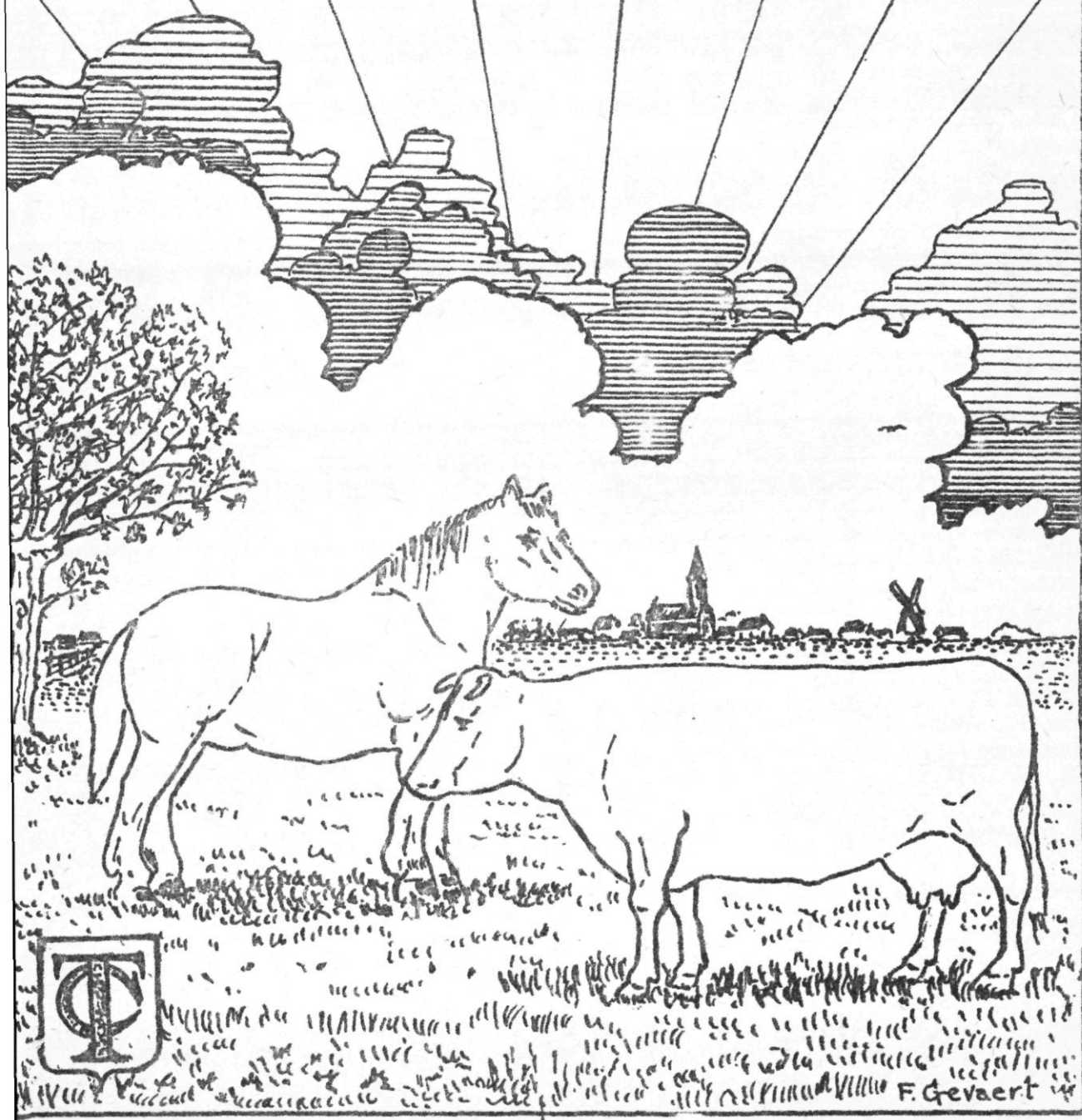

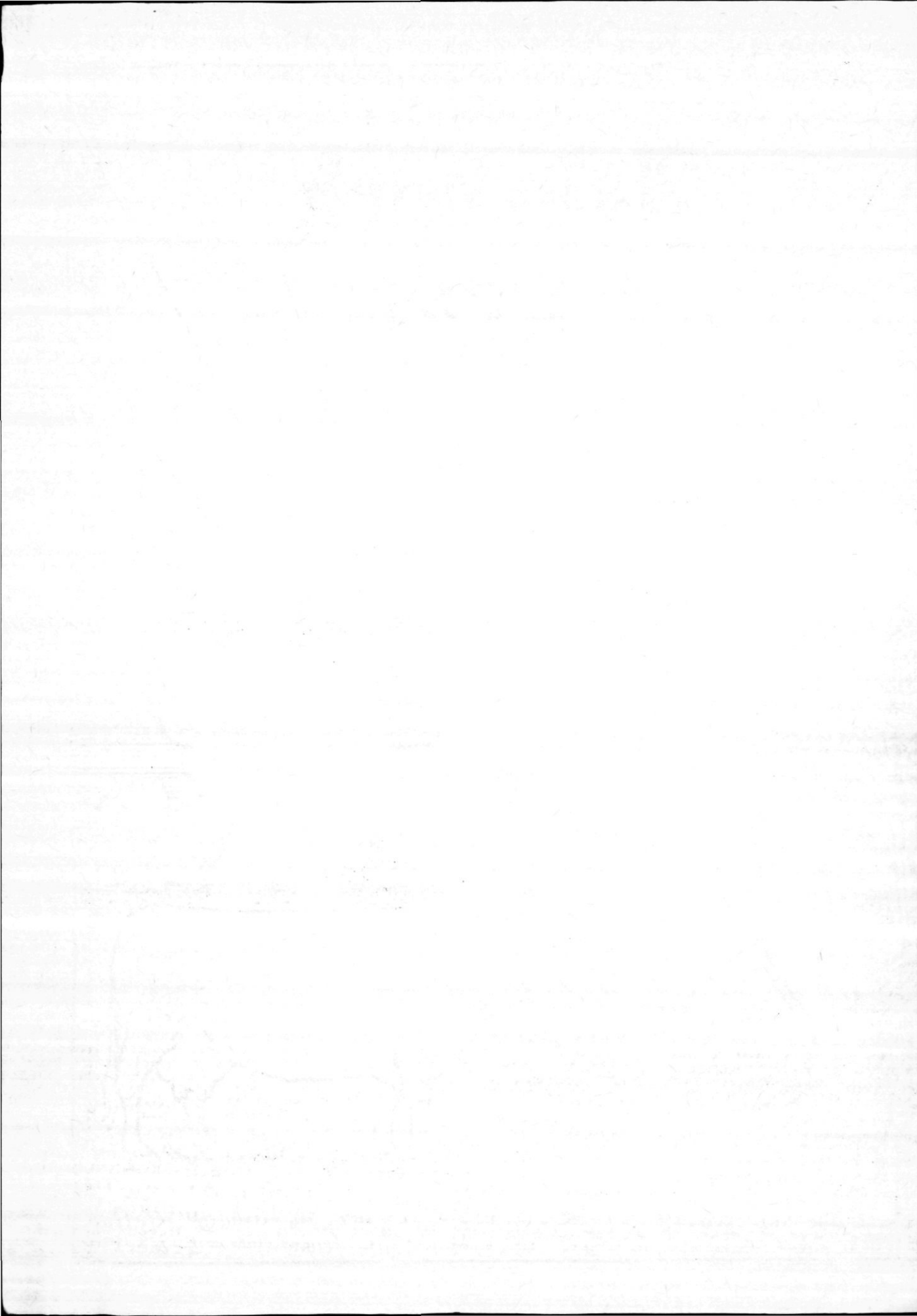

Jaarboek 1979

F. Gevaert

H E E M K R I N G " T E R C U E R E " E I N D E 1 9 7 9

+++++

BEHEERRAAD

Hoofdman	Belpaeme Noël
Onderhoofdman	Gevaert Ferdinand ~~X~~
Secretaris	Vansteenkiste Roland
Penningmeester	Defever Julia ~~X~~ (postrek. 000.0547808-49)

COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN DE GEMEENTE BREDENE

Burgemeester	Claeys Albert ~~X~~
Schepenen	Debruyne André
	Lagast Raymond ~~X~~
	Vanleenhove Gilbert
	Lacoere André

MEDEBEHEERDERS

Cattrijsse Willy
Desopper Georges
Devriendt Willy~~X~~
Fischer André~~X~~
Fonteyne Gilberte
Geselle Camille~~X~~
Lantsoght Jacques
Terreyn Henriette
Vandecasteele Louis
Verburgh André
Versluys Roland~~X~~
Willaert Jan~~X~~

Erevoorzitter

Verbanck Richard~~X~~

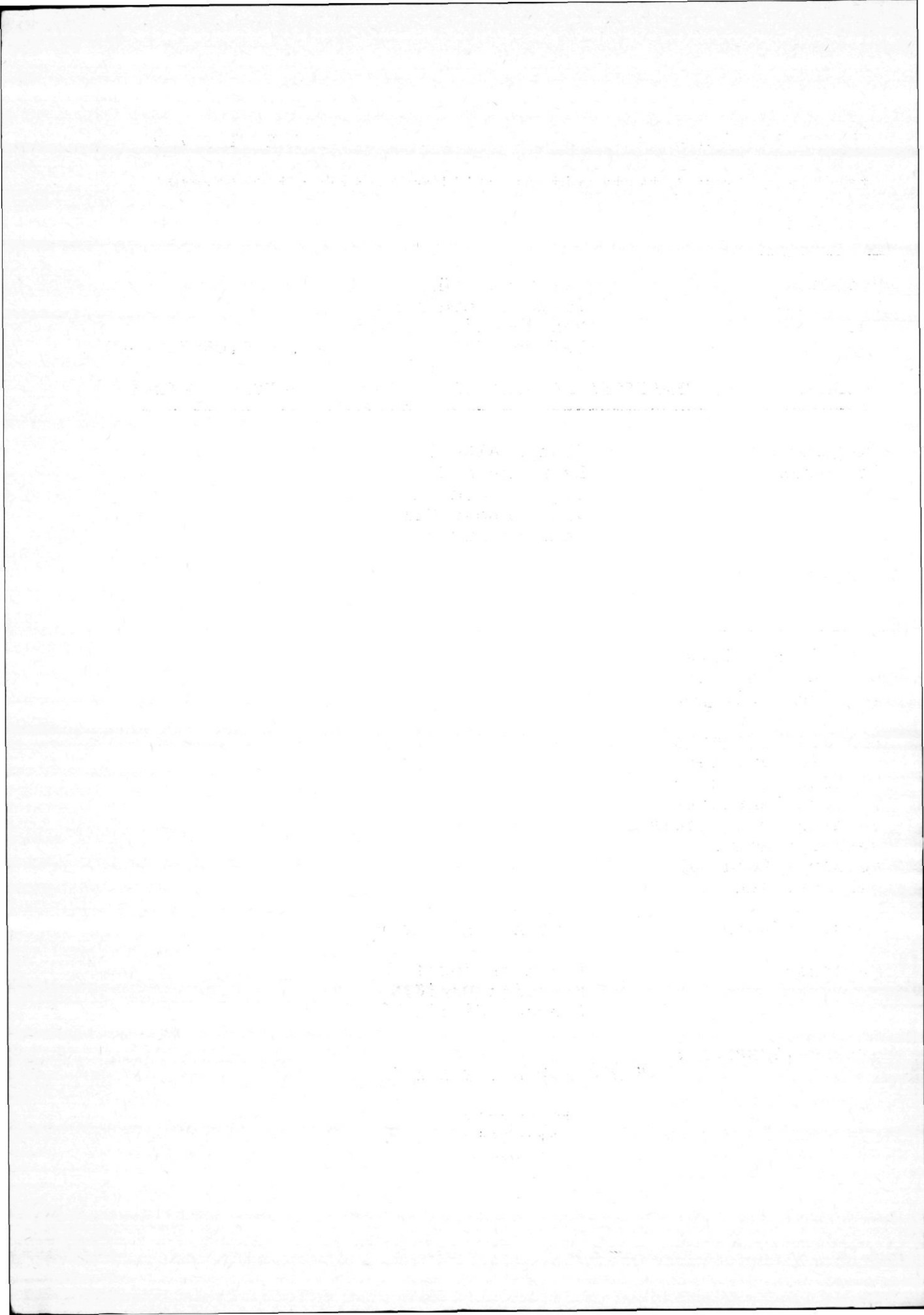
Ereleden

Penninck Jozef~~X~~
Farasijn Daniël~~X~~
Lievens Firmin~~X~~

MEDEDELINGSBLAD :

" R O E P S T E E N "

+++++
+++++
+++++
+++
+

A K T I V I T E I T E N L I J S T 1 9 7 9

+++++

- 1   Uitreiking " Zilveren Tent " aan mevrouw Germaine Vansteenkiste
      en aan de heer Frans Vanleenhove
- 2   3 februari : Ter Cuere - feestmaal met bal
- 3   Uitreiking van het Jaarboek 1978
- 4   31 maart - Filmavond met volgende films uit de filmotheek
      van de heemkring : Jaar van het Dorp 1978
                          Gemeenteverkiezingen 1970
  d°   1976
- 5   11 mei : Jaarlijkse statutaire vergadering
- 6   29-30 juni , 1 juli : Driedaagse van het kind in samenwerking
      met de werkgroep " Jaar van het Kind "
- 7   Juli-Augustus : Archeologische zomercampagne in samenwerking
      met de Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-
      Vlaanderen en R.U.G.
- 8   26 augustus 1979 : Openstellen van het heem " Turkeyenhof "
- 9   September-november : Archeologische herfstcampagne
- 10   8 december : Voordrachtavond " De moordzaken van Beernem "
      door A. Ryserhove
- 11   8 december : Voorstelling van de nieuwe Ter Cuere - uitgave
      " Volkse Liedekens " samengesteld door R. Verbanck
- 12   Uitreiking van " Volkse Liedekens "
- 13   15 december : Aanleren van een lied door de bestuursleden :
      " Er zat een sneeuw wit vogelken ... "
- 14   28-29 december : Medewerking aan de eindviering van " Jaar van
      het kind "
- 15   Januari-december : Restauratie en herinrichten van de hoeve
      " Turkeyenhof " , in samenwerking met het gemeentebestuur .
- 16   Januari-december : Uitbouw van
      1° - Streek- en landbouwmuseum
      2° - Documentatiecentrum voor plaatselijke- en streekgeschie-
          denis

- 17 15 september : Openstellen van een gedeelte van het museum
- 18 Wekelijks openstellen van het heem , bibliotheek en museum op zondagmorgen
- 19 Uitgave van het tijdschrift " Roepsteen " nrs. 51 t/m 56
- 20 Maandelijkse bestuursvergaderingen
- 21 15 december : aanvang bouwen van het bakhuis op " Turkeyenhof "

§
§§§
§

M E D E W E R K E R S   A A N   D I T   J A A R B O E K

Noël en Erna Belpaeme - Plovie

Daniël Farasijn ✓

Camille Geselle ✓

Freddy Muylaert ✓

Henriette Terreyn ✓

Richard Verbanck ✓

Roger Corveleyn ✓

Guido Geselle ✓

Ferdinand Gevaert

Eddie Van Haverbeke ✓

Germain Vandepitte ✓

§
§§§
§

SEDERT 1 NOVEMBER 79 IS NOG EEN AANWINST VAN 22 LEDEN TE VERMELDEN

11 jan 1980

LEDENLIJST AFGESLOTEN OP 1 NOVEMBER 1979

Aspeslagh Charles	Duinenstraat 25	Bredene
Aspeslagh L.A.	Jozef II straat 25	Oostende
Backers Georges	Nukkerstraat 5	Bredene
Baels Eduard	Warschauststraat 12	Oostende
Baillière Hector	Rodenbachstraat 8	
Baillière Simon	Kastanjelaan 37	
Ballegeer André	Meeuwenlaan 11	Blankenberge
Barbaix Louis	Lagravièrestraat 43	Bredene
Beaumont Gaston	H. Serruyslaan 42	Oostende
Beeckaert Roger	Pauwhoflaan 74	Bredene
Beirens Edmond	Duinenstraat 359	
Belligh Gustaaf	Monnikenstraat 14	
Belpaeme Noël	Frankrijklaan 48	
Bentein Roger	Sluizenstraat 128	
Berten Charles	Zijdstaat 1	
Bertens Marcel	August Plovieplein 5	
Beun Germain	Steenovenstraat 13	
Beyen August	Sint Riquierstraat 12	
Beyen Julien	Van Tyghemlaan 47	Oostende
Bibliotheek Het Cenakel	K. Van de Woestijnestr. 33	
Billiaert Roland	Breendonklaan 43	Bredene
Billiau Georges	Aimé Liebaertstraat 64	Oostende
Billiau Leo	Guido Gezellestraat 37	Bredene
Billiet Germain	Duinenstraat 86	Oostende
Block Jan	Derbylaan 22	Bredene
Blommaert Etienne	Torhoutsteenweg 38	Oostende
Blomme Albert	Strandlaan 2	Bredene
Blomme Fernand	Irisstraat 12	Oostende
Blomme Raymond	Orchideënlaan 24	
Boey Luc	Zandstraat 35	Bredene
Boey Lucien	Zandstraat 31	
Boey Maurits	Zandstraat 77	
Boey Noël	Duinenstraat 52	
Boey René	Koerslaan 32	
Bolle Pierre	Pr. Elisabethlaan 72	
Bollenberg Albert	Brugse stw 1	
Mw. Bollenberg Henri	Zuidstraat 15	
Bollenberg Jan (+)		
Bollenberg Willy	Zuidstraat 13	
Bonne Adrienne	Kappellestraat 43	
Bories Leon	Breendonklaan 7	
Borrey Raymond	Steense dijk 222	
Bossaer Ray	Batterijstraat 40	Klemskerke
Boucquaert Jerome	Nukkerstraat 26	Bredene
Boucquaert Leon	Fritz Vinckelaan 58	
Bouquez Roland	Stanleylaan 26	Oostende

1. The first part of the report
describes the general situation
of the country and the
state of the economy.

2. The second part of the report
describes the results of the
survey and the findings of the
research.

3. The third part of the report
describes the conclusions of the
research and the recommendations
for further action.

4. The fourth part of the report
describes the implementation of the
recommendations and the progress
of the work.

5. The fifth part of the report
describes the final results of the
research and the conclusions of the
study.

6. The sixth part of the report
describes the final conclusions of the
research and the recommendations for
further action.

7. The seventh part of the report
describes the final conclusions of the
research and the recommendations for
further action.

8. The eighth part of the report
describes the final conclusions of the
research and the recommendations for
further action.

9. The ninth part of the report
describes the final conclusions of the
research and the recommendations for
further action.

Cornillie Guy	Leffingestraat 61	Oostende
Corveleyn Roger	Elisabethlaan 19	
Courtens Freddy	Gerststraat 66	
Croos Firmin	Joos de ter Beerstlaan 18	Bredene
Crucifix André	Breendonklaan 39	
Cuypers Jan	Duinenstraat 196	
Damman Eddy	Vanderschaeghestr. 10	
Dangez Henri	Voorhavenlaan 80	Oostende
David Gustaaf <i>Premat</i>	Breendonklaan 22	Bredene
Debaedts Nick	Mariakerkelaan 64	Oostende
Debaene Alois (+)		
Debaere Werner	Schaarstraat 50	Brugge
Debailie Erik	Frankrijklaan 3	Bredene
Debaillie Willy	Monnikenstraat 17	
Debeen ~~Marcel~~ <i>omer</i>	Polderstraat 171	
Debeen Marcel	Antwerpenstraat 30	
de Bethune Emmanuel	Kasteeldreef 10	Marke
Debeuckelaere Oscar <i>RV DY</i>	Duinenstraat 311	Bredene
Deblauwe Raoul	Buurtspoorwegstraat 2	
Deblieck Frans	Staessenstraat 12	
Debrock Alfred	Rietstraat 27	Oostende
Debrock Marcel	Nieuwstraat 76	Bredene
Debruyne André	Spaarzaamheidstraat 14	
Debruyne ~~Jaap~~ <i>LVC</i>	Buurtspoorwegstraat 47	
Debruyne Richard	Leeuwerikkenstraat 184	Oostende
Debruyne Valère	Jacob Besagestraat 57	
Deckers Yves	Antwerpenstraat 42	Bredene
Declerck André	Joos de ter Beerstl 22	
Declerck ~~Maurice~~ <i>Doniel</i>	Ooststraat 44	Oostende
Declerck Noël	Pr. Marie Josélaan 11	Bredene
E.H. Declercq	Ieperstraat	Oostende
Decloedt Maurice	Nukkerstraat 92	Bredene
Decommines Georges	Alfons Pieterslaan 59	Oostende
Decoo Firmin	Duinenstraat 117	Bredene
Decorte Lucien	Vaartblekerstraat 16	Oostende
Decoster-Baels Frank	Ruiterlaan 18	Bredene
Decouter Yvonne	Sluizenstraat 98	
Decraecker Jozef	Coupurestraat 20	
Decroos Henri	Vaartdijk Noord 1	Oostende
Decroos Jan	Ringlaan Zuid 151	De Haan
Decroos Paul	Klaprozenlaan 34	Oostende
Decru André	Stationstraat 30	Diksmuide
Decuyper Elisabeth	Driftweg 175	Bredene
Dedrie Edward	Olmenlaan 27	Oostende
Defever Cyrille	Duinenstraat 171	Bredene
Defever Gerard	Pr. Elisabethlaan 44	
Defever Julia	Rozenlaan 21	
Defever Madeleine	Pr. Elisabethlaan 29	
Defever Margriet	Rozenlaan 21	
Defurne Herman	De Rudderstraat 75	Oostende

Degroote Francine	Voorhavenlaan 205	Oostende
Dehaese Maurice	Veldstraat 1	Bredene
De Jonckheere Jan	Antwerpenstraat 2	
Deketelaere Robert	Nukkerstraat 18	
Dekeyser André	Kapellestraat 155	
Dekeyser Willy	Vredestraat 41	
Dekeyzer Emil <i>Emil</i>	Dr. Van de Wegheplein 5	
De Knuydt R	Druivenlaan 23	Oostende
Delaere Eric	Brugse stw 57	Bredene
Delanghe Gilbert	Kapellestraat 119	
Deleu Redgy	Populierenlaan 76	
De Ly René	Wellingtonstraat 4	Oostende
Daems Paul	Kerkstraat 29	
De Lille Georges	Buurtspoorwegstraat 55	Bredene
Demaegdt Robert	Kievitstraat 17	Oostende
Demeere Henri	Driftweg 101	Bredene
Demey Maurice	Polderstraat 43	
De Mol Jan	Hofstedestraat 22	Oostende
De Mol Jean	Frankrijklaan 9	Bredene
De Mol Marc	Hofstedestraat 22	Oostende
De Moor Daniël	Torhoutsteenweg 299	
Demuynck Germain	Bedevaartstraat 3	Bredene
De Muyt Roger	Dorpsstraat 123	
Dendooven - Pyra J.P.	Houtemstraat 1	Hoegaarden
Mw. Denorme-Boucquillon	Warschaustaat 2	Oostende
De Pauw Jacinthe	Joos de ter Beerstl 9	Bredene
Depecker Dirk	Pater Defeverstraat 7	
de Ponthieu Daniël	Nieuwpoortsteenweg 48	Oostende
de Ponthieu Giovanni	Vinkenstraat 23	
de Ponthieu Koenraad	Spoorwegstraat 49	Herzele
Depoorter Eddy	Spaarzaamheidstraat 15	Bredene
Depoorter Jerome	d°	
Deprez Fernand	Azalealaan 10	Oostende
Deputter Georges	Meeuwenlaan 15	Bredene
Deputter Norbert	Duinenstraat 338	
Derick Urbain	Kapellestraat 7	
Deroo Gilbert	Nukkerstraat 25	
Derooy René <i>Jaen</i>	Pauwhoflaan 62	
Derudder Roger	Frans Provoostplein 7	
Deschacht Frank	Sportstraat 107	
Deschacht Gustaaf	d°	
Deschacht Julien	Vanderschaeghestraat 14	
Deschepper Eugene	Mariakerkelaan 8	Oostende
Deschepper Prosper	Vredestraat 28	Bredene
De Seyn Gerard	Mac Leodplaats 1	Oostende
De Smet - ~~Emil~~	Werkstraat 42	Gent
Desoete Constant ~~Emil~~	Sluizenstraat 232	Bredene
Desopper Georges	Brugse steenweg 1 B	
Deswaef Emmanuel	Koerslaan 2	
Deswaef Yvan	Wulklaan 20	Oostende

Deswelgh Remi	Zuidstraat 3	Bredene
Devent Geo	Stationsplein 18	Knokke-Heist
D'Everlange Leon	Pr. Elisabethlaan 25	Bredene
Devos André	Kon. Astridlaan 18	
Devos Fernand	Ruiterlaan 8	
Devos Roger	Kappellestraat 307	
Devriendt George	Vanderstichelenstraat 133	Oostende
Devriendt Willy	Brugse stw 51	Bredene
Deweever Eric	Dorpsstraat 46	
Dewilde Gustaaf	Bedevaartstraat 6	
Dewulf Georges	Dorpsstraat 17	
Dewulf-Heus R.L.	Oude Zak 13	Brugge
D'Hulst Roger	Derbylaan 13	Bredene
Dirickx Kamiel	Taboralaan 182	Oostende
Dooms Roger	Molenstraat 17	Bredene
Douvere Etienne	Bredenesteenweg 4	Oostende
Dreesen Jan	Rode Kruisstraat 4	
Dubois René	Nieuwstraat 60	Bredene
Duchateau François	Peter Benoîtlaan 20 A	
Ducheyne Robert	Heistlaan 47	Knokke Heist
Duflou Bernard	Keramiekstraat 3	Oostende
Dufour Maurice	Sluizenstraat 10	Bredene
Dumon Albert	Prins Albertlaan 77	
Dumon Alfons	Pr. Elisabethlaan 82	
Eeckhout Paul	Wagenmakerstraat 1	
Eerebout Clarisse	Nieuwstraat 12	
Eerebout Paul	Molenstraat 32	Klemskerke
Eerebout Roger	Kappellestraat 229	Bredene
Eerw. Zusters	Dorpsstraat 144	
Eerw. Zusters	Nukkerstraat 106	
Eerw. Zusters	Peter Benoîtlaan 13	
Elewout Jozef	Victoriastrasse 14	Wilhelmshafen
Eeneman Jules	Driftweg 45	Bredene
Everaerst Pierre	Duinenstraat 13	
Faict Herman	Steenovenstraat 28	
Ferier Angèle	Mijnplein 10	Oostende
Ferier Maurice	Duindoornlaan 13	
Feys Geert	Frankrijklaan 40	Bredene
Feys Henri	Cockerillstraat 8	Oostende
Fischer André	Halfweeghuisstr. 36	Snellegem
Fischer Karel	Molenstraat 92	Bredene
Focke Henri	Mariakerkelaan 48	Oostende
Fonteyne Gilberte	Halweeghuisstr. 36	Snellegem
Francier Jaak	Torhoutsteenweg 509	Oostende
Geldhof Louis	Nukkerstraat 8	Bredene
Geldhof Maurice	Dorpsstraat 92	
Geryl August	Nieuwdokstraat 38	Oostende
Geselle Camiel	Buurtspoorwegstraat 89	Bredene
Geselle Guido	Vaartstraat 11	Oostende
Gevaert Amedée	Onafhankelijkheidstraat 4	

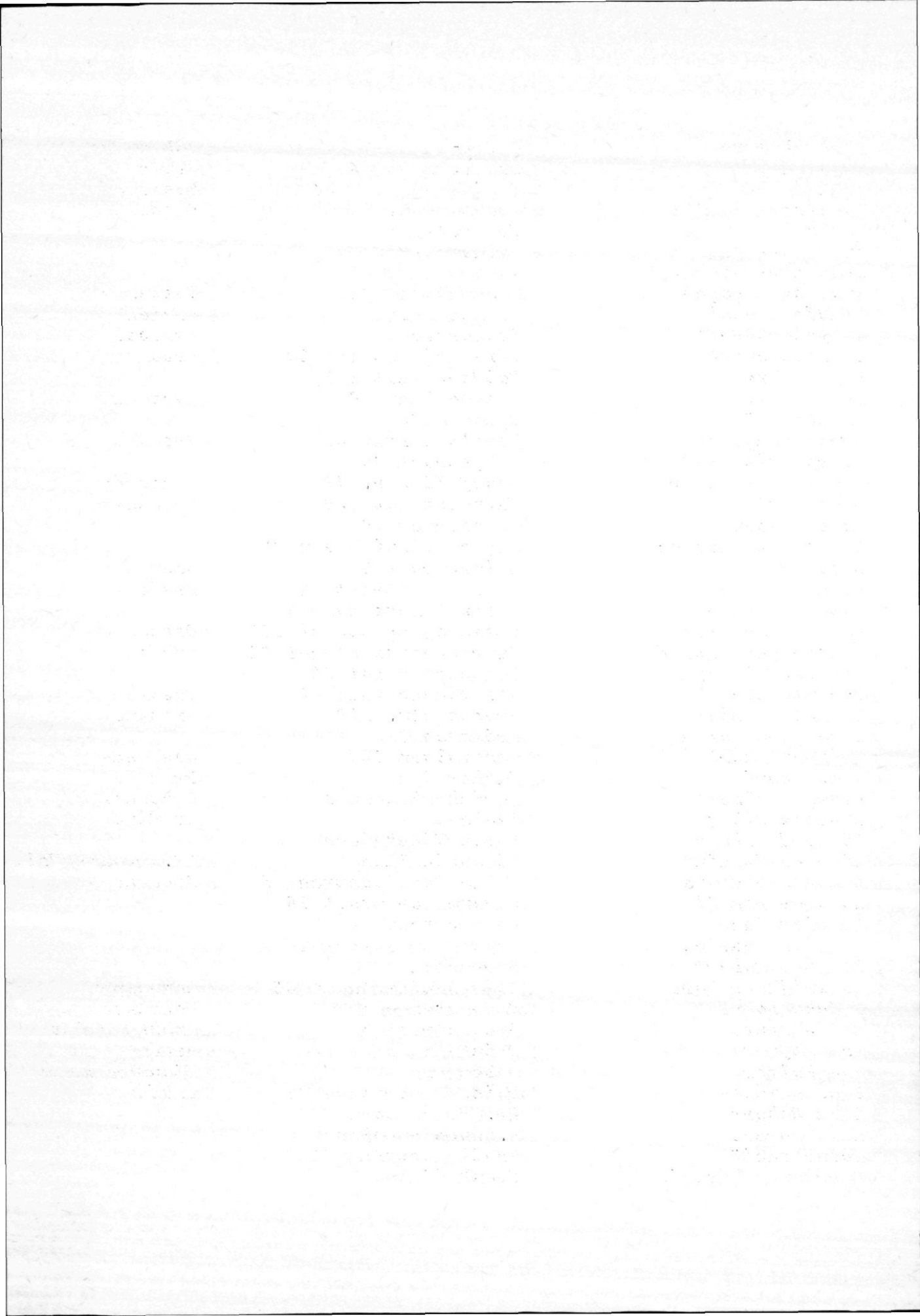

Gevaert Charles	Duinenstraat 28	Bredene
Gevaert Ferdinand	Duinenstraat 40	
Gheeraert John	Duinhelmlaan 7	
Gilliaert Etienne	Kappellestraat 239	
Goes Kamiel	Wapenplein 9	Oostende
Goes Renaud	Tulpenlaan 1	Bredene
Goethals Camiel	Brugse steenweg 163	
Groenvynck Firmin	Polderstraat 21	
Grootaerd Jenny	Lod. Paretlaan 21	
Gunst Willy	Veldstraat 18	
Gyssens René	Mariakerkelaan 93	Oostende
Haack Kamiel	Driftweg 59	Bredene
Haevermaet Roger	Parklaan 10	
Halewyck Raoul	Kasteeldreef 7	Snellegem
Hallemeers André	Aalststraat 10	Bredene
Hallemeersch Carlos	Antwerpenstraat 33	
Halsberghe Camille	Indeliefjeslaan 66	Oostende
Handschoenwerker Edgard	Molenstraat 50	Bredene
Helsmoortel August	Sportstraat 18	
Helsmoortel Maurice	Zandstraat 79	
Helsmoortel Roger	Driftweg 119	
Hendrickx Wilfried	Prins Albertlaan 88	Oostende
Herrling Albert	Pr. Marie Josélaan 11	Bredene
Herrling Paula	Werkzaamheidstraat 72	Oostende
Herrling Rosy	Rode Kruisstraat 4	
Herssens Annie	Strandlaan 10	Bredene
Hoedt Roger	Groentenmarkt 3	Oostende
Hollevoet Albert	Sluizenstraat 99	Bredene
Hollevoet André	Guido Gezellestraat 34	
Hollevoet Gaston	Gentstraat 5	
Hollevoet Leo	Wilgenlaan 32	Oostende
Hosten Roger	Pr. Elisabethlaan 71	Bredene
Hosten Wilfried	St Riquierstraat 10	
Hostyn Jan	Rogierlaan 24	Oostende
Hostyn Jérôme	Plakkerstraat 17	
Hostyn Joseph	Frère Orbanstraat 89	
Hubert Michel	Buurtspoorwegstraat 60	Bredene
Huyghe-Kimpe Diane	Groenendijkstraat 141	
Huyghebaert André	Duinenstraat 310	
Huyghebaert Raymond	Driftweg 52	Wenduine
Inghelbrecht André	Wilgenlaan 46	Oostende
Inghelbrecht Wilfried	Kappellestraat 121	Bredene
Jansseune Gilbert	Zeebermlaan 23	Oost-Duinkerke
Jonckheere Frans	Driftweg 155	Bredene
Jonckheere Leon	Vredestraat 30	
Joseph Rudy	Keerweg 61	
Kerckhof Karel	Plassendalesteenweg 4	
Kerckhof Marcel	Kon. Astridlaan 55 A	
Ketels Georges	Zuid-Oostwijk 13	
Kimpe Marcel	Duinenstraat 35 B	

Kimpe Pierre	6 TTR-Post 10	BSD 4090
Kint Hugo	Dorpsstraat 94	Bredene
Klausing Jef	Koninginnelaan 34	Oostende
Knockaert Cyriel	Noordzeestraat 30	Bredene
Knockaert Cyriel	Vredestraat 22	
Knockaert Julien	Polderstraat 105	
Knockaert Richard	Vaartstraat 9	
Knockaert Roger	Taboralaan 234	Oostende
Knudde Marcel	Dorpsstraat 92	Bredene
Krefeld Gerrit	Keizerslaan 23	Brussel
Lacoere André	Verenigingstraat 20	Bredene
Laga Laurent	Polderstraat 131	
Laga Roger	Meeuwenlaan 36	Oostende
Lagast Noël	Spalaan 63	
Lagast Raymond	Kapellestraat 37	Bredene
Lagrou Wilfried	Golfstraat 66	
Lambersy Prosper	Jozef II str. 48	Oostende
Lams Maria	Duinenstraat 330	Bredene
Lams Prudent	Manestraat 16	
Lantsoght Jacques	August Plovieplein 22	
Lapon Paul	Leliestraat 10	Oostende
Lataire Remy	Noord-Edestraat 41	Bredene
Lateste Oscar	Fritz Vinckelaan 68	
Lawwereyns Erik	Steenweg op Gistel 238	Oostende
Lawwereyns Roland	Buurtspoorwegstraat 91	Bredene
Lecluyse Danny	Staessenstraat 22	
Lecomte Luc	Nieuwlandstraat 65	Oostende
Leconte Cyriel	Brugse stw. 176	Bredene
Lecoutere Maria	Driftweg 31	
Leirman André	Taboralaan 130	Oostende
Lems André	Nukkerwijk 2	Bredene
Lermyte Albert	Mariakerkelaan 18	Oostende
Levecke Willy	Zeelaan 12	Bredene
Lienard Johnny	Fritz Vinckelaan 3	
Lievens Firmin	Limousinelaan 6	ST.Stevens Wol.
Lievens Simonne	Guido Gezellestraat 5	Bredene
Lingier Daniël	Wagenmakerstraat 18	
Lingier Jaak	Dorpsstraat 95	
Lingier Maurice	Wagenmakerstraat 16	
Lingier Robert	Dorpsstraat 104	
Lodewijkx Debora	Almoezenierstraat 35	Antwerpen
Loncke Roger	Voorhavenlaan 151	Oostende
Louis Henri	Smedestraat 130	Knokke Heist
Loy Alfred	Duinhelmlaan 5	Bredene
Loy Walter	Molenstraat 9	Nieuwerkerken
Luca Camille	Prins Albertlaan 68	Bredene
Luca Robert	Pr. Albertlaan 71	
Luja Marcel	H.Consciencelaan 3	
Maene Daniël	Monikkenstraat 18	
Maertens Ghislain	Frankrijklaan 5	

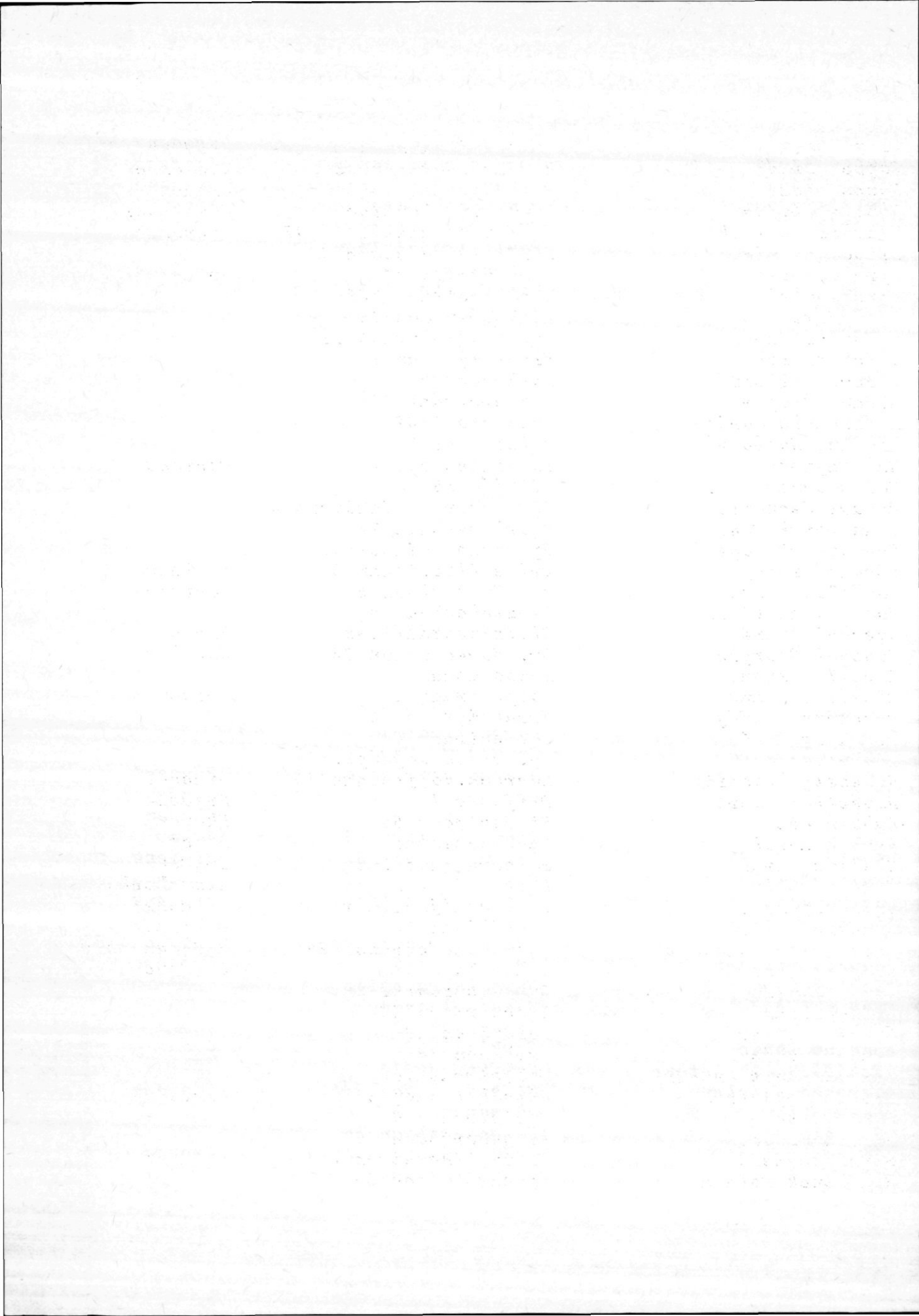

Maes Jacky	H. Zwaenepoelstraat 1	Bredene
Maes-Grauls Kristin	Lindenlaan 8	Kortrijk
Mahieu Raymond	Duinenstraat 186	Bredene
Major James	Kerkstraat 25	Oostende
Major Walter	Ed. Laponstraat 10	
Makelberge Jannie	Breendonklaan 12	Bredene
Mw. W. Marchal	Albert I promenade 37	Oostende
Marest Leopold	Dorpsstraat 96	Bredene
Marlein Willy	Fritz Vinckelaan 97	
Meesschaert Charles	Duinenstraat 169	
Meesschaert Oscar	Landweg 9	
Melis Charles	Zandstraat 20	
Melis Etienne	Duinenstraat 345	
Mestdagh Frans	Golfstraat 23	
Metsu Charles	Kon. Astridlaan 15	
Metsu Roland	Zandstraat 91	
Metsu Walter	Kon. Astridlaan 15 A	
Metsu Willy	Kappellestraat 143	
Meyers Edw.	Plantenstraat 72	Oostende
Meyns Fernand	Breendonklaan 57	Bredene
Meysman Louis	Buurtspoorwegstraat 52	
Meysman Roland	d°	
Meyus Charles	Ijzerlaan 2	
Mihl Jan	Amsterdamstraat 12	Oostende
Molleman Jessie	Duinhelmlaan 4	Bredene
Monballiu André	Rozenlaan 20	
Monteny Albert	Weststraat 20	De Haan
Monteny Fernand	Vaartstraat 9	Oostende
Muylaert Freddy	Berkenstraat 28	Beernem
Nulle Lucien	Nukkerstraat 24	Bredene
Neels Erna	Schelpenlaan 17	
E.H. Neirinck Firmin	Kerkstraat 8	
Neirynck Henri	Benediktijnerstraat 16	
Neyts Leopold	Dorpsstraat 31	
Nieuwenhuys René	Koninginnelaan 50	Oostende
Notaert Roger	Leffingestraat 154	
Nyssens Jules	Dorpsstraat 20	Bredene
E.H. Olivier Albert	Spaarzaamheidstraat 33	
Opstaele André	Gistelsteenweg 7	Varsenare
Opstaele Roger	Lod. Paretlaan 24	Bredene
Orlans Richard	Waterhoenstraat 31	Gent
Panckoucke Raymond	9 W SMSL Telecom	Bsd 41
Passchijn Freddy	Druivenlaan 9	Oostende
Pauwels Frans	Bestuursgebouw Vismijn	
Pitteljon Gustaaf	Prins Karellaan 22	Bredene
Pittery Gilbert	Buurtspoorwegstr. 87	
Plovie Ariane	Antwerpenstraat 41	
Plovie Iwan	Frankrijklaan 48	
Plovie Marcel	Eigen Haardstraat 9	Oostende
Pollet Roland	Sluizenstraat 226	Bredene

Poppe Geo	Frankrijklaan 8	Bredene
Poppe Marcel	Van Iseghemlaan 33	Oostende
Poppe Oscar	Duinenstraat 330	Bredene
Pottier Louis	Kon. Elisabethlaan	Nieuwpoort
Pottier Patrick	Dr. Verhaeghestraat 107	Oostende
Provoost Emiel	Paul Michielslaan 33	
Pyra Georges	Dorpsstraat 74	Bredene
Pyra Kamiel	Kappellestraat 131	
Pyra Remi	Violierenlaan 18	
Questier Marcel	St. Riquierstraat 11	
Questier Roger	Frankrijklaan 16	
Raes-Schallier	Parklaan 20	
Ragaert Roger	Nukkerstraat 12	
Ramaeckers Maria	Gentstraat 32	
Rammant Noerbert	Veldstraat 2	
Rau Raymond	Torhoutse stw 7	Oostende
Rau Roland	Vismijn 38	
Remaut Jeanette	SS Pieter en Pauluspl 9	
Reunbrouck René	Voorhavenlaan 171	
Reunbrouck Roger	Spaarzaamheidstraat 88	
Rigaux Freddy	Prins Albertlaan 38	De Panne
Rommelaere Yves	Van Tyghemlaan 59	Oostende
Rooms Jean Pierre	Perzikkenlaan 4	
Rosseel André	Sluizenstraat 198	Bredene
Rosseel Georges	Dr. Moreauxlaan 65	Oostende
Rossel Fernand	Meiboomlaan 21	
Rotsaert Frank	Dorpsstraat 4	Bredene
Rotsaert Freddy	Frankrijklaan 6	
Rotsaert René	Dorpsstraat 4	
Rouselle Marc	Dr. Van de Weghepl. 5	
Rousselle Robert	Maarsch. Joffrelaan 130	Brussel
Rouselle Robert	Driftweg 1	Bredene
Rubben Jan	Steenstraat 54	Ekeren
Rubben Karel	Capucienenlaan 11	Aalst
Saelens Marie	Polderstraat 135	Bredene
Samaey Willy	Batterijstraat 1	Klemskerke
Samyn Joannes	Groenendijkstraat 73	Bredene
Sanders Valère	Zelliklaan 15	Oostende
Sareyka-Van Canneyt	Herrenlandstrasse 22	Brüggen BRD
Savels Gilbert	Bruggelaan 6	Bredene
Schamp Edmond	Duinenstraat 135	
Schamp Yvan	Zeesterlaan 40	
Scherlé Albert	Derbylaan 26	
Schaut Louis	Parklaan 18	
Schillewaert Arthur	Golfstraat 14	
Servaes Ghislain	Elisabethlaan 246	Oostende
Seys Willy	Ooststraat 36	
Simoens Roger	Keignaertlaan 56	
Sinnaeve René	Fritz Vinckelaan 51	Bredene
Slabbinck Roland	Frankrijklaan 50	

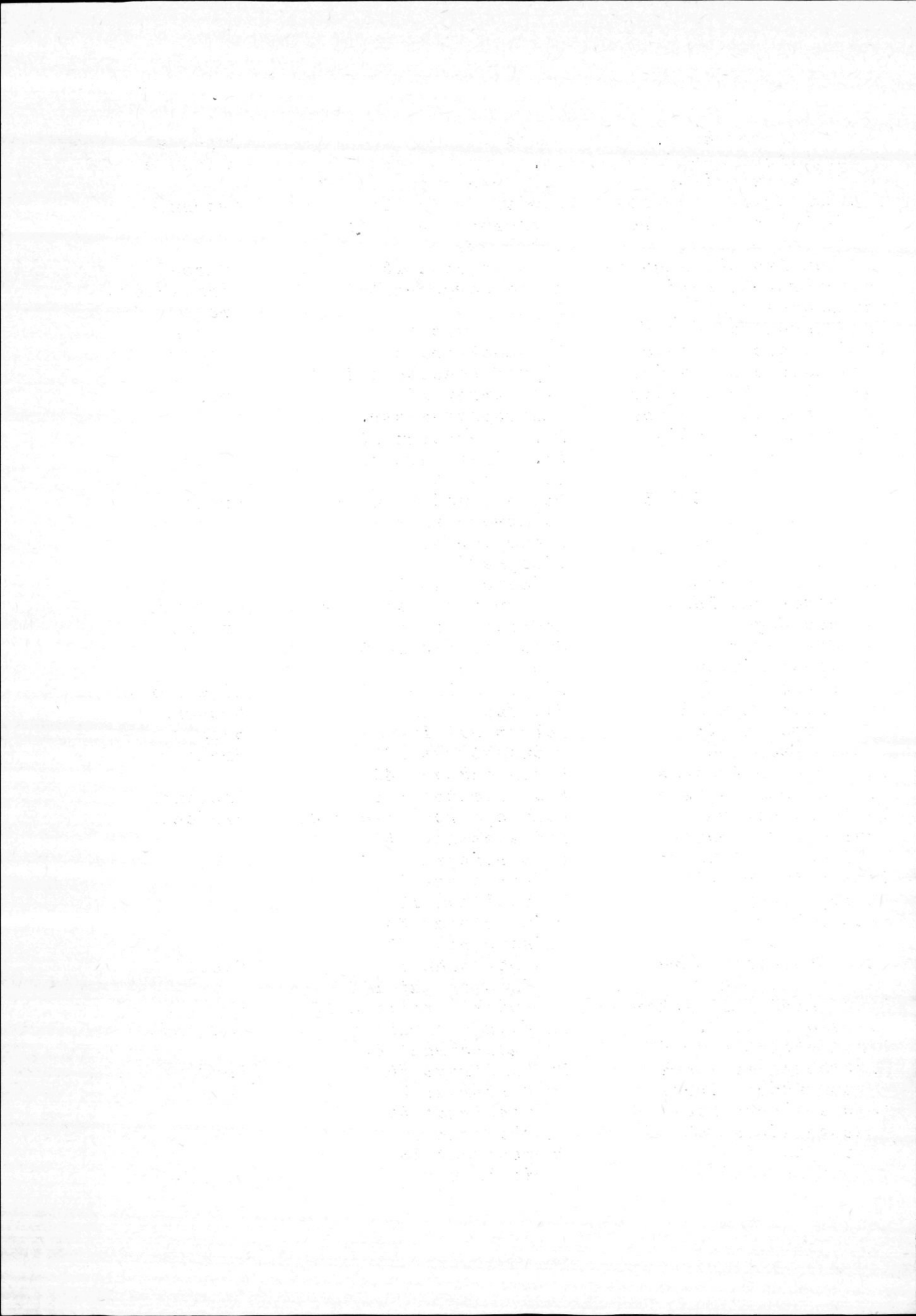

Smets Frans	Driftweg 17	Bredene
Stadsbibliotheek	Feestpaleis	Oostende
Standaert Ronny	Dahlialaan 54	
Steen Amedée	Kappellestraat 3	Bredene
Steenacker Henri	Van Tyghemlaan 55	Oostende
Steenacker Roger	Sluizenstraat 190	Bredene
Steenhuysen Frans	Sluizenstraat 107	
Stragier Richard	Darwinlaan 121 A	
Strobbe Jacques	Driftweg 11 F	
Stubbe Christiaan	Driftweg 19	
Stubbe Philomène	Pr. Elisabethlaan 24	
Stubbe Roland	Nieuwpoortse stw 711	Oostende
Dr. Tack	Pr. Elisabethlaan 34	Bredene
Taillaert Roger	Zegelaan 16 B	
Tas Oscar	Legeweg 226	Oostkamp
Tavernier René	Rijsenbergstraat 97	Gent
Teetaert Raymond	Diksmuidestraat 33	Blankenberge
Terrijn Henriette	Buurtspoorwegstraat 89	Bredene
Terrijn Redgy	Vredestraat 33	
Teunkens Maria	Zuidstraat 2	
T'Jampens Maurice	Duinenstraat 302	
Mw Tourlousse	Zeesterlaan 35	
Tratsaert Raymond	Spaarzaamheidstraat 51	
Tulpin Medard	Noord Edestraat 112	
Ureel Urbain	Middenlaan 22	Oostende
Vanalderweireldt Eduard	Thomas Vanloostraat 52	
E.H. Van Assel Valère	Pr. Marie-Josélaan 9	Bredene
Van Baelenberghe Alfons	Vrijhavenstraat 33	Oostende
Van Beirs Nicolas	Tarwestraat 3	
Van Bueren Roger	Pauwhoflaan 52	Bredene
Van Caillie André	Verenigingstraat 36	Oostende
Mw. Van Caillie	d°	
Van Canneyt Jules	Dorpsstraat 87	Bredene
Van Cauter Marc	Pr. Elisabethlaan 21	
Vancraeynest Raymond	Blauw Kasteelstraat 103	Oostende
Van Daele Georges	Vaartstraat 3	Bredene
Van Daele Serge	Spaarzaamheidstraat 64	
Vandecasteele Charles	Breendonkiaan 26	
Vandecasteele Henri	Molenstraat 88	
Vandecasteele Jean	Spaarzaamheidstraat 82	
Vandecasteele Louis	St. Riquierstraat 17	
Van de Kerckhove Aimé	Frans Musinstraat 41	Oostende
Van de Kerckhove Camiel	Brusselstraat 5	Bredene
Van de Kerckhove Marcel	Brusselstraat 12	
Vandemaele Roland	Boterweg 8	Vleteren
Vandenberghe André	Keramiekstraat 2	Oostende
Vandenberghe Edwin	Dorpsstraat 14	Klemskerke
Vandenberghe Gilbert	Vanderstichelenstraat 117	Oostende
Vandenberghe Gustaaf	Prins Karellaan 6	Bredene

Mw. Vandenberghe J.	Batterijstraat 74	Bredene
Vandenberghe Maurice	Ed. Hammanstraat 31	Oostende
Vandenberghe Willy	J. Pourquaetstraat 38	
Vandenbogaerde Camille	Sluizenstraat 180	Bredene
Vandenbogaerde Gerard	Antwerpenstraat 52	
Vandenbon Octaaf	Zandheuvel 1	
Van den Broecke Auguste	Waverse stw. 1208	Brussel
Vandenbroecke Felix	Kemmelbergstraat 9	Blankenberge
Vandenbroele Willy	Landweg 3	Bredene
Vandenbroucke Edward	Sportstraat 55 A	Bredene
Vandenbroucke Georges	Veldhoekstraat 3	Maldegem
Vandenbroucke Maurice	Alfred Ronselaan 16 B	Gistel
Vandenbroucke Maurits	Veldstraat 10	Bredene
Vandenbussche Maurice	Buurtspoorwegstr. 53	
Vandenbussche Willy	Fr. Vincelaan 99	
Vandenweghe Jan	Pr. Albertlaan 70	Oostende
Vanderbeke Marcel	Lelielaan 8	
Van der Beken Michel	Peter Benoitlaan 1-3	Bredene
Vandewalle Paul	Albatrosstraat 15	Oostende
Van Dyck Gilbert	Nieuwpoortse stw 597	
Van Gheluwe Maurice	Vicognedijk 15	
Van Gyseghem Etienne	Duinenstraat 347	Bredene
Van Haverbeke Eddie	Nieuwpoortsteenweg 20 A	Oostende
Van Hee Eugène	Kpellestraat 45	Bredene
Van Hee Roger	Groenendijkstraat 102	
Vanhooren Firmin	Zeelaan 9	
Vanhooren Freddy	Ringlaan Zuid 106	Klemskerke
Vanhooren Raymond	Noordzeestraat 8	Bredene
Vanhoutte Maurice	Veldstraat 16	Snaaskerke
Van Hijfte Marc	Duinenstraat 168	Bredene
Van Isacker Jacques	Breendonkiaan 49	
Van Iseghem Auguste	Stokholmstraat 47	Oostende
Vanlaere Gerard	Buurtspoorwegstraat 63	Bredene
Vanleenhove Frans	Duinenstraat 35	
Vanleenhove Gilbert	Batterijstraat 66	
Vanloo Anne-Marie	Duinenstraat 53	
Vanloo Jenny	Kasteellaan 11	
Vanloo René	Duinenstraat 333	
Vanloo Roland	Duinenstraat 51	
Van Massenhove Marc	Westbilklaan 3	Gistel
Vannecke Fernand	Vrijheidstraat 114	Oostende
Vanreempst-Warmoeskerken	Lodewijk Paretlaan 15	Bredene
Vanremoortele E.	Landbouwerstraat 6	Oostende
Van Rickstal Hendrik	Zwaluwenstraat 63	
Vansteenkiste Henri	Duinenstraat 50	Bredene
Vansteenkiste Oscar	Nukkerstraat 7	
Vansteenkiste Roger	Duinenstraat 50	
Vansteenkiste Roland	Pauwhoflaan 66	
Vanthuyne Gilbert	Dorpsstraat 38	
Vanthuyne Philippe	Rogierlaan 4	Oostende

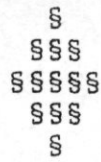

Vanwalleghem Medard	Duinenstraat 2	Bredene
Vanwalleghem Honoré	Pr. Elisabethlaan 94	
Vanwalleghem René	Frère Orbanstraat 59	Oostende
Van Wetter Marc	Nukkerstraat 20	Bredene
Velghe Alfons	Dorpsstraat 120	
Verbanck Frans	Driftweg 33	
Verbanck Karel	Zonnelaan 29	As
Verbanck Louis	Staessenstraat 3	Bredene
Verbanck Lydie	Nieuwpoortse stw 196	Oostende
Verbanck Richard	Driftweg 33	Bredene
Verbiest Reimond	Kaaistraat 19	Oostende
Verburgh Adrien	Lijndraaijerstraat 33	
Verburgh André	Zwanenstraat 75	
Verburgh Eddy	Longchampsiaan 101	
Vercruysse André	Van Hembdenstraat 13	
Verduyn Elie	Sluisvlietlaan 35	Bredene
Verhaeghe Allard	Noord Edestraat 72	
Verlaecke Auguste	Zandvoordestraat 119	Oostende
Verlinde Alois	Nukkerstraat 68	Bredene
Verlinde André	Benediktijnerstraat 24	
Verlinde Roger	Nukkerstraat 86	
Verlonje W.	Albert I promenade 16	Oostende
Vermeersch Gilbert	Blauwkasteelstraat 98	
Vermeesch Juvenal	Nukkerstraat 75	Bredene
Vermeiren Frieda	Lod. Paretlaan 39	
Vermeire Herman	Klemskerkestraat 21	
Vermeulen Arsène	G. Defeverstraat 22	
Vermeulen André	Dorpsstraat 132	
Vermoortele Alfons	J. Demeyerstraat 40	Blankenberge
Vermoortel André	Kappellestraat 61	Bredene
Versluys Daniël	Duinenstraat 340	
Versluys Gustaaf	Kon. Astridlaan 20	
Versluys Kamiel	Kappellestraat 167	
Versluys Noël	Brusselstraat 4	
Versluys Pierre	Brusselstraat 10	
Versluys Remi	Zandstraat 95	
Versluys Roland	Brusselstraat 8	
Versluys Willy	Kappellestraat 167	
Verstraete Frank	Rogierlaan 38	Oostende
Verstraete Marc	Batterijstraat 38	Klemskerke
Vervaecke Marcel	Pr. Marie-Josélaan 3	Bredene
Vilain Omer	Rogierlaan 38	Oostende
Volcke Guido	Vanderstichelenstr. 135	
Vrancken Paul	Lelielaan 4	
Vrancken Raymond	Vicognedijk 26	
Vrancken Willy	Groenendaallaan 51	
VVK 53/11 Noordland	Zegelaan 3	Bredene
Vevey Edward	Dorpsstraat 11	Leffinge
Warlop Bernard	Kon. Astridlaan 61	Bredene
Westerlinck Robert	Duinenstraat 127	

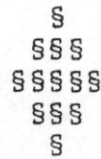

EN KELE ASPEKTEN VAN HET LEVEN
TE BREDENE
IN HET BEGIN VAN DE 19 - e EEUW

R i c h a r d   V E R B A N C K

§§§

ENKELE ASPEKTEN VAN HET LEVEN TE BREDENE IN HET BEGIN VAN DE

19-e EEUW

++++++

Wanneer wij tegenwoordig belang stellen in onze voorouders die leefden , laat ons zeggen in de Franse en Hollandse tijd , dan is dit in de meeste gevallen in verband met familiekunde . We zoeken naar geboortedatums , huwelijks- en sterfdatums , en daar blijft het meestal bij . Als de kwartierstaat maar volge- raakt . Er is natuurlijk meer dan dat .

Wanneer wij enkele welstellende boeren en notabelen buiten beschouwing laten , bezat Bredene gedurende die periode een scha- mele bevolking bestaande uit kleine neringdoeners , vissers en werklieden . Oppervlakkig gezien leidden ze een banaal bestaan : Na hun plechtige kommunie gingen ze uit werken , dan vrijden ze een stukje in de duinen en te midden de hoogstaande , rijpe vruch- ten en trouwden zonder de minste haast wanneer iedereen bij het meisje kon vaststellen dat het zo ver was . Dan ging het leven verder , meestal vol kommer , want er kwam een nest kinderen die , wanneer ze in leven bleven , op hun beurt op zichzelf aan- gewezen waren .

Van de gebeurtenissen die zich afspeelden voorbij de hori- zon trokken die mensen zich geen flikker aan en ze werden slechts betrokken bij datgene wat hen binnen de eigen dorpsgemeenschap beroerde .

Ook het gemeentebestuur had zijn eigen zorgen en de meeste kwamen dan nog van buitenuit . Binnen een korte tijdspanne waren ze ook hier ondergeschikt aan verscheidene regimes . Ze leefden op het einde van de eeuw tevoren onder het Oostenrijks bewind . Toen kwamen de Fransen en uiteindelijk werden ze verenigd met de Hollanders . Steeds kwamen nieuwe wetten en en verordeningen het gemeentehuis binnengestroomd . Er kwam de gehate conscriptie , het oktrooi , er was de zorg voor de armen , de strijd tegen de besmettelijke ziekten .

Uit het gemeentearchief dat berust op het Rijksarchief te Brugge heb ik een en ander gehaald die enkele van deze aspecten uit het leven te Bredene , in het begin van de 19-e eeuw kunnen belichten .

S
SSS
S

VOLKSRAADPLEGING OVER DE ERFELIJKHEID VAN DE KEIZERLIJKE WAARDIGHEID

+++++

In het jaar 1804 meende de Franse Nationale Conventie (men leze echter : NAPOLEON) een erfelijke monarchie te moeten stichten , buiten de verbannen Bourbons om . Bonaparte was echter voorzichtig want het was niet voor niets dat uit de revolutie een republiek was ontstaan . Het afschaffen van deze staatsvorm kon bij velen kwaad bloed zetten . Anderszijds was het koningschap voor een zo ambitieuze man als Napoleon niet voldoende gezien hij reeds enkele satellietstaatjes had opgericht en hij ook over deze als oppersouverein wenste op te treden . Een keizer te zijn of caesar lag hem beter . Een schijnheilig middel lag in zijn bereik : zich door het volk zelf laten verkiezen .

Onze mensen waren toen ook " Fransen " en ze mochten bijgevolg meedoen . Het gemeentebestuur van Bredene ontving eveneens een gewichtig schrijven waarin gezegd werd dat ingevolge het besluit van 28 Floreal van het jaar 12 (18 mei 1804) verzocht werd ...

" op secretariaten van alle municipaliteyten , Griffien van alle Tribunalen , bij alle Vrederechters en bij alle Notarissen registers waarop de Franschen geroepen zullen worden om hunnen stem te uiten voor dezen volgende voorstel : Het Volk wilt dat de erfelijkheid der Keyzerlijke Weerdigheyd direct, natuurlijk, wettig en adertief (adoptief) van Napoleon Bonaparte en Louis Bonaparte , gevestigd zij zoo als gereguleerd is bij het organiek Raedsbesluit van den 28 Floreal jaer 12 "

De registers moesten gedurende 12 dagen ter beschikking liggen van de bevolking . Op 13 Prairial (2 juni) werd het besluit ter kennis gesteld van de Bredenaars op volgende wijze :

" Den Meyer der Commune van Breedene , Willende aen de inwoonders der gemelde commune welcker ouderdom niet toelaet zig te begeven ter secretary , de gelegentheyd bezorgen om hunnen wille met gemak te laeten blijcken voor of tegen de Erfagtigheyd van de Keyzerlijke Weerdigheyd in de familie van den actueelen Keyzer -

Verwittigde Een Ider dat het register tot ontfangen der Keuzen op hedent Zondag 14-en prairial zal berusten van drij tot vijf uren naer middag ten huyze van Benedictus Maenhout bij de hoofd-kercke der gemelde commune .

Gegeven in de Meyerie tot Breedene 13 prairial jaer 12 der republique , Eerste van het Fransch Keyzerrijk .

F. Verdonck Maire

The American Medical Association is a non-profit corporation organized for the purpose of promoting the interests of the medical profession and the public. It is composed of members who are physicians, dentists, and other medical practitioners. The Association is organized into various departments and committees, each of which is responsible for a specific area of the medical profession. The Association's primary concern is the advancement of the medical profession and the improvement of the medical service to the public. It does this by publishing the Journal of the American Medical Association, which is one of the most important medical journals in the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is published weekly, except for one issue which is published bi-weekly in the month of December. The Journal is published in English and is available to all members of the Association. The Journal is also available to non-members for purchase. The Journal is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

The Journal of the American Medical Association is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world. The Journal contains a wide variety of articles, including original research, clinical reports, and reviews of the literature. It is a valuable resource for all medical practitioners and is read by thousands of physicians and dentists throughout the world.

*Deser gepubliceert ter kerckestichel van Breedene naer vroeg en
hoogmisse op den 14 prairial*

J.CH. Aspeslagh

Coster in Breedene

Na het afsluiten van het register bleek dat niemand NEEN had gestemd en 57 - zegge 57 - JA hadden gestemd ! Deze ja-stemmers bleken meest boeren en notabelen te zijn geweest . Gemiddeld hadden zich dus vijf mensen per dag aangeboden .

Men kan hieruit besluiten dat , eerstens , niemand het zou gewaagd hebben onder het bestaande regime NEEN te stemmen en , tweedens , dat het de kleine man geen barst kon schelen wie over hen de grote baas speelde . Waarin ze gelijk hadden . Gedurende duizend jaar hadden ze nooit daarover hun zeg gekregen en hun onverschilligheid in deze kwestie spreekt boekdelen .

\$
\$\$\$
\$

UITBESTEDING VAN WEZEN

+++++

In iedere gemeente werden jaarlijks wezen en ouderlingen , die ten laste vielen van de Openbare Onderstand of " Disch " , uitbesteed . Kinderen die plots ouderloos werden kwamen in handen van de dischmeester . Na de begrafenis van de laatste der ouders werden de kinderen uitbesteed . Een na een werden ze op een herbergtafel geplaatst en het bieden kon beginnen . Hij die het laagste bod deed inzake onderhoudskosten kreeg de bestedeling voor één jaar toegewezen .

Voor Bredene bestaat het register van deze uitbestedingen dat loopt van 1748 tot 1814 , en gedurende een zekere periode bijgehouden werd door Joannes Coppens , schoolmeester-koster .

Ik wil een voorbeeld aanhalen die buiten de behandelde periode valt maar ergens typisch is :

1755-Elisabeth Francier, 11 jaar , besteed bij Pieter Boddein voor een jaar tegen de som van 2 pond 10 schellingen .

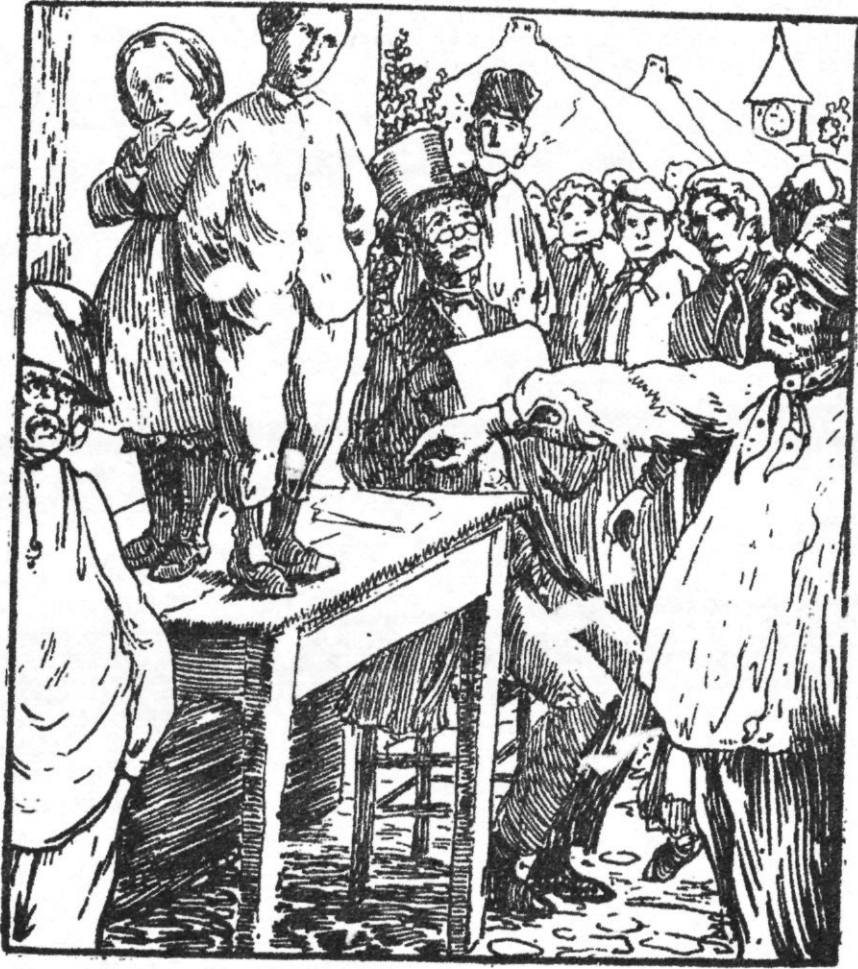
Joseph Francier , 7 jaar , aan Lauwereins Valuaert voor 11 maanden tegen de som van 4 pond

1756-Elisabeth Francier, 12 jaar , aangenomen door Joanna Ney voor twee jaar tegen 6 pond .

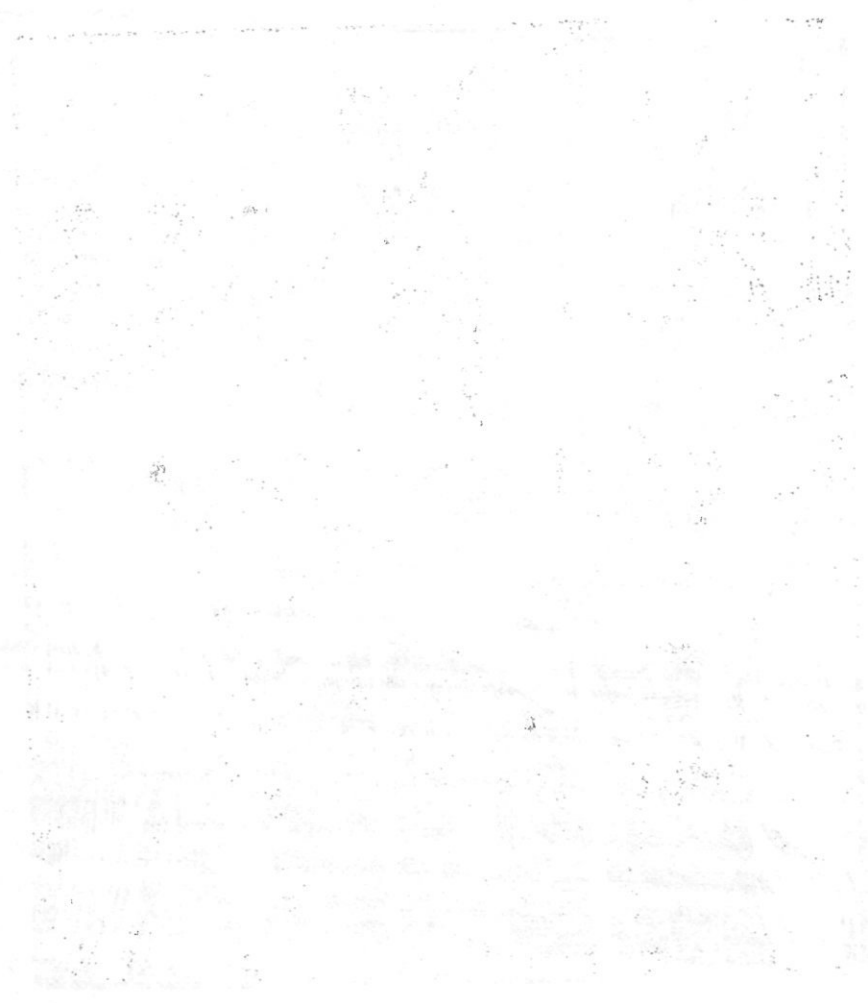
J.Ney tekent met een kruis .

Uitbesteding.

Joseph Francier herhaaldelijk aangenomen door Valuaert

1760- Elisabeth Francier gaat naar Emmanuel Hintgens
De periode wordt ook verlengd

1763- Elisabeth Francier wordt uitbesteed aan Joannes Tanghe maar
het akkoord wordt voortijdig afgebroken en ze wordt toege-
wezen aan Cornelis Bulcke .

Wat moeten we hieruit besluiten ? De mensen die kinderen aannamen deden dit meestal niet uit goedhartigheid . Als echte grijpstuivers wensten ze iets over te houden van het onderhoudsgeld en daar waren de kinderen dan meestal het slachtoffer van . Ze werden zo mogelijk tewerk gesteld in het huishouden of als koeienwachter . Voor Elisabeth Francier wordt minder onderhoudsgeld gevraagd als voor haar broertje want zij is reeds elf jaar en kan dus werken . Joseph is slechts 7 jaar oud en is nog niet renderend. Dit verklaart het verschil .

Met Joseph schijnt Valuaert geen last te hebben gehad en deze kon dus steeds bij hem blijven . Anders blijkt het gesteld te zijn geweest met Elisabeth die van hand tot hand overging . Was ze kwaad van karakter ? Weigerde ze te werken ? Zeker is het dat de meesten blij waren dat ze het huis uit was, eenmaal zelfs voor het jaar verstreken was .

Meestal staan beide kinderen opgetekend als Francier , een paar maal als Grancier .

Volwassenen waren niet verplicht hun ouders op te nemen indien deze behoeftig waren en ten laste vielen van de Disch . Zo zien we dat in 1801 een zekere Marie-Anne Mortier uitbesteed werd bij haar eigen zoon Antoine Schaut , die voor de opname betaald wordt . Uit vorige publikaties blijkt dat A. Schaut , of minstens zijn latere weduwe , een herberg hield te Slijkens .

Het is moeilijk een vergelijking te trekken tussen het lot van een bestedeling en dat van een kind dat in de vroegere weeshuizen terecht kwam . In de tehuizen was ook niet alles suiker en zeem . Een bestedeling kon een zeldzame keer ook in goede handen terecht komen . Hoe het ook zij , het lot van een wees was nergens te benijden .

S
SSS
S

KUSTWACHT TEGEN BESMETTELIJKE ZIEKTEN

+++++

In onze schoolboekjes over geschiedenis hebben we , wat de negentiende eeuw betreft , steeds maar weer dezelfde feiten ontmoet : Waterloo , den Ollander , Houtenbeen die den Ollander buitenschoot , een vreemdeling als koning binnen , de eerste trein en de doorbraak van de zware industrie en om te eindigen het koloniale tijdperk . Over sociale toestanden wordt wijselijk gezwezen , hongersnood stopt men liever in de doofpot terwijl choleraepidemiën niet belangrijk worden geacht .

Besmettelijke ziekten staken geregeld de kop op . Gebrek aan hygiëne was er grotelijks de oorzaak van en in de eerste plaats was de bevolking ten zeerste bevreesd voor cholera , waarvan de bakterie eerst in 1883 ontdekt werd door Robert Koch .

Er was bij ons ook een choleraepidemie in 1848 . Nadat in de vorige jaren , ten gevolge van mislukte oogsten , hongersnood had geheerst waarvan West-Vlaanderen het meest geleden had , was de ondervoede massa een gemakkelijke prooi voor tyfus en cholera zodat duizenden hieraan stierven . Over latere epidemieën te Bredene op het einde van de eeuw , leze men met vrucht " Zoeklicht op Bredene " van Raoul Eeckhout .

Cholera kwam ook het land binnen met vreemde schepen die de ziekte meebrachten uit exotische landen . Geen wonder dus dat alle maatregelen werden getroffen om de schepen het binnenvaren te beletten en in quarantaine te houden wanneer ze uit een land kwamen waar cholera was gesignaleerd . Een quarantainedienst bestond slechts in de havens maar de ziekte kon ook binnengebracht worden door gestrande schepen en zelfs door schipbreukelingen . Voor deze niet te voorzien gevallen was waakzaamheid geboden en hierbij werden alle kustgemeenten ingeschakeld ; dus ook Bredene .

Tijdens de Hollandse periode werden reeds onderrichtingen verstrekt vanaf het jaar 1815 . Deze werden steeds bijgewerkt en hebben geleid tot het verplicht oprichten in iedere gemeente van een kustwacht . De districtcommissaris , van zijn kant , verwittigde tijdig de burgemeester uit welke landen een besmettelijke ziekte was gesignaleerd . Dit gebeurde , bij voorbeeld , in volgende termen :

Ostende , 12 Mei 1820

Zijne Excellentie Mijnheer de Gouverneur mij verwittigd hebbend dat'er op het eiland gezegd de Isle de France (nu Mauritius) eene smetziekte is bestaande ben ik U uitnodigende, Mijnheeren , Indien eenige schepen van dat Eiland komende op uw kust stranden de reeds voorgeschreven maatregelen werkstellig te maken , mij

dadelijk van 't geval kennis gevende , evenals aan verdere Burgerlijke en Militaire naestgelegen overheden .

Dezelve Beschikkingen blijven stand houden voor de schepen van Cadix , de Barbarijsche Staten , Smyrna en Alexandria komende.

Gelieve , Mijnheer , hier een waakzaam oog op te houden en mijne groeten te aanvaarden .

In 1821 heerste in Spanje de gele koorts , terwijl in 1825 de quarantaine van kracht was voor vaartuigen afkomstig uit volgende streken : Barbarijsche Staten , Isle de France , San Domingo , Malta , Portugal , Sant-Jago (Kaap-Verdise eilanden) , Cuba , Havana , New-Orleans , Charlestown, Zuid-Carolina .

o
ooo
o

Hoe werkte nu de kustwacht en uit wat bestond haar taak ? Er werd om te beginnen een lijst opgesteld van alle mannen tussen 18 en 60 jaar . De burgemeester , van rechtswege hoofd van de kustwacht , bijgestaan door een commissie van drie leden , deelde de mannen in in escouaden . Iedere groep kreeg een leider en had als opdracht beurtelings bij dag en bij nacht het strand te bewaken .

Op de duinen stonden van ouds steeds wachthuizen . Op zee-kaarten uit de 16-e eeuw staat deze van Bredene vermeld als " Wackerbout " , naam die we zouden kunnen overschrijven als Wakerskete of kot . Dit kot, zichtbaar uit zee, stond iets westelijk van het Spanjaardsduin , beneden de afzink . Op latere kaarten staat meestal vermeld : Corps de Garde . Daar kwam de groep samen om vervolgens het strand af te zoeken naar iets verdachts .

De manschappen waren bewapend met jachtgeweren en pieken . Werd er iets verdachts gevonden dan moesten ze dadelijk de burgemeester of een der accessoren verwittigen die de alarmklok deed luiden . Op deze wijze werden ALLE wachten opgeroepen die zich zonder verwijl naar het gemeentehuis begaven ten einde daar de nodige onderrichtingen te krijgen .

Dagelijks moest de wachtgroep van dienst verslag uitbrengen, ook al had men niets verkeers opgemerkt .

Er konden verschillende groepen ineens opgeroepen worden . In geval van belet kon men een plaatsvervanger aanduiden , uitgezonderd in geval van alarm . Wie afwezig was zonder reden kreeg 1 tot 5 dagen gevang .

De hoofdtak van de wacht was " het landen beletten van personen of goederen die aanspoelen en de mensen beletten ze aan te raken . "

In geval van stranding van een schip werd niet alleen de alarmklok geluid . De naburige gemeenten kregen ijboden toegestuurd om hen te verwittigen . 's Nachts werd daarenboven op een pers bovenop een duintop een lantaarn ontstoken .

Iedere zondag , na de hoogmis , riep men de namen af van de personen die gedurende een week de wacht moesten optrekken .

De kustwacht was in bezit van een lijst van voorwerpen die al of niet besmetting konden veroorzaken . Deze lijst was geweldig lang en vermeldde zo ongeveer alles wat zich aan boord van een schip kon bevinden , tot de minste prutserij toe . Hier een voorbeeld :

Voorwerpen die de ziekte kunnen voortzetten : " *alle katoen , linnen , wol , lakens en zogenaamde manufactures . Alle bewerkte garens en hennep , vlas , konijne- of andere haren . Zeildoeken en ongeteerd touwwerk , huiden , vellen , borstels , matten en keersen . Levende dieren , schrijfpennen , papier , boeken .* "

Die de ziekte niet kunnen voortzetten : " *alle mogelijke eetwaren (in detail opgesomd) , alle soorten hout , walvisbaarden , balijnen , olifantstanden , alle bewerkte lantaarnhoorn , diamanten , fijne of valse stenen , marmer , porcelijn . Alle metalen , uitgezonderd munten .* "

Alle aangespoelde voorwerpen van het schip moesten samengebracht worden op een eenzame plaats om verbrand te worden .

Wat de schipbreukelingen betreft : Deze moesten op afstand gehouden worden en men diende ze voorzichtig en van ver aan te spreken , ervoor zorgend dat men het voordeel van de wind behield . Er dienden enkele voorgeschreven vragen gesteld te worden . In welke taal dit moest gebeuren staat nergens vermeld maar dit punt zal wel enkele moeilijkheden opgeleverd hebben .

In geval de vreemde zeelieden uit een verdacht land afkomstig waren werden ze dadelijk in een geïsoleerd huis opgesloten . Dit gebouw werd vervolgens omsingeld door een cordon gewapende kustwachters die met alle middelen moesten beletten , ook met doodsb bedreigingen , dat de zeelieden de plaats zouden verlaten .

De schipbreukelingen konden ook overgebracht worden naar een pesthuis te Vlissegem .

Er bestaan verschillende lijsten van wachtgroepen met hier en daar een opmerking over de gedragingen van sommige leden . Voor mensen die veel houden van namen volgt hier een fragment als voorbeeld :

17-18 aug. 1831 Aspeslagh Jean - chef
Engelbrecht Franciscus
Zwaenepoel Andries (op de wacht gemankeerd)
Paret Louis François

30-31 aug. Van Leke Carel - chef
Debrock Pieter
Verheeke Marcus
Van Slambroeck Jean
Mylle Jean
De Grande Louis (op de wacht gemankeerd)

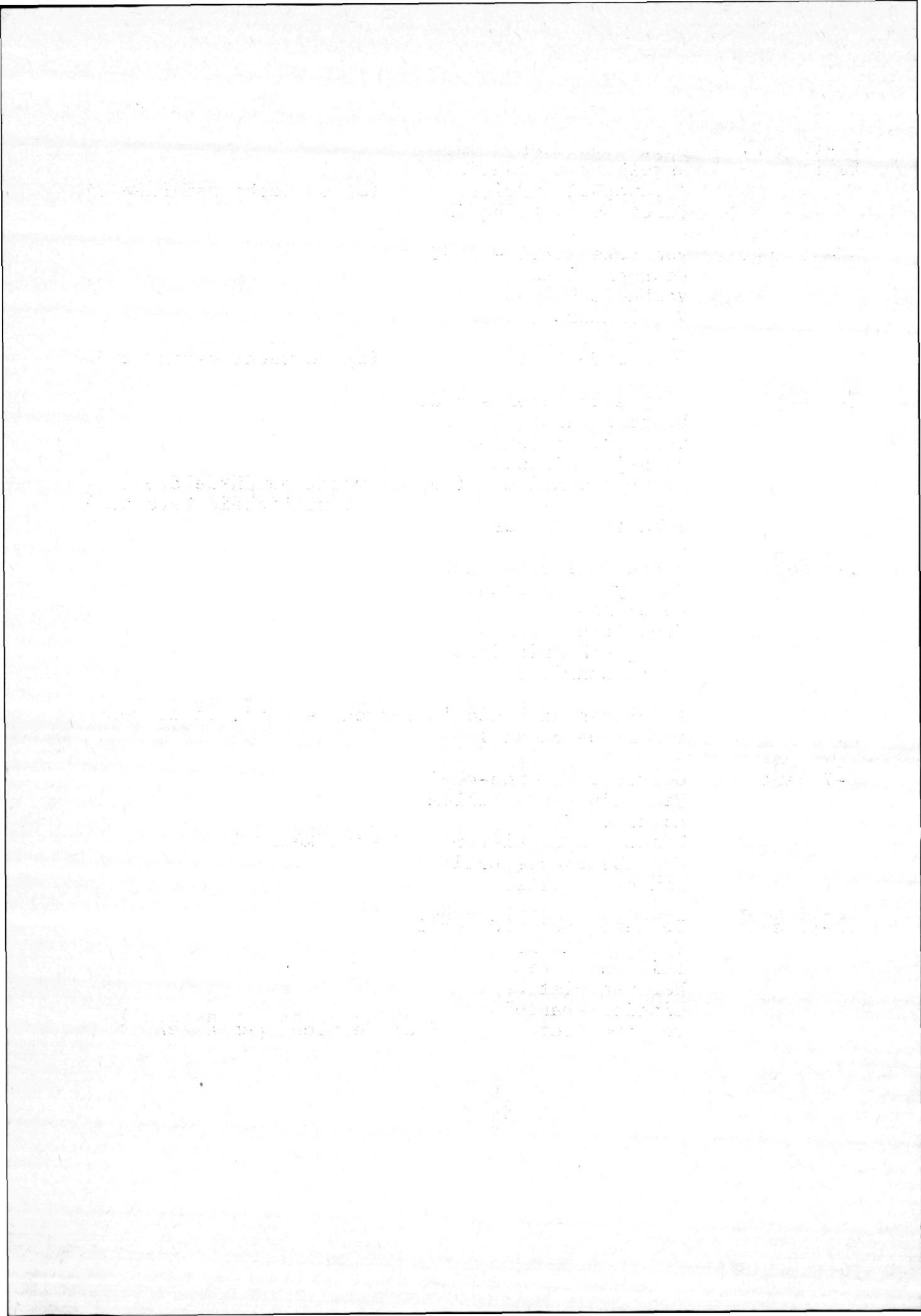
1-2 sept Maryssael Carel - chef
Desomer Carel
Engelbrecht Joseph
Heyntjens Jacobus
Matthys Henricus (op de wacht gemankeerd en
onwilligheid betoond)
Schallier Victor

3-4 sept Barra Philippe- chef
Marleyn Franciscus
Decoo Joseph
Maes Jean
Indeganck Aristidus
Mylle Henricus

(Marleyn en Decoo 's morgens 4 sept. op de post
tekort bevonden)

6-7 sept Couvreur Antoine-chef
Van Wijsberge Willem
Rotsaert Jean
Vandenberghe Pieter (gemankeerd)
Van Massenhove Louis
Rondelet Pieter

12-13 sept Declercq Leopold -chef
Versluys Amand
Bailleul Louis
Moerman Pieter
Lingier François
Devaere Pieter (op de wacht gemankeerd)

§
§§§
§

LANDLOPERIJ EN OPENBARE ONDERSTAND

+++++

Om de dringende noden op te vangen bestond zo iets als een openbare onderstand, die zoals reeds gezegd, gewoonlijk DEN DISCH werd genoemd. De geldelijke middelen waarover de Disch beschikte waren niet zo groot, bijzonderlijk wanneer men rekening houdt met het aantal behoeftigen. Die hulpverlening bestond dan gewoonlijk maar uit een bedeling van brood of links en rechts de toekenning van een mate rogge.

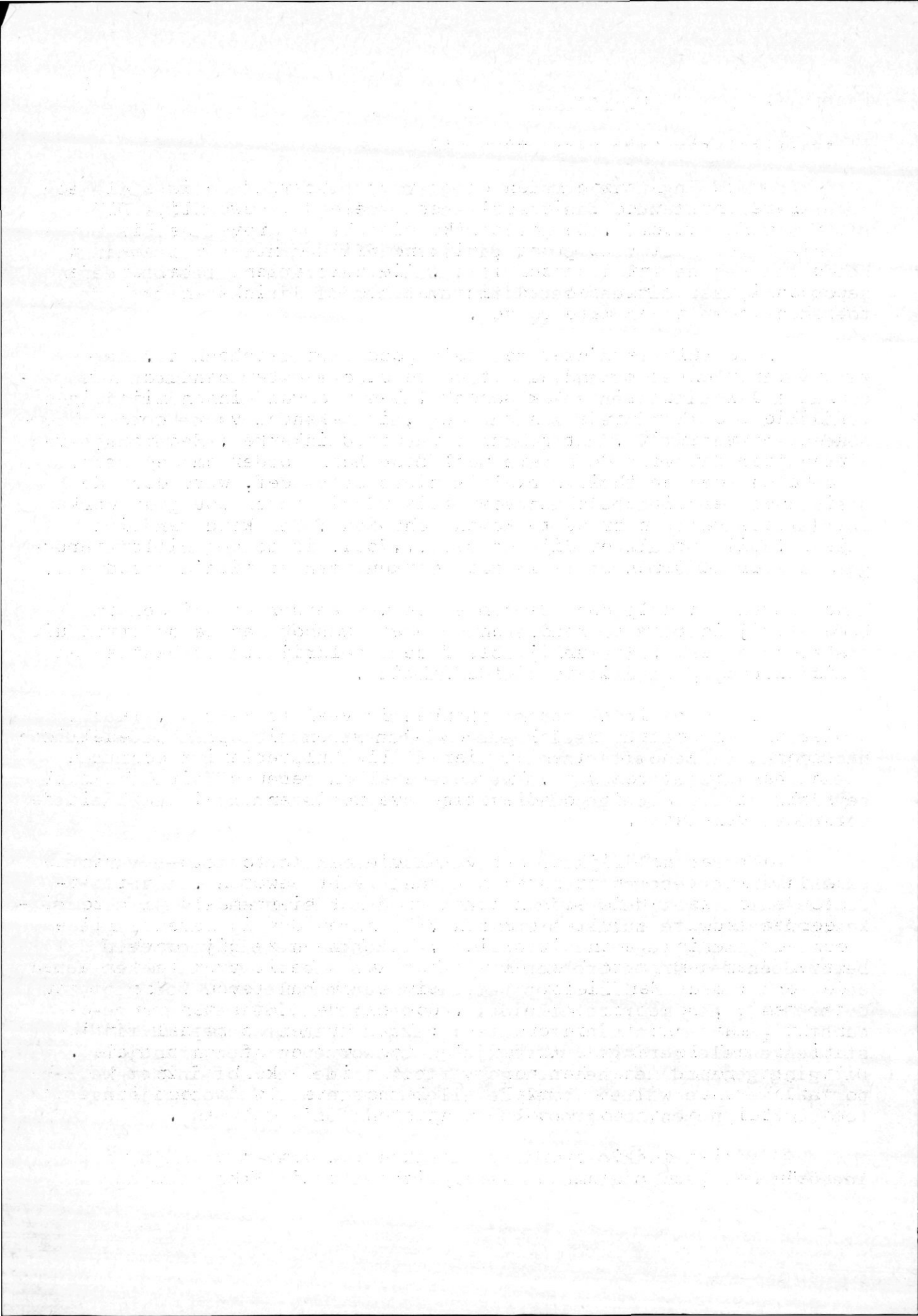
Deze hulp werd niet met zo'n goed hart geschonken. Alles werd verstrekt met mondjesmaat en de dischmeester handelde net alsof hij alles uit eigen zak schonk. Een voorval binnen mijn eigen familie, op het einde van de eeuw, is tekenend voor de toen heersende mentaliteit. Dit gebeurde te Oostduinkerke; Een meisje van tien jaar dat voor de eerste maal door haar moeder om een brood af te halen toen er thuis werkelijk niets overbleef, werd door de dischmeester uitgescholden voor luijaard die beter zou gaan werken in plaats van een brood te komen schooien. Een kind van tien jaar! Zij werd later mijn moeder...Nooit is ze nog willen teruggaan naar de Disch en ze is gaan werken toen ze tienjaar oud was.

Het geven van hulp door de gemeenten was eerder een middel om de bedelarij in toom te houden en de meest wanhopigen te beletten uit stelen te gaan. Natuurlijk bleef de bedelarij steeds bestaan en die tierde op de private liefdadigheid.

Ook over dit almoezen schenken is veel te zeggen. Ik zal niet ontkennen dat er veel goedezielen waren die oprecht medelijden hadden met de behoeftigen en wier stille hulpverlening door hun goed hart ingegeven was. In veel gevallen gebeurde dit echter als gevolg van verkeerde godsdienstige overwegingen en niet uit liefde tot de evenaaste.

Het was namelijk zo dat velen die aan de top stonden van de samenleving opgescheept zaten met een slecht geweten. Dit impliceerde dat ze met de schrik zaten voor het hiernamaals waar ze riskeerden eeuwig te zullen branden. Ze namen dus in levende lijve een verzekering tegen dit risico. Wat konden ze bij voorbeeld beter doen dan grote brokken van hun aards bezit over te maken aan de Kerk; maar dan liefst op het einde van hun leven? Hoe groter de premie, hoe meer zekerheid. Ook aan de kleine man werd gedacht, maar dan in mindere mate: Deze kregen op bepaalde tijdstippen enkele geringe muntstukjes toegeworpen of een broodje. Dit ging gepaard met het nodige vertoon in de kerk of in het kerkportaal want ze wilden zowel de Allerhoogste als de voorbijganger tot getuige nemen hoe groot hun naastenliefde wel was.

Ge ziet dat ik over dit schenken van almoezen zo mijn eigen ideeën heb, maar niemand is verplicht met mij akkoord te gaan.

Ik heb ook mijn eigen mening over het geval van graaf Karel de Goede , maar deze werd zodanig eenzijdig belicht en heeft daardoor zoveel bewonderaars dat ik mijzelf niet al te sterk voel .

Het spreekt vanzelf dat iedere gemeente verantwoordelijk was voor haar eigen behoeftigen en dat bleef ze ook voor degenen die aldaar geboren waren maar elders voor vagebonden waren opgepakt. Ook voor de onkosten die in andere oorden veroorzaakt werden moesten ze opdraaien .

Alzo kreeg de gemeente Bredene, bij voorbeeld , in het jaar 1826 , bericht over een paar droevige gevallen :

Van uit Oostende : Ze lieten weten dat ze daar opgescheept zaten met ene Regine Debruyne , 19 of 20 jaar oud - ze wist het zelf niet juist - die reeds een en ander had meegemaakt gedurende haar jonge leven .

Ze was de natuurlijke dochter van Victoria Debruyne die gestorven was in het kraambed . De kleine Regine werd uitbesteed tot haar veertiende jaar . Toen was ze op zichzelf aangewezen en ging werken als dienstmeid . Eerst kwam ze terecht bij Pieter Debrock, " koeienmelker " op het Hazegras . Heel lang moet ze het daar niet hebben uitgehouden, en ze bleef trouwens noot lang bij de zelfde baas , want achtereenvolgens kwam ze met haar schamele spullen bij zich , te Zandvoorde bij J.Verleye , te Bredene bij Michel Pockelé en te Oostende bij Pieter Passchijn .

Het rondzwerven moe , en in de mening dat het ook wel anders kon , ging ze met een man samenleven op een kamer . Wie die man was wordt niet opgegeven maar het zal wel iemand geweest zijn die ook van verandering hield . Tenzij het bij Regine lag natuurlijk, want deze verhouding leed schipbreuk . Feit is dat ze kort daarop verbleef bij een Louis Van Wafelghem . Dit samenzijn duurde tot 26 juli 1826 .

Het onvermijdelijke gebeurde . Aan wie haar zwangerschap te wijten was wordt ook niet gezegd en blijkbaar was er ook niemand die voor zich de eer opeiste . In die toestand bleef voor Regine niets anders over dan zich te wenden tot het armenbestuur van Oostende . Ze werd dan maar uitbesteed bij Carel (met een C,a,u.b.) Jonckheere voor 18 cents daags tot de dag van de bevalling .

Regine Debruyne bezat van toen af geen vaste verblijfplaats meer . Men ging dan maar terug tot het domicilie van haar overleden moeder en zo komt het dat alle kosten voor de bevalling en zo meer ten laste kwamen te vallen van de gemeente Bredene . Zo was de cirkel rond . De normale levensloop van een volksmeisje, zou men zo zeggen .

§
§§§
§

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

2. The second part of the report deals with the financial situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

3. The third part of the report deals with the social situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

4. The fourth part of the report deals with the educational situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

5. The fifth part of the report deals with the health situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

6. The sixth part of the report deals with the agricultural situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

7. The seventh part of the report deals with the industrial situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various committees and the work of the different departments.

Bijna op het ogenblik dat Regine zich tot het armenbestuur wendde kreeg de gemeente Bredene een schrijven vanwege de district-commissaris te Oostende , dat luidde :

Oostende , 14 Juli 1826

De genoemde Marie Knockaert , dochter van Louis en Genoveva Nieuwburg van uw gemeente en waar zij tot in Maart jl. gewoond heeft bij Franciscus Vanhoorne is te Brugge aangekomen en heeft zich aldaar in een publiek huis neergezet . Doch kort daarnaar met de Venussiekte besmet zijnde is zij door de politie in het St-Nicolaasgodshuis geplaatst om aldaar te worden getraiteerd .

Thans worden de tot hare genezing geïmpendeerde kosten gevorderd , derhalve heb ik de eere U-edele achtbare te verzoeken om mij te willen berigten of dezelve door UE gemeente als onderstands domicile van gedachte Persone zullen worden uitbetaald.

District Commissaris
A. Wieland

Marie Knockaert werd in vrijheid gesteld bij besluit van 26 sept. 1826 " met de hoop dat zij zich zal beteren " .

§
§§§
§

In de Hollandse tijd werden landlopers en bedelaars die opgepakt waren soms ver van huis gestuurd in bedelaarswerkhuisen . Een was er te Veere op het eiland Walcheren maar er zijn gevallen bekend waarin enkele Bredenaars veel verder terecht kwamen .

Uit een brief van de districtcommissaris aan het gemeentebestuur van Bredene , gedateerd 26 febr. 1830 , blijkt dat twee Bredenaars , Pieter Lams en Joannes Maertens , opgesloten zaten in het gesticht van OMMERSCHANS (vroegere bedelaarskolonie op de grens van Ommen en de Dedemsvaart in Overijssel-Nederland , op de plaats van een oud fort) . De gemeente werd verzocht voor elk van die mannen de som van 15 gulden te betalen .

Ook een vrouw, Anna Van Dichel , geboortig van Bredene, maar die Antwerpen was opgepakt als bedelares , werd ver van huis gezonden . Ze vertoonde lichte gebreken en kon moeilijk te voet gaan. Bijgevolg werd te Antwerpen een paard en wagen opgevorderd om haar te vervoeren naar ZUID-FREDERIKSOORD (gemeente Vledden in Drente-Nederland) . Dit gebeurde in 1826 en voor de gedane kosten moest ook hier Bredene de gemeentekas bovenhalen .

§
§§§
§

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the results of the work in the field of research and the second section deals with the results of the work in the field of administration.

3. The third part of the report deals with the financial statement of the year.

4. The fourth part of the report deals with the conclusions and recommendations of the committee.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work during the year.

6. The sixth part of the report deals with the appendixes.

7. The seventh part of the report deals with the index.

De krankzinnigen vielen eveneens ten laste van de gemeente. Men stopte ze gewoonweg in wat men toen eenvoudig een "zothuis" noemde. Deze zothuizen waren in private handen. Als men weet hoe de toestanden toendertijd waren in wezengestichten, bedelaarswerkhuizen en dergelijke, dan hoef ik zeker geen tekeningetje te maken. Dit belette geenszins dat uitbaters van zothuizen hun instelling heel schoon voorstelden. Zo kreeg ook het gemeentebestuur van Bredene een omzendbrief uit Brugge:

Karel van Compernelle, Bestuurder van het alom van ouds wel bekend huys van Zekerheyd voor krankzinnigen, genaemd het oude Zot-huys (Zotten-straat, uytkomende in de Lange-straet -Sectie B 11 nr. 47) te Brugge, heeft de eer de Edel Achtbaere Heeren Burgemeesters en Schepenen der steden en gemeenten en Heeren Administrateurs der Arm-Bestueren, ter kennis te brengen, dat hij behoeftige krankzinnigen van beyde geslagten aanneemt ten geringe prijze van fl.115 Nederlandsch bij jaere, of 31 1/2 cents daags, voor welke somme de mondkost, kleeren en lijnwaed met derzelve onderhoud word verleend; zij worden met de grootste zorgvuldigheid opgepast en niets word er verzuymd in hetgene tot hun gezondheid en genezing zoude kunnen strekken en mede helpen, als ook om hunne ongelukkige gesteltenisse zoo veel mogelijk te verzagten.

Hij hoopt dat zijn zorgvuldige en menschlievende handelwijze

.....

Het zothuis in kwestie vinden we terug in het onvolprezen werk van Guillaume Michiels " Uit de wereld der Brugse mensen ", en wel op een lijst waarin alle sloppen (gen.forten) van Brugge worden opgesomd :

Bouwdatum : voor 1700 - Naam : Fort Oud Zothuis - Balsemboomstr. nrs 39-45 (vroeger Zottenstraat, oorspronkelijk Belsebuucstraatje) - Het oud zothuis, dat zijn naam gaf aan het slop, werd ont-ruimd in 1834 en overgebracht naar de Jacobinessenstraat, waar het de naam kreeg van Gesticht Sint-Dominicus.

Het spreekt vanzelf dat alleen behoeftige krankzinnigen ten laste vielen van de openbare onderstand. Families met een ietsje bezit verzorgden zelf hun geestzieken.

Wie meer wil weten over de krankzinnigenzorg te Brugge kan volgend werk ter hand nemen : " Pelgrims, dulle lieden en vondelingen te Brugge " (1275-1975) door J. Geldhof (1975)

Het gaat hier in het bijzonder over het Sint-Juliaanshospitaal voor geesteszieken.

In 1820 verbleef een inwonster van Bredene in het Sint-Juliaangesticht . In haar geval kreeg de gemeente de rekening toegesonden . Jeanne Verkeyn werd gedurende 67 dagen verpleegd , en dit kostte per dag 38 cent . Het totaalbedrag liep op tot 25 gulden of 53,76 frank .

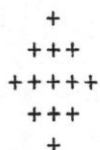
o
o o

NOTA bij het geval van Regina Debruyne : Toen ze 9 jaar oud was werd ze uitbesteed bij Jacob Van Loo ; toen ze 12 jaar oud werd was het de beurt van Joseph de Smet om haar binnen te nemen . Gezien ze wees was van bij de geboorte zal ze nog meerdere verblijfplaatsen hebben gekend .

R i c h a r d   V E R B A N C K

\$
\$ \$ \$
\$ \$ \$ \$ \$
\$ \$ \$ \$ \$ \$ \$
\$ \$ \$ \$ \$
\$ \$ \$ \$
\$

I C O N O L O G I E

V A N   H E T   N O O R D E L I J K   G E D E E L T E

V A N   D E   K A A R T

V A N   D E   S P O O R S E K T I E

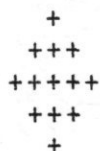
B R U G G E   -   O O S T E N D E

U I T   " A T L A S   P I T T O R E S Q U E

D E S   C H E M I N S   D E   F E R

D E   L A   B E L G I Q U E   "

1 8 4 0

F e r d i n a n d   G E V A E R T

***

CIVIL ENGINEERING

1. The first part of the course is devoted to the study of the

principles of the subject.

2. The second part of the course is devoted to the study of the

principles of the subject.

3. The third part of the course is devoted to the study of the

principles of the subject.

4. The fourth part of the course is devoted to the study of the

principles of the subject.

***

1. The first part of the course is devoted to the study of the

***

ICONOLOGIE VAN HET NOORDELIJK GEDEELTE VAN DE KAART VAN DE SPOOR-
SEKTIE BRUGGE - OOSTENDE UIT " ATLAS PITTORESQUE DES CHEMINS DE
FER DE LA BELGIQUE "

1840

+++++

1 . INLEIDING

In " BIEKORF " , 73e jaargang , nr.7-8 , blz. 219 - 224 ,
verschenen in 1972 , publiceerde Dr. Jos. De Smedt (1) een arti-
kel met titel " De spoorlijn Aalter-Brugge- Oostende , toeris-
tisch bekeken in 1839 " . In deze bijdrage behandelde hij summier
de aanleg van de spoorlijn tussen Aalter en Oostende , doch be-
schrijft hij uitvoerig twee geïllustreerde kaarten met betrekking
tot de spoorsekties Aalter-Brugge en Brugge-Oostende . Deze kaarten
komen voor in het " Atlas pittoresque des Chemins de Fer de la Bel-
gique " . Deze atlas , uitgegeven door het Etablissement Ph. Vander-
maelen , verscheen in 1840 . De kaarten en de teksten waren van de
hand van Alphonse Wauters , die later stadsarchivaris zou worden te
Brussel . De kaarten zijn voorzien van een tekening van het tracé
van de spoorlijn , omringd door kleine schetsen van de voornaamste
gebouwen van de steden en dorpen alsmede van de merkwaardige ge-
bouwen die men vanuit de spoorwagens tijdens de reis kon zien .
Jos. De Smet voegde bij zijn artikel een verkleinde afdruk van de
kaarten van de twee sekties en geeft een identiteit aan de illus-
traties die er op voorkomen ,

Voor wat onze streek betreft geeft schrijver volgende iden-
tificatie aan de illustraties (zie fig. 1 en 2) :

- (1) Zicht op Oudenburg , de oude kerk .
- (2) Zandvoorde , het dorp .
- (3) Het gewezen fort van Slijkens op de westzijde van de Oostend-
se vaart .
- (4) De molen langs de steenweg Oostende-Torhout aan km. 3 aldaar.

- (1) Vroegere archivaris van het Rijksarchief te Brugge .

- (5) Het oud station van Oostende , dat lag buiten de vestingen , op het Ernest Feysplein . Met erboven (6) het goederenstation .
- (7) Kapel te Slyckens , kapel , molen en brug over de Oostendse vaart te Slijkens .
- (8) Molens te Slyckens , zaagmolens op het gehucht Molendorp te Slijkens onder Bredene .
- (9) Fabriek van Mr. Janssens , (steenbakkerij ?) , ligt in de hoek gevormd door de vaart en de plaats waar de steenweg op Brugge (verkeerd geschreven als " Route d'Ostende à Blankenberghe ") de vaart verlaat .
- (10) Plasschendale , gehucht Plasschendale te Oudenburg met vaart naar Nieuwpoort en een schip dat ligt in de Oostendse vaart.
- (11) Zicht op Klemskerke , zicht op kerk en dorp .

Het vak Gent-Brugge werd plechtig ingehuldigd op zondag 12 augustus 1838 , het vak Brugge-Oostende op 28 augustus 1838.

In zijn belangrijk werk , " Iconografie van het Arrondissement Oostende " (Brussel 1964) , vermeldt A. Verbouwe eveneens de kaarten , onder nrs. 27 en 1232 . Hij geeft volgende beschrijving aan de kleine illustraties :

- (1) Oudenburg.
- (2) Zandvoorde, de oude kerk voor de herbouwingen van de jaren 1890 .
- (7) Kapel van Slijkens en de stenen molen .
- (8) De twee zaagmolens .
- (10) Het gehucht Plassendale .

Na een eerste vluchtige analyse van de illustraties die voorkomen op de kaart , bleken deze een niet geringe geschiedkundige waarde te bezitten . In bepaalde gevallen zijn het de enige mij bekende afbeelding van het gebouw of gebouwen . Ze vullen een leemte aan in het ons ter beschikking staand iconografisch materiaal .

Echter bleek de identificatie gegeven aan de illustraties door Jos. De Smet en Aug. Verbouwe niet helemaal verklaarbaar te zijn . Een doorgedreven kritische iconologische analyse was noodzakelijk om een EXACTE vereenzelviging vast te leggen .

De uiteindelijke resultaten weken in bepaalde gevallen sterk af van de beschrijvingen gegeven door de twee hierboven eminente auteurs . Dit doet echter niets af van de grote verdienste van beide schrijvers .

Op de originele kaart van A. Wauters worden de illustraties gesitueerd op de landkaart door middel van puntlijnen en pijlen . Gelet op het formaat van de afdruk gevoegd bij het artikel in " Biekorf " was het moeilijk de illustraties met precisie te lokali-

seren op de landkaart . Na analyse kon echter met relatieve zekerheid bepaald worden dat illustratie (4) niet juist is aangegeven. De illustratie toont de " Steene Molen " op het grondgebied van de vroegere gemeente Stene en niet de molen gelegen langs de Sinte Katherinekreek . Doch meer hierover later ,

Na grondig onderzoek kreeg ik volgende identificatielijst :

- (1) Kerk van Oudenburg
- (2) Kerk van Zandvoorde
- (3) Hoeven gelegen aan het kruispunt Stuiverstraat en Nieuwpoortse steenweg.
- (4) Stenen molen te Stene, gelegen langs de Torhoutse steenweg , aan km. 3 (" Steene Molen ")
- (5) Kazerne op het Hazegras
- (6) Eerste station te Oostende , buiten de vestingen .
- (7) Kapel van Molendorp, brug over het verbindingskanaal en een zaagmolen
- (8) Zaagmolens te Slijkens (Molendorp)
- (9) Lijmfabriek van de heer Janssens
- (10) Sluizen van Plassendale, op de vaart Plassendale - Nieuwpoort
- (11) Kerk van Klemskerke

S
SSS
S

2 . ICONOLOGISCHE ANALYSE VAN DE ILUSTRATIES DIE VOORKOMEN OP DE KAART VAN A. WAUTERS

----- Illustratie (1)

Identificatie : Kerk van Oudenburg .

Figuren : nrs 1 en 2 .

Analyse : illustratie stelt de vorige kerk van Oudenburg voor .
De kerk werd gesloopt omstreeks 1870 . In 1875 werd de
bouw aangevangen van de huidige neo-gothische Onze-Lieve-
Vrouwekerk .

Illustratie (2)

Identificatie : Kerk van Zandvoorde.

Figuren : nrs. 1 en 2.

Analyse : illustratie stelt de kerk voor in 1839. De kerk werd verbouwd in 1895 - 1907 . Slechts de vroeggothische middenbeuk met vieringspijlers en bogen uit de tweede helft van

de 13e eeuw werd behouden . De kerk werd voorzien van een neo-gothische toren .

Illustratie (3)

Identificatie : Hoeven langs de Nieuwpoortse steenweg te Mariakerke
Figuren : nrs. 1 , 2 , 7 .

Analyse : illustratie stelt hoeven voor gelegen ten Noord-westen van het kruispunt Stuiverstraat - Nieuwpoortse stw. De hoeven verdwenen bij de aanleg van de Wellingtonrenbaan in 1883 .

In 1839 was Mariakerke nog een zelfstandige gemeente . Het gebied waar de hoeven stonden werd in 1877 geannexeerd door Oostende . Het overig gedeelte van Mariakerke werd in 1899 bij Oostende gevoegd .

Huidige situering : zie figuur nr. 7 .

Illustratie (4)

Identificatie : " Steene molen " .

Figuren : nrs 1 , 2 en 13 .

Analyse : de illustratie stelt de stenen molen voor gelegen langs de Torhoutse steenweg , op het grondgebied van de toenmalige gemeente Stene . Voor situering van de molen in 1839 , zie figuur nr. 13 .

Op de kaart van A. Wauters wordt de illustratie gesitueerd op de westelijke oever van de Sinte Katherinekreek , langs de Torhoutse steenweg . De illustratie past echter niet daar op deze plaats een HOUTEN staakmolen stond . De molen was afkomstig van de wijk het Hazegras . De molen had de plaats moeten ruimen voor het toekomstig spoorwegstation en werd in 1839 herbouwd langs de Torhoutse stw. Voor situering in 1839 , zie figuur nr. 4 . Voor huidige situering , zie figuur nr. 7 .

Configuratie : Voor configuratie stenen en houten staakmolen zie figuur nr. 14 .

Illustratie (5)

Identificatie : Kazerne op het Hazegras .

Figuren : nrs . 1 , 2 , 3 , 4 en 12 .

Analyse : de illustratie stelt de kazerne voor gelegen op de wijk 't Hazegras . De uitbouw van de kazerne werd begonnen tijdens de Franse periode 1795 - 1814 en verder gezet

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS

TO THE PRESIDENT OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

FROM THE FACULTY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

RESOLUTION

CHICAGO, ILLINOIS

THE FACULTY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

RESOLVED, THAT THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DO hereby certify that the following is a true and correct copy of the original as the same appears in the records of the University of Chicago.

CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

tijdens de Hollandse .

De huidige kazerne " Bootsman Jonsen " staat op de zelfde plaats .

Jos. De Smet geeft hier als identificatie het fort Sint-Philippe . Dit is onmogelijk daar het fort gesloopt werd in 1782 .

A. Wauters is eveneens fout, daar hij de naam " Fort St-Philippe toekende aan het gekroond hoornwerk op de oosteroever van de Geule , gebouwd in 1820 . Het fort Sint Philippe lag op de westelijke oever van de oude sluizen van Slijkens . Op de andere oever lag een gehoornd kroonwerk dat " Fort van Slyckens " werd genoemd . De beide versterkingen werden gebouwd in 1675 ter verdediging van de sluizen . (zie figuur nr. 15)

Illustratie (6)

Identificatie : Eerste station, of eindpunt , van de spoorweg te Oostende .

Figuren : nrs . 1 , 2 , 3 , 4 , 10 , 11 , 12 .

Analyse : de illustratie stelt het eindpunt van de spoorlijn Gent-Oostende voor in 1839 . De spoorweg Gent - Oostende werd aangelegd in 1838 . We hebben reeds gezegd wanneer de twee baanvakken werden ingehuldigd .

Daar de militairen geen toelating gaven de vestingmuren te doorbreken, moest het eindpunt van de spoorlijn gebouwd worden buiten de vestingen . Het primitief stationnetje moet gesitueerd worden een honderdtal meters noordwaarts van het huidig V.G.O - voetbalveld .

In 1840 werd door Landsverdediging toelating gegeven om openingen te maken in de vestingmuren en de grachten te overbruggen , om toe te laten de spoorlijn nabij de stadskern te brengen . Een station werd gebouwd ter hoogte van het tweede handelsdok en in augustus 1844 ingehuldigd . (zie fig. nrs . 10 , 11 , 12)

In 1880 werden werken aangevat om het station uit te breiden . Het verruimde station werd op 30 juli 1882 ingehuldigd . Vanaf 1894 maakten de internationale treinen gebruik van een nieuw station gebouwd op de westeroever van de haven , genaamd " Oostende - Kaai " . Geleidelijk verloor " d'oude statie " alle verkeer , om uiteindelijk circa 1950 tal van andere functies dan station te vervullen . Het kreeg zelfs een andere naam toegewezen , de " Albert hallen " . Het gebouw werd in 1956 gesloopt om plaats te maken voor " de leeuw " en andere masten .

Illustratie (7)

Identificatie : Kapel van Molendorp , brug en zaagmolen .

Figuren : 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 5 A , 5 B , 5 C , 8 en 9 .

Analyse : de illustratie stelt de kapel , brug over het afleidingskanaal Oostende - Brugge en een zaagmolen voor .

In 1750 werd te Gent de " Compagnie der Zaagmolens " door een aantal zakenlui opgericht tot het uitbaten van een houtzaagbedrijf en houthandel , dat zou opgericht worden te Bredene langs het kanaal Oostende - Brugge .

Onmiddellijk werden de omvangrijke werken aangevat . Niet alleen moesten molens gebouwd en ingericht worden doch ook de nodige infrastructuur voor het aanvoeren van boomstammen per schip , het inwendig transport van de boomstammen en van het gezaagd hout . De nodige opslag- en drooginstallaties voor het gezaagd hout , kantoor en woonplaatsen voor zaagmolenaars en arbeiders werden eveneens voorzien op het emplacement .

Er werd een verbindingskanaal , de " Legillon " , gegraven tussen de Oostendse vaart en de Gauwelozekeek . De Legillon werd verbonden met de vaart door middel van een sluis of sas , genaamd de " Verloren Kost " .

Op 12 september 1752 werden de twee eerste molens plechtig in bedrijf genomen . Tussen 1750 en 1757 werden 16 molens gebouwd , waarvan drie langs de vaart gelegen waren en de overige 13 langs het Legillonkanaaltje . (zie fig. nr.5 A voor implanting en lay-out van het geheel)

De molens waren van twee verschillende types , nl. pal-trokzaagmolens en achtkantzaagmolens . De configuraties van beide molentypes zijn weergegeven op figuur nr. 14 .

Rond het emplacement van de zaagmolens kwam een ganse wijk tot stand en bloei , dat dra de naam " Molendorp " kreeg . In 1758 werd door de Compagnie een kapel gebouwd ten behoeve van de inwonende werknemers . In 1762 werd de kapel uitgebreid en in 1785 voorzien van een klokketorentje . De kapel werd in 1873 gesloopt na de bouw in 1869 van de Sint-Jozefskerk , op de andere zijde van het afleidingskanaal . (de Saskerk)

Voor afbeelding van de kapel , zie fig. nr. 9

Na 1790 verloren de zaagmolens hun economische betekenis.

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

In 1823 werd de bedrijvigheid van de Compagnie gestopt en werd overgegaan tot de openbare verkoop van de nog resterende molens en installaties . Op dat ogenblik waren er nog twee molens in goede staat benevens een aantal karkassen van paltrokken en achtkanters . In 1839 waren er naast de kapel nog twee zaagmolens en een aantal gebouwen . De twee molens werden in 1841 afgebroken . In 1844 stond er echter nog een zaaghuis .

Voor toestand 1839 zie figuur nr. 5 B , voor 1844 zie figuur nr. 5 C.

In 1817-1820 werd een verbindingskanaal gegraven tussen de handelsdokken van de haven van Oostende en het kanaal Oostende-Brugge .

Het verbindingskanaal , " afleidingsvaart " , gaf een snellere verbinding tussen de handelsdokken en de vaart naar Brugge , daar de binnenschepen niet meer de zeesluis moesten gebruiken zoals voorheen , zodat er geen lange wachttijden meer waren . Het kanaal werd gegraven vanuit de zuid-oostelijke hoek van de vestinggracht van het Hazegras , gedeeltelijk omheen het " Franse " springsas en sloot aan op het Legillonkanaal . Over het kanaal werd een brug geworpen , ter hoogte van de kapel . De brug kreeg de naam " Kapellebrug " .

Illustratie (8)

Identificatie : de twee resterende achtkantzaagmolens .

Figuren : 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 5 A , 5 B , 5 C en 8 .

Analyse : de illustratie stelt de twee in 1839 nog overblijvende achtkanters voor . Voor analyse zie de teksten bij illustratie (7) .

Illustratie (9) .

Identificatie : lijmfabriek van Mr. Janssens .

Figuren : 1 , 2 , 3 , 4 , 6 en 16 .

Analyse : de illustratie stelt de lijmfabriek voor . Deze behoorde toe aan de heer Janssens uit Oostende . De lijmfabriek komt voor op de kadastrale lijsten opgesteld in 1840 , onder kad.nr. 133 a .

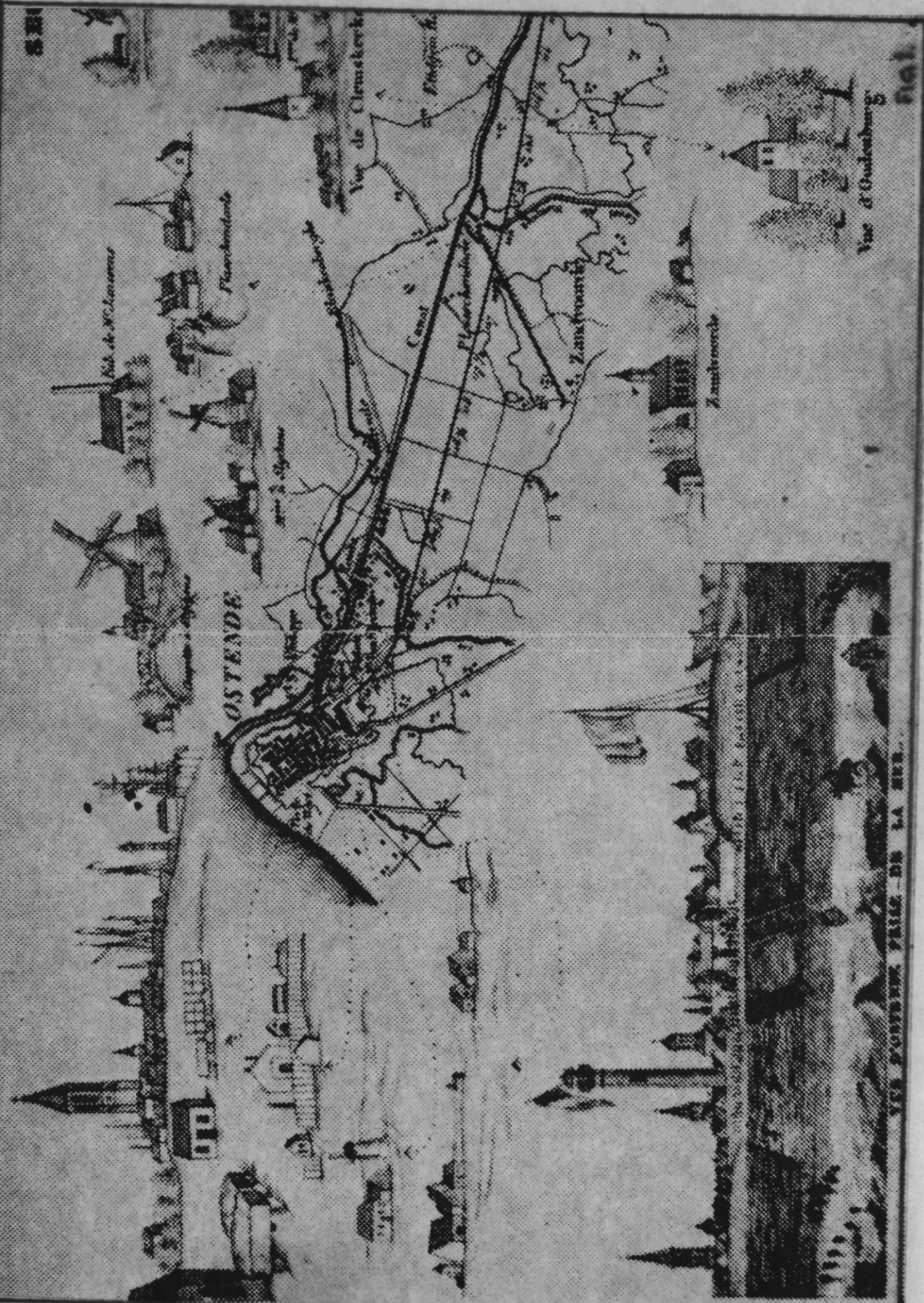
De lijmfabriek was gelegen langs de Oostendse vaart , even voorbij de splitsing vaart-steenweg (Mezenestje) Later werd op deze plaats de sardinerie van Soete gebouwd . Voor situering in 1839 zie figuren 6 en 16 .

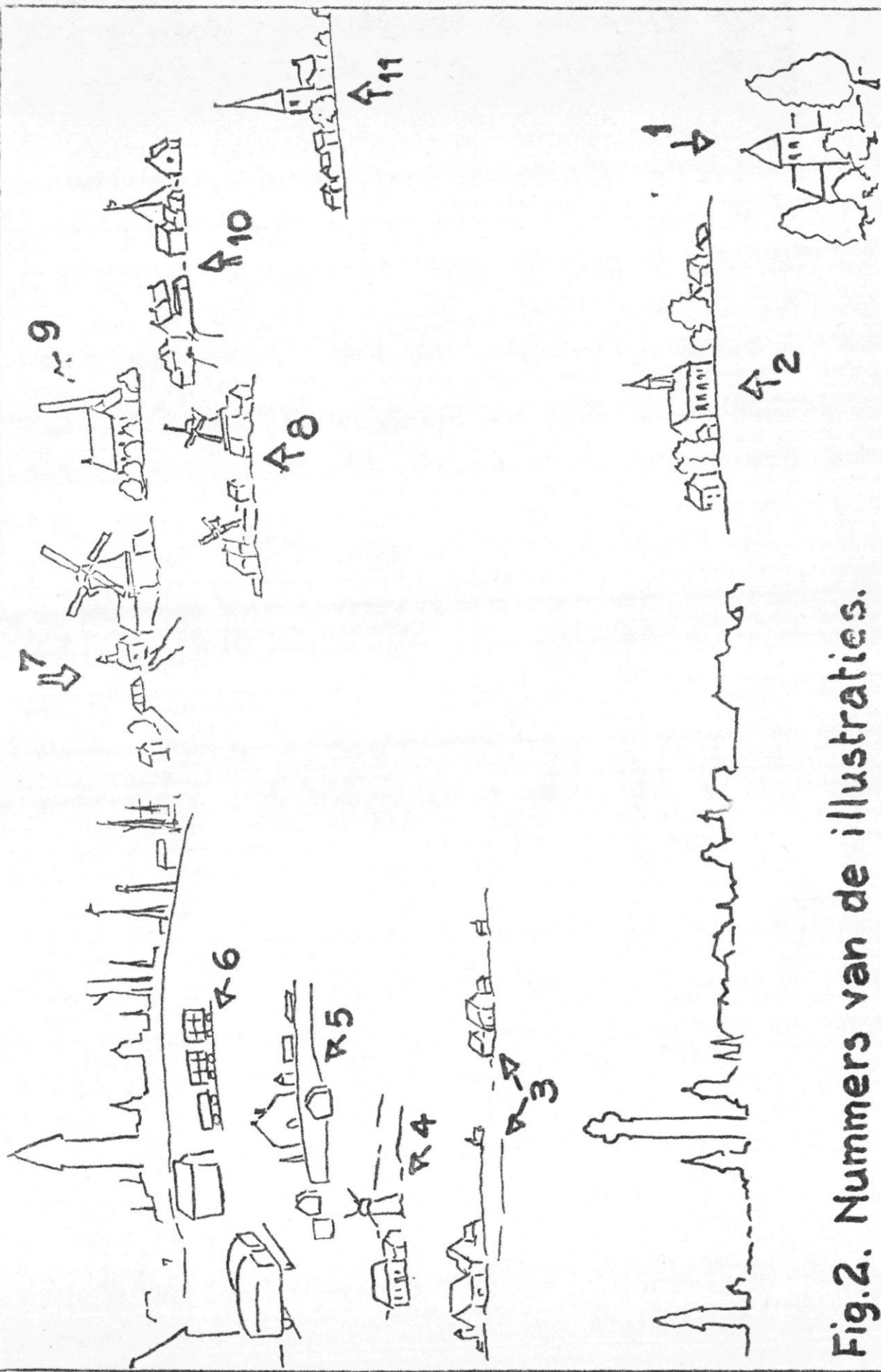

Fig.2. Nummers van de illustraties.

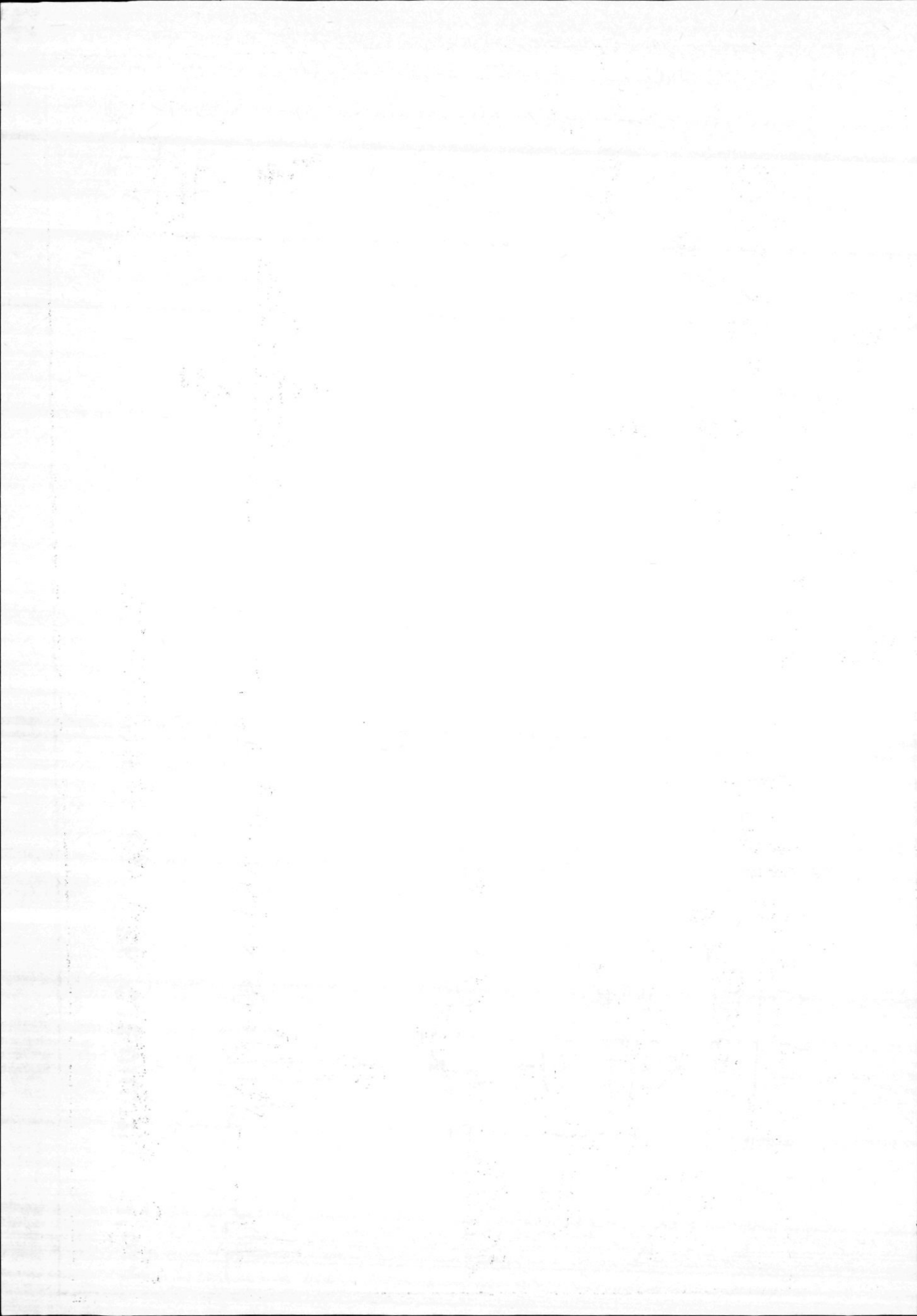

Fig. 3
Kaart van de polders
1848

Fig.5 - Detail uit "Atlas der Buurtwegen"-Breedene"-1844_Skt Zaagmolens

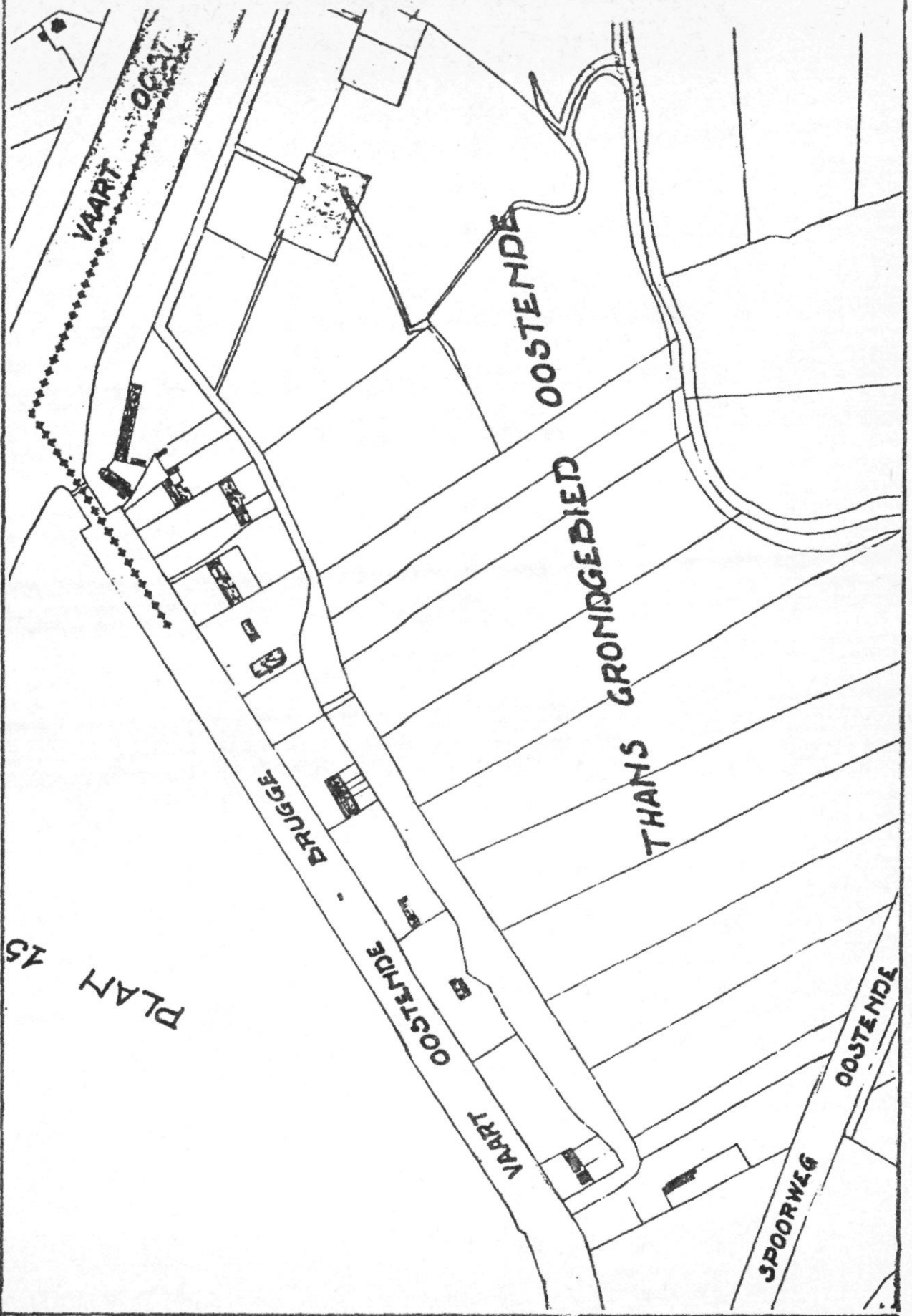
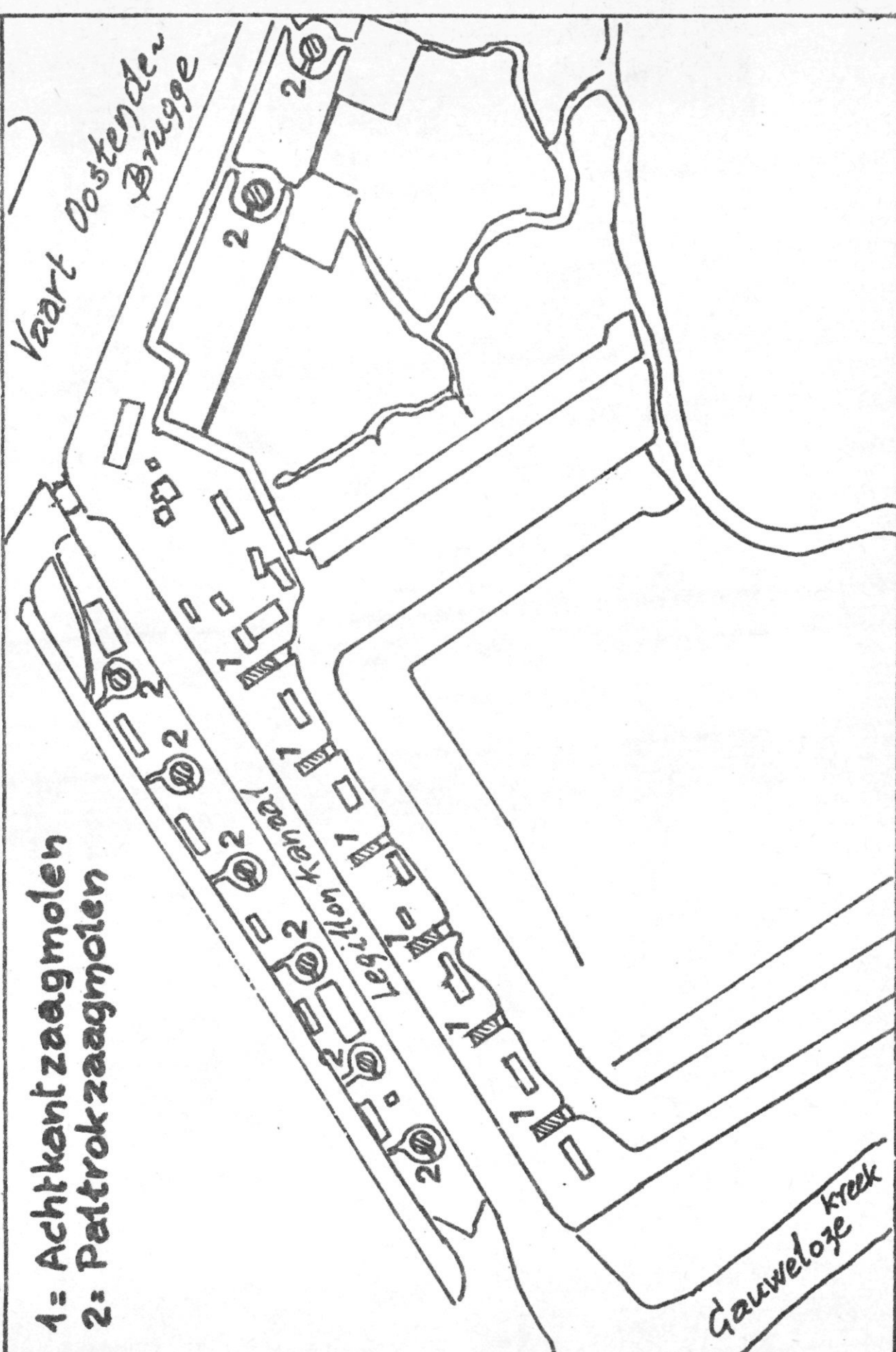

fig. 311. Vier zaaigmolens te Oigheems 1700

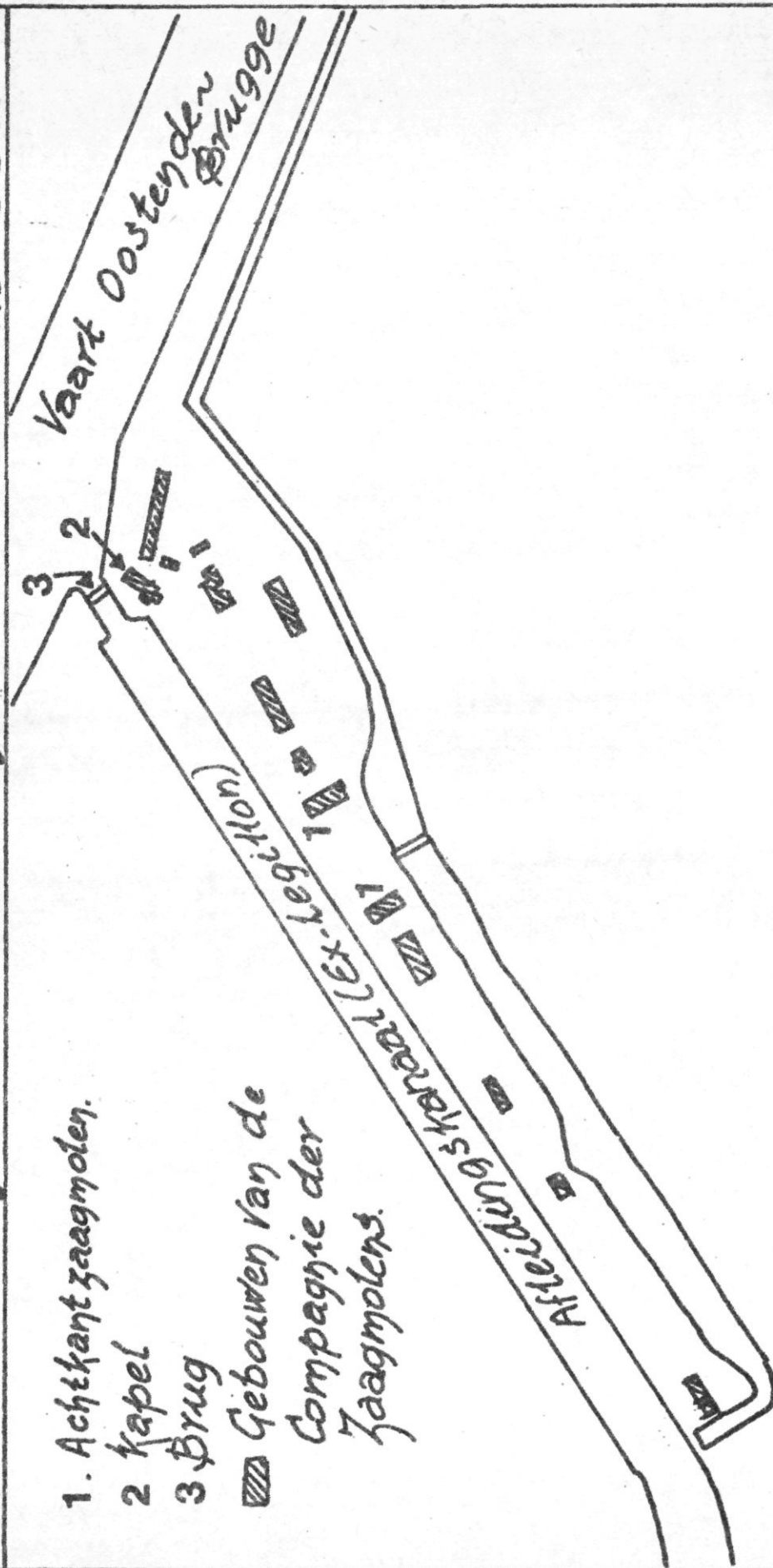

1= Achtkant zaaigmolen
2= Paltrok zaaigmolen

Gauweloze kreek

Fig. 5B - Zaaqmolenen van Slyckens - toestand 1839.

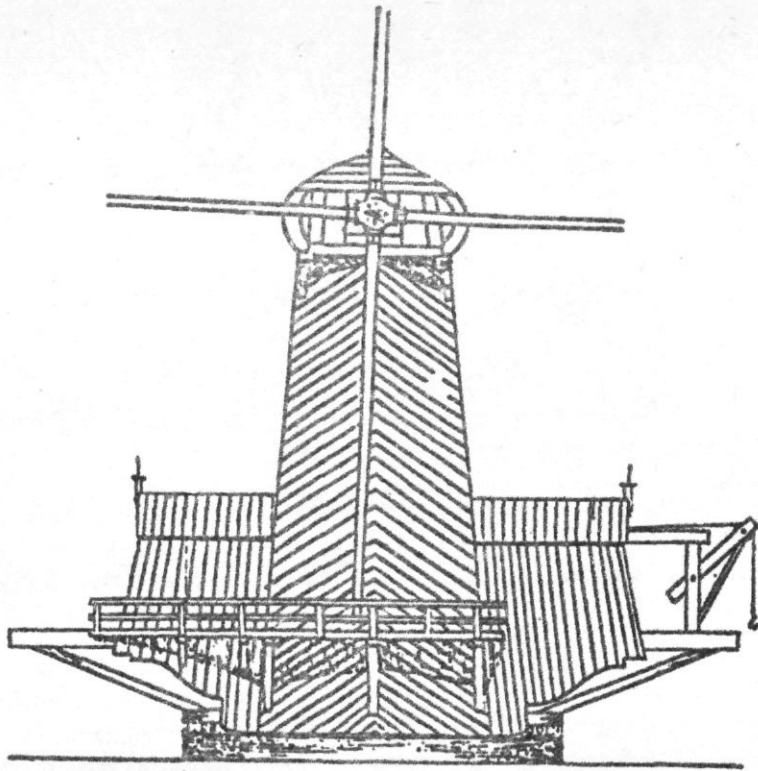
Spoortuin
Oosteyden
Brugge

F. Gevaert
1879

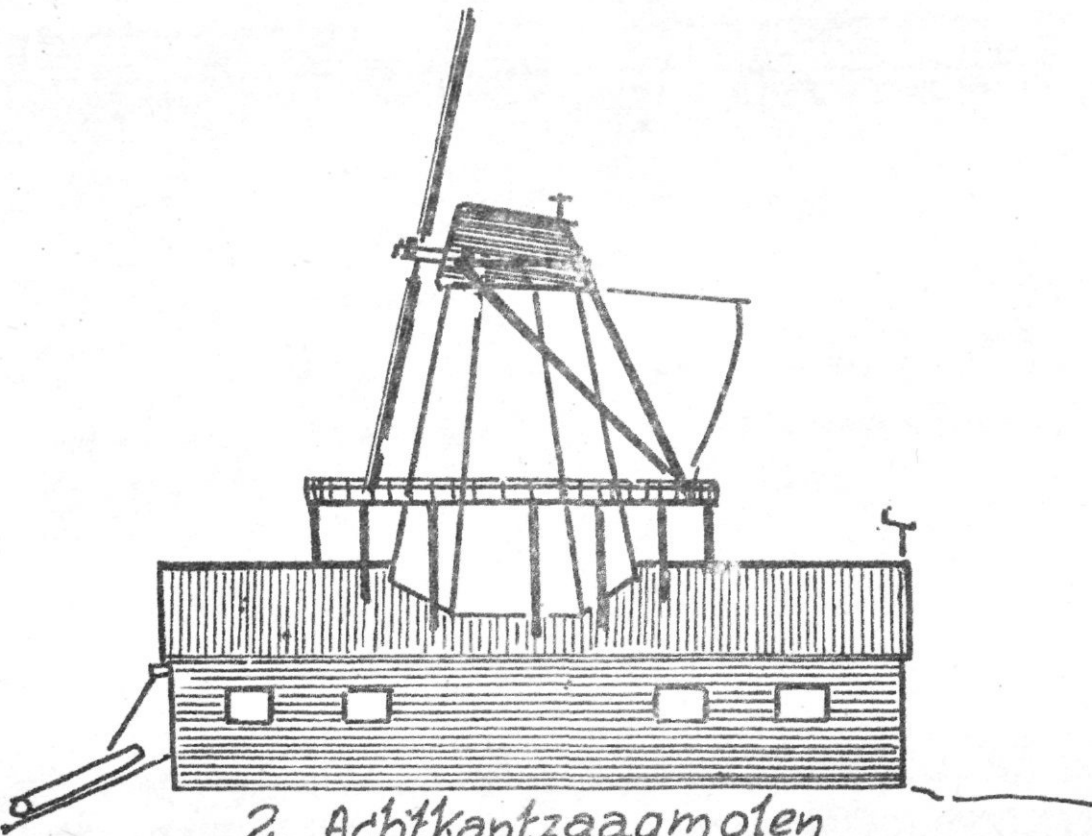

Fig. 5C.

1. Paltoekzaagmolen

2. Achtkantzaagmolen

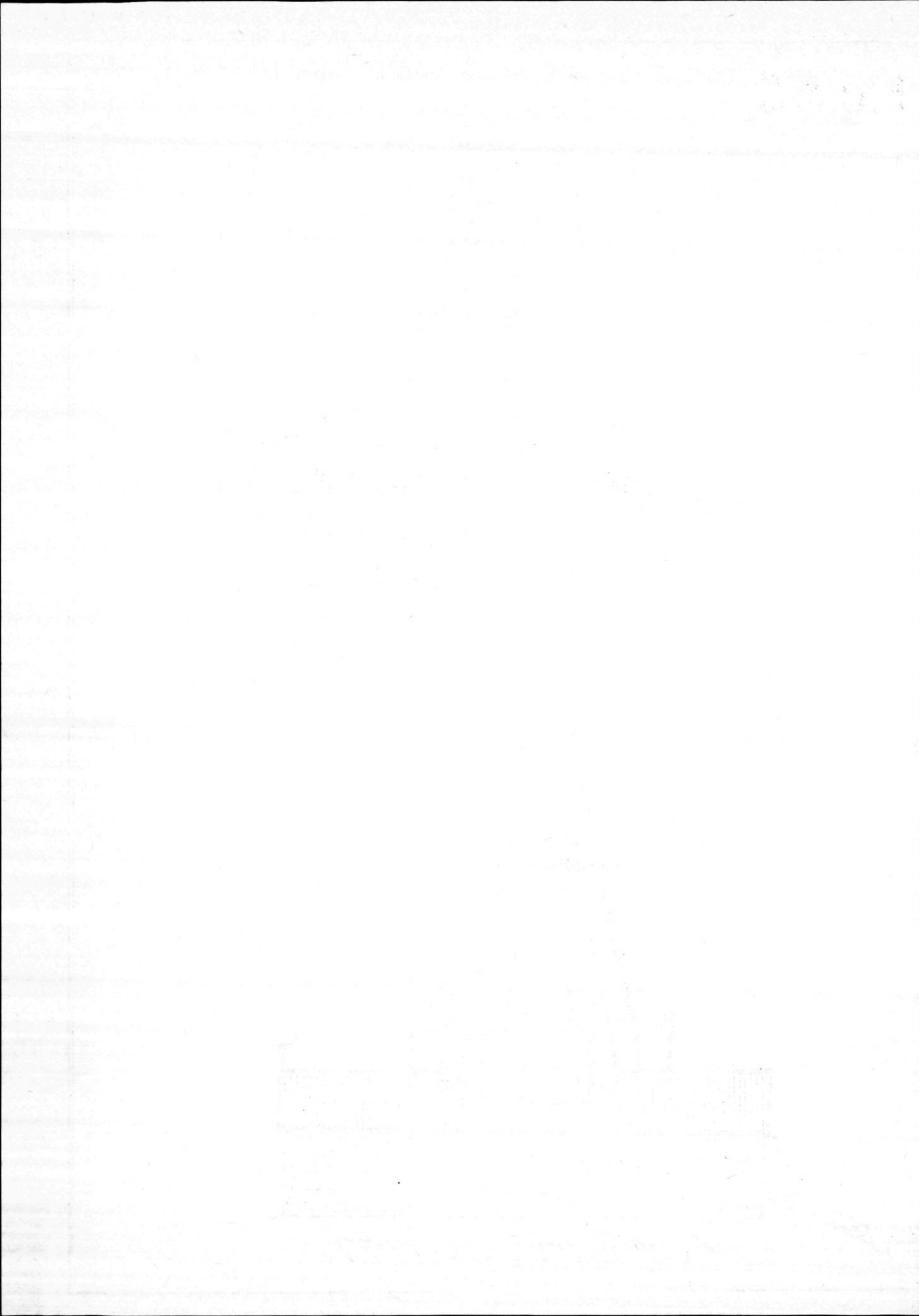

Fig.6 - Detail uit "Atlas der Buurtwegen - Bredene" - 1844 - Skt. Brugsestwg

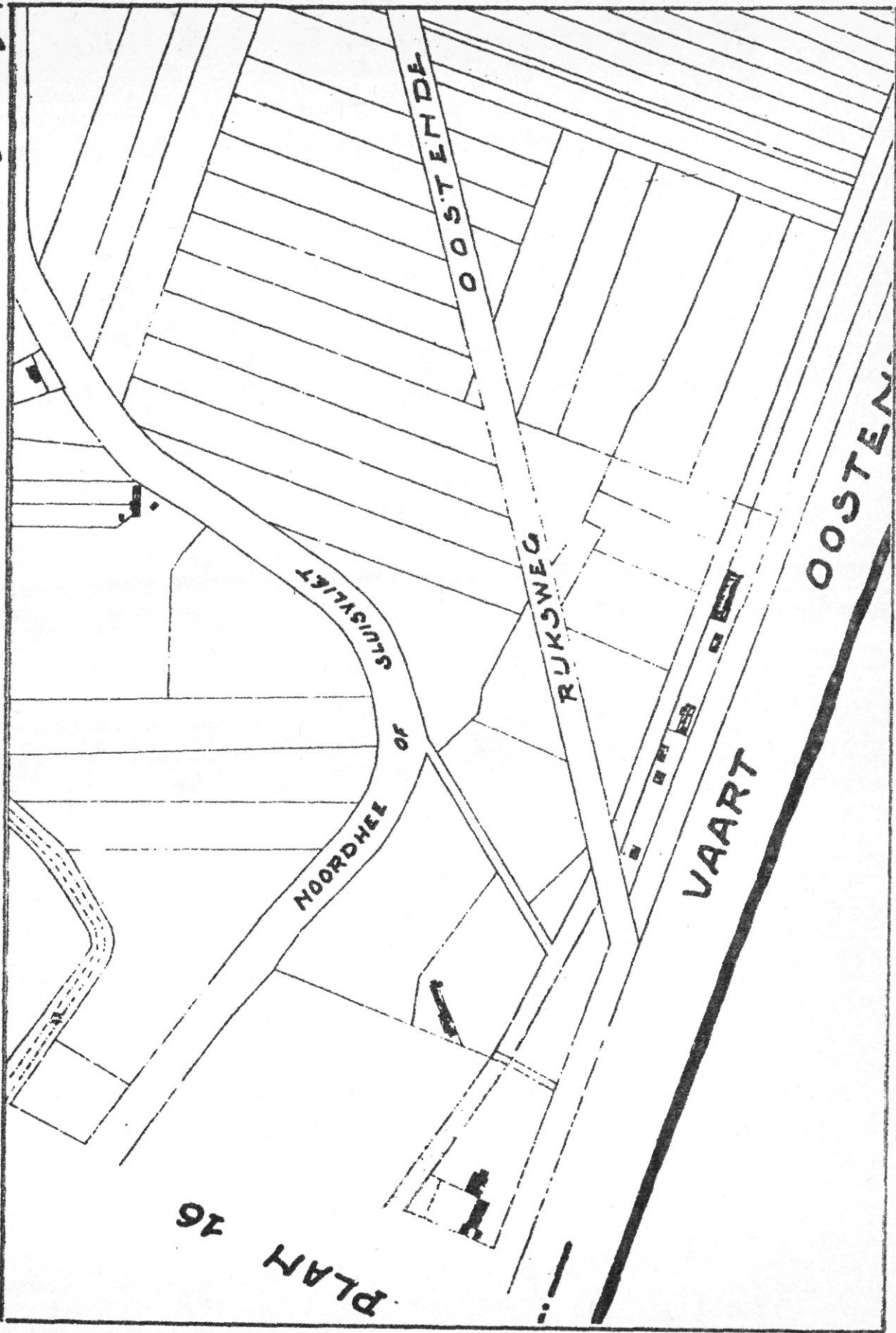

Fig.7. Inplanting ill:nrs.3&4 in huidige stratenplan Oostende

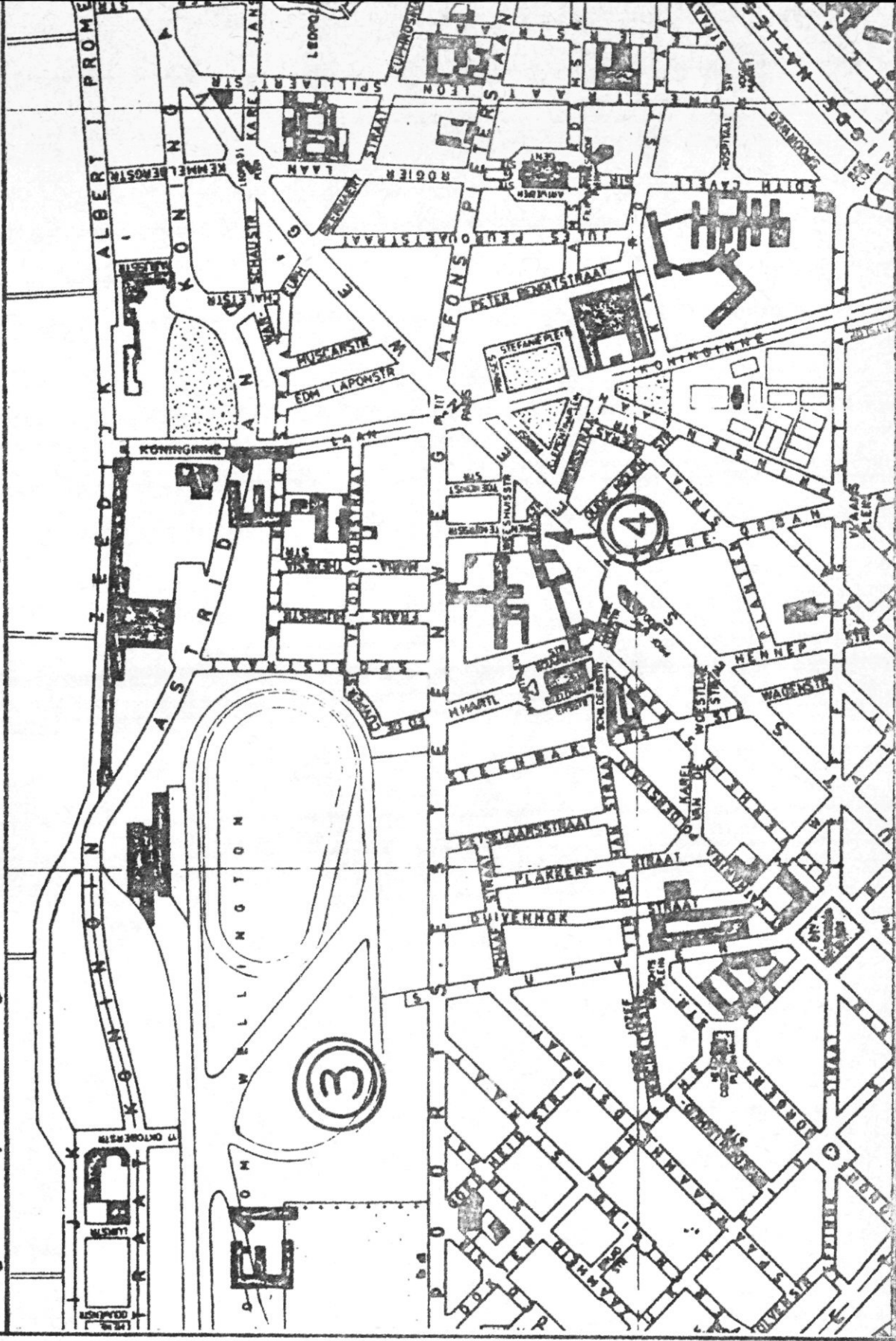
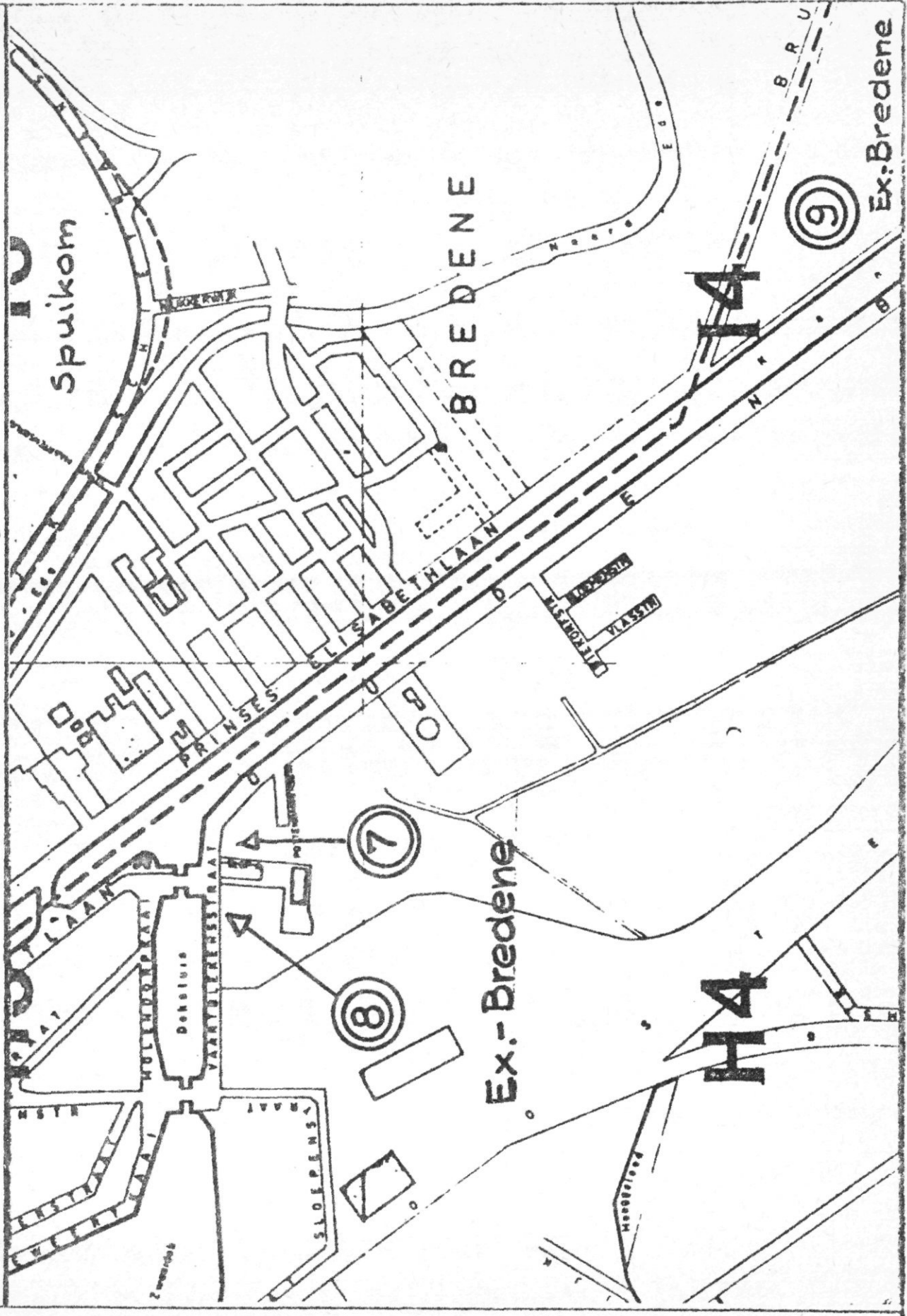
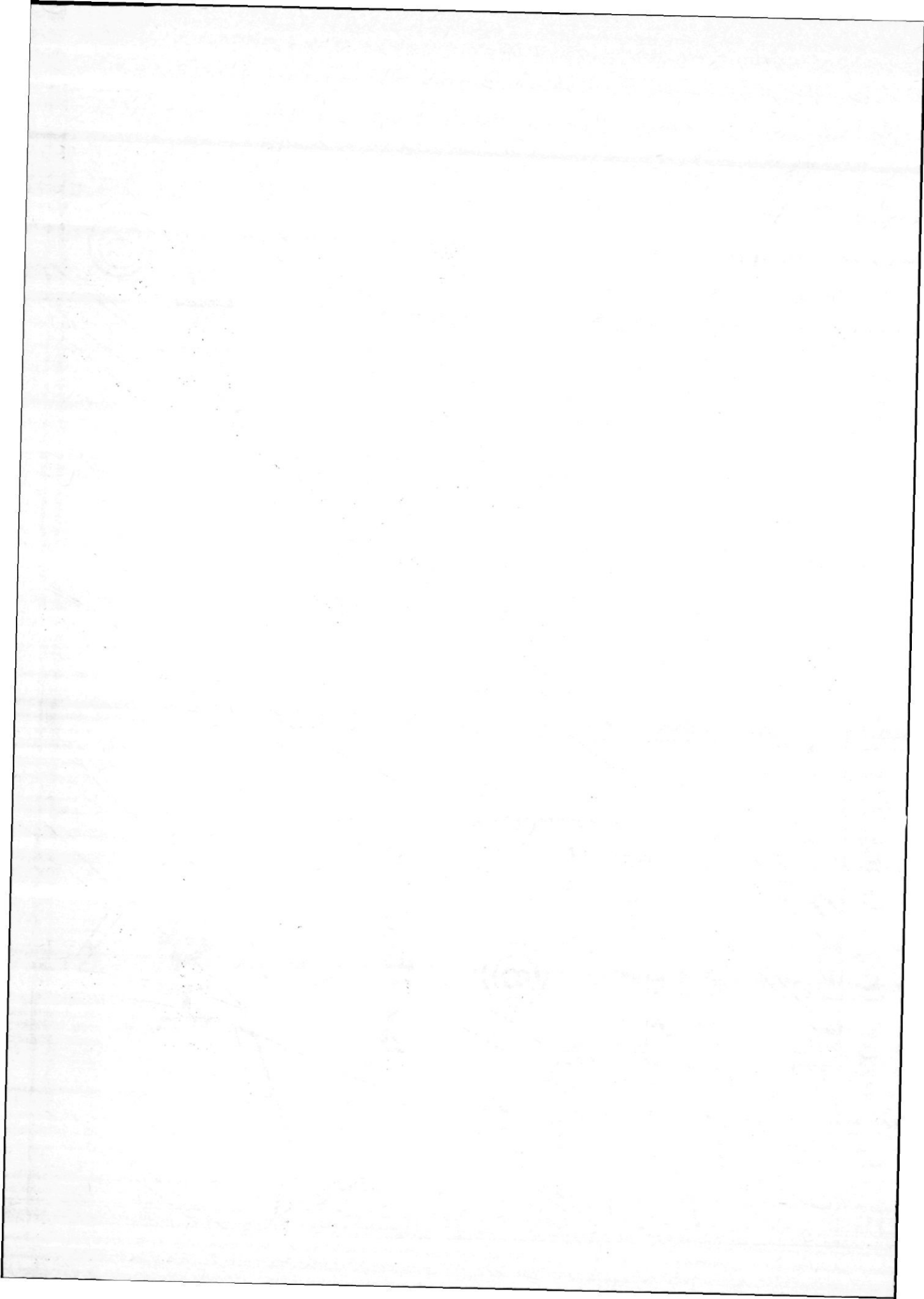

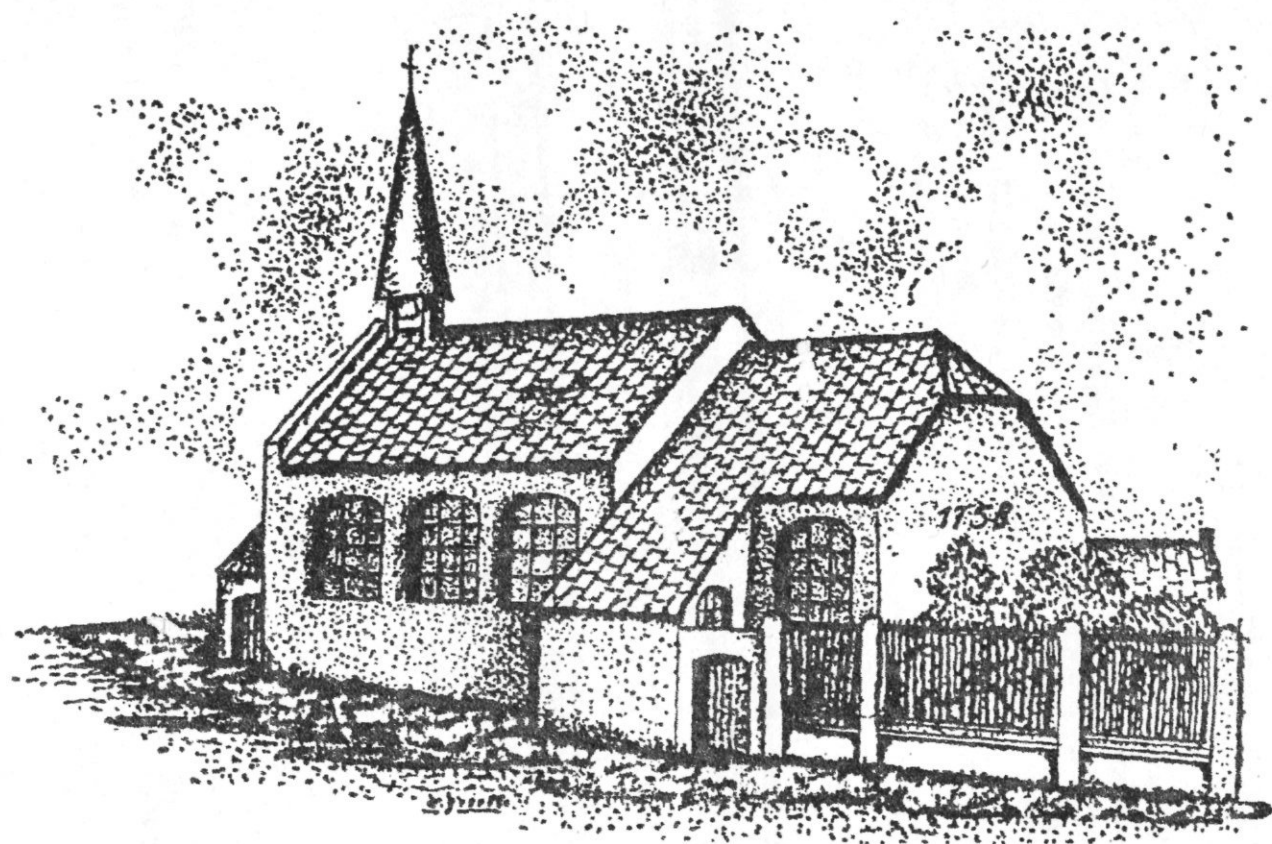

Fig.8- Implanting ill-nrs.7,8&9 in huidige stratenplan Oostende

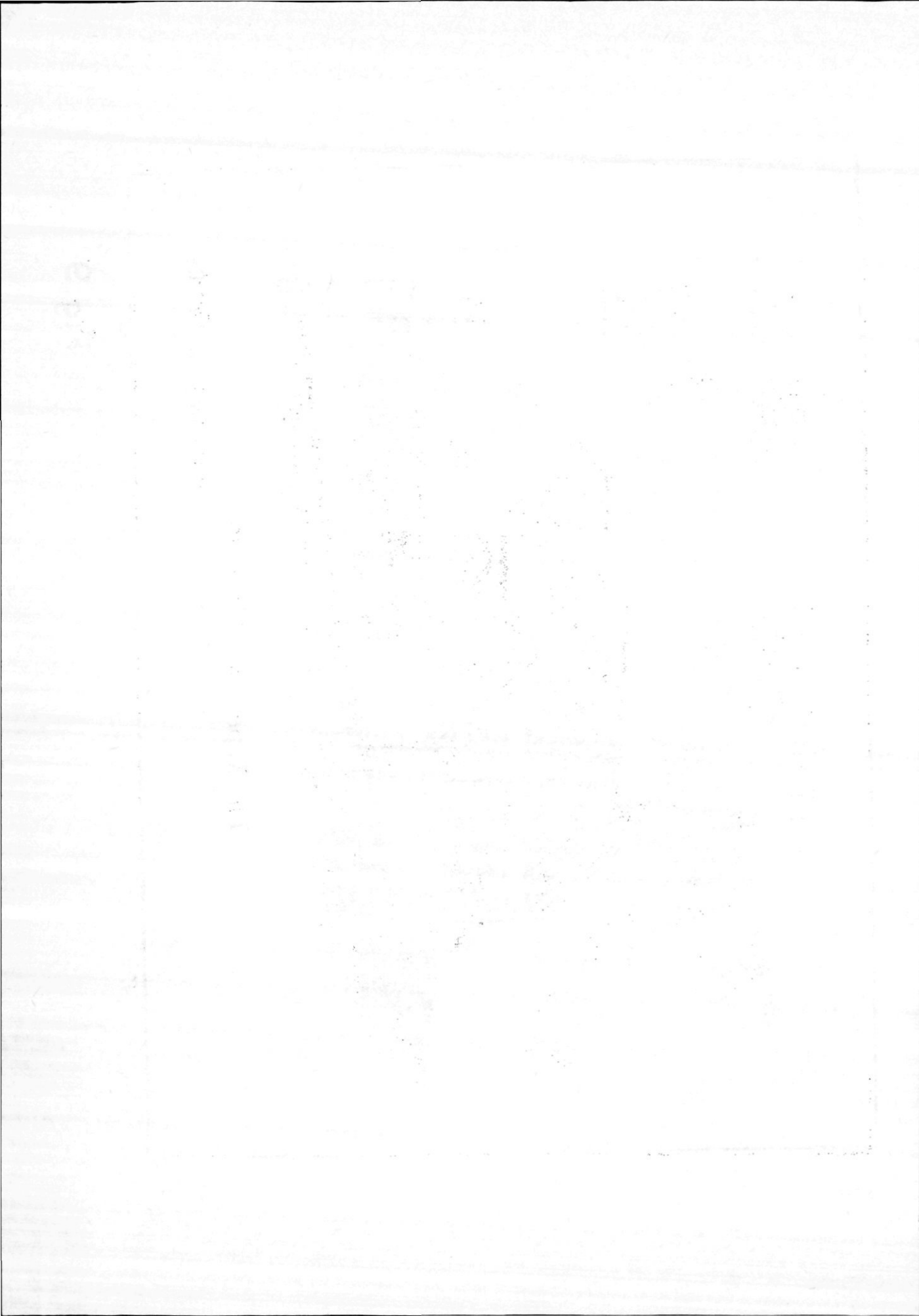

De Kapel van Molendorp

Pentekening C. Geselle

Fig.9

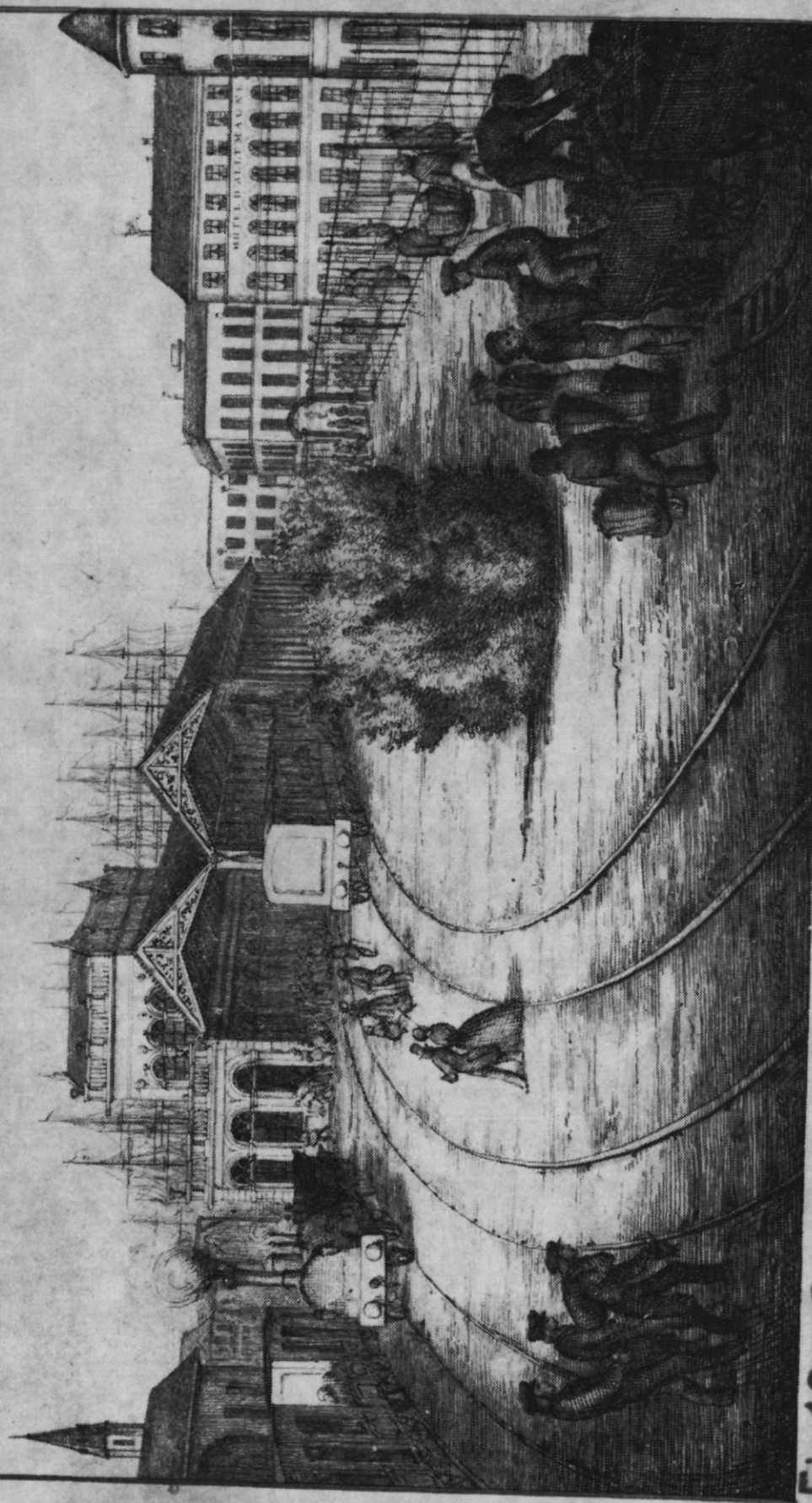

Fig.10 - Oostende, 1844, Spoorwegstation t/h.v. 2^e dok.

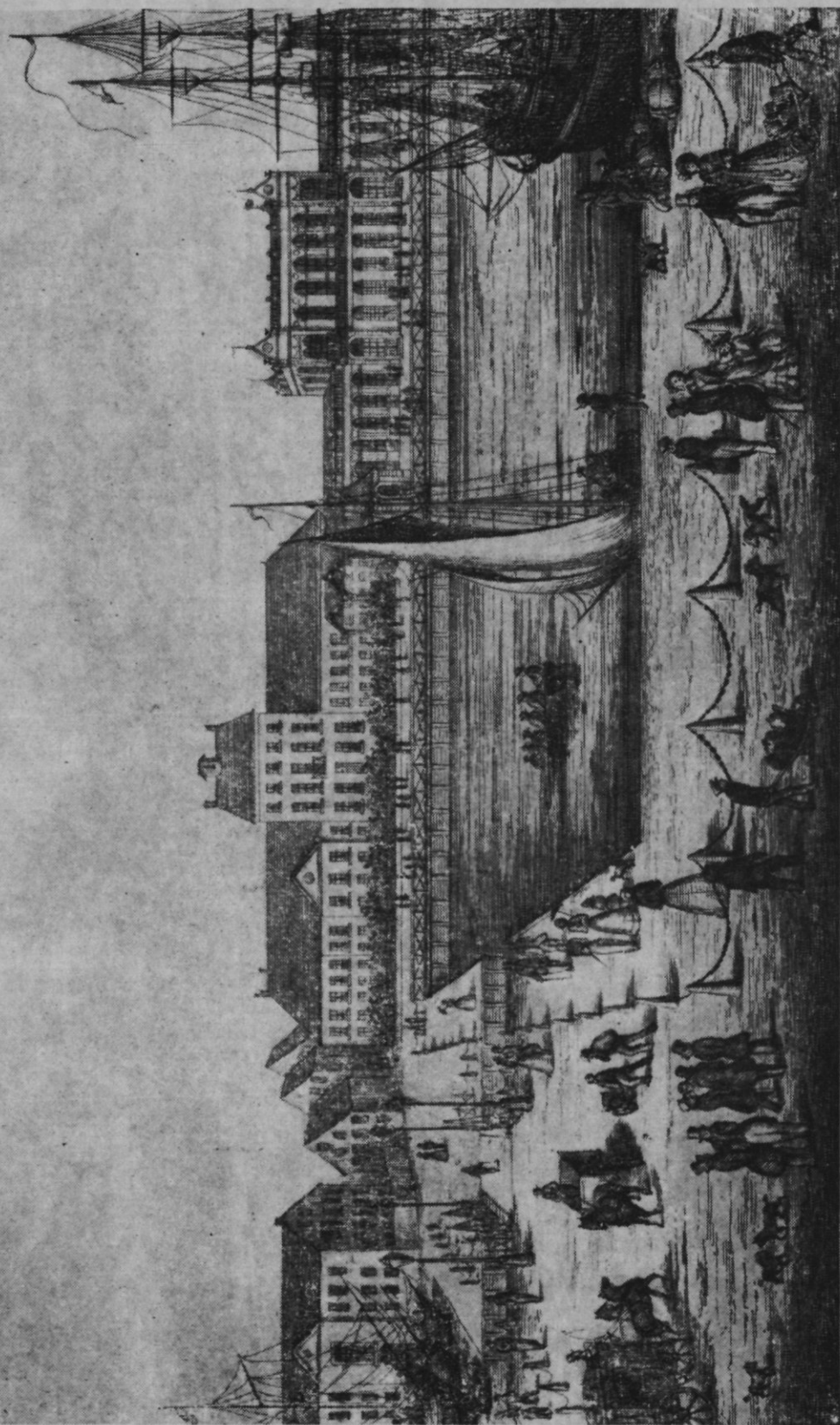

Fig.11- Oostende 1844 - Spoorwegstation t./h.v. 2^e Handelsdok.

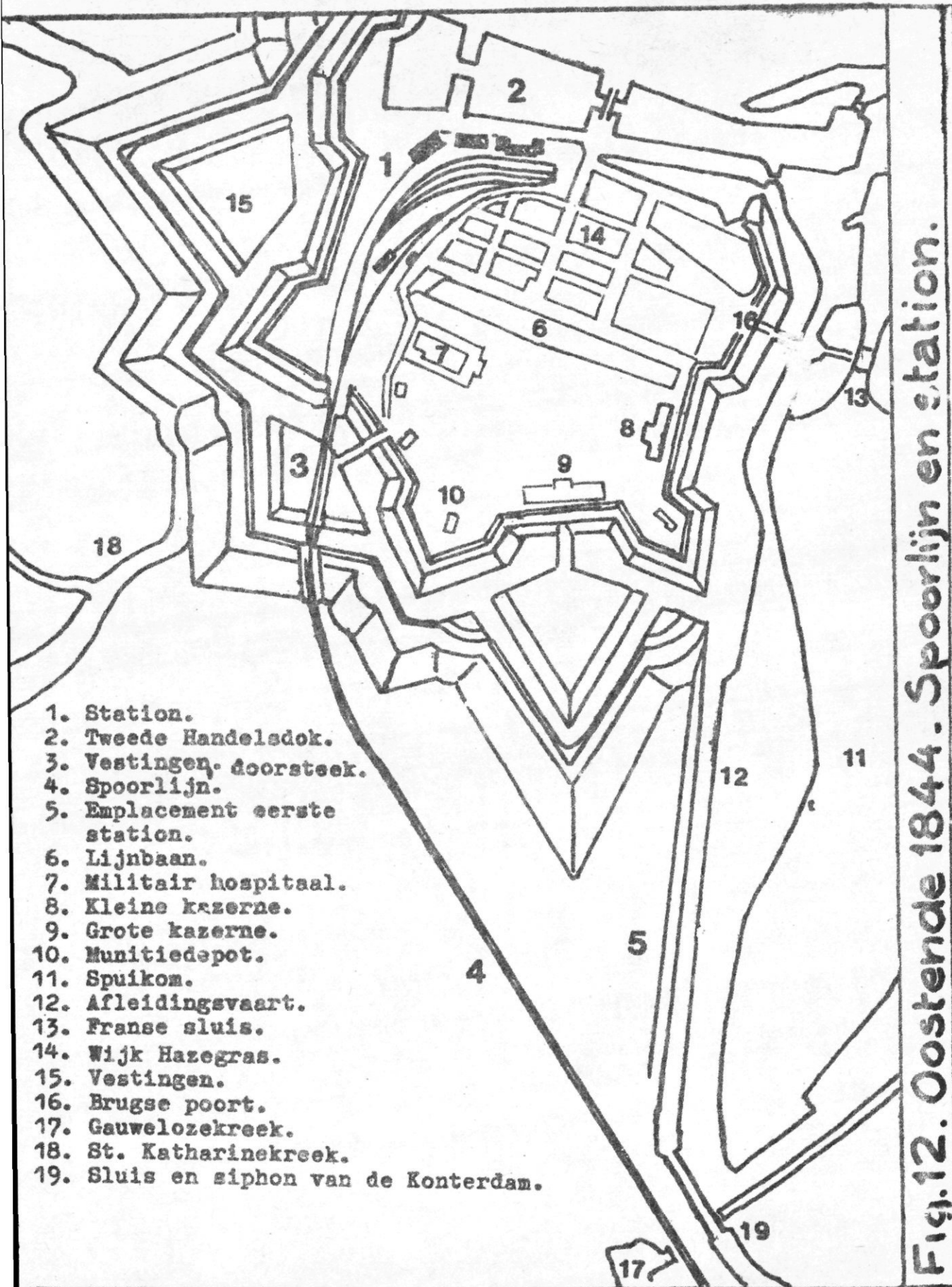
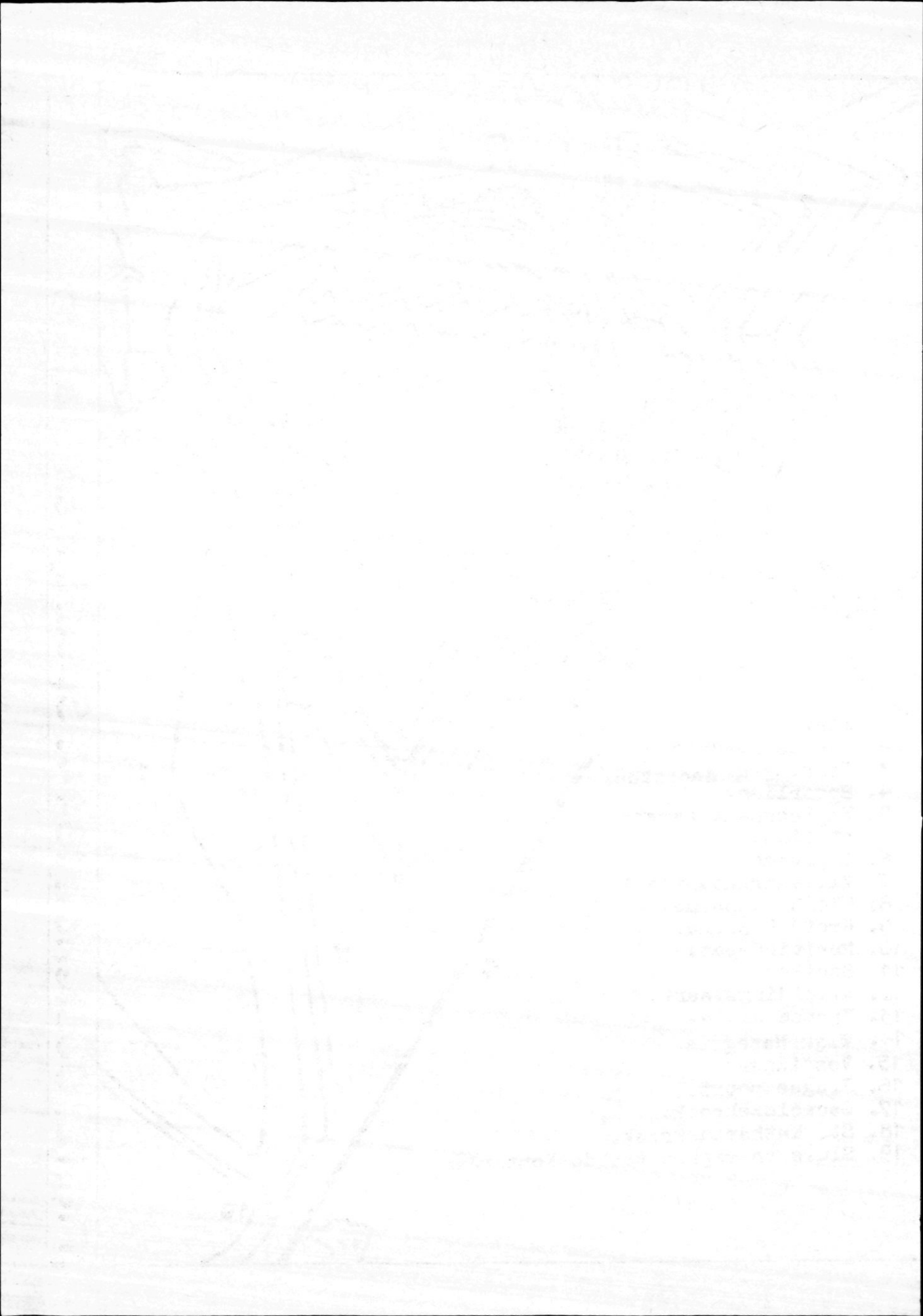
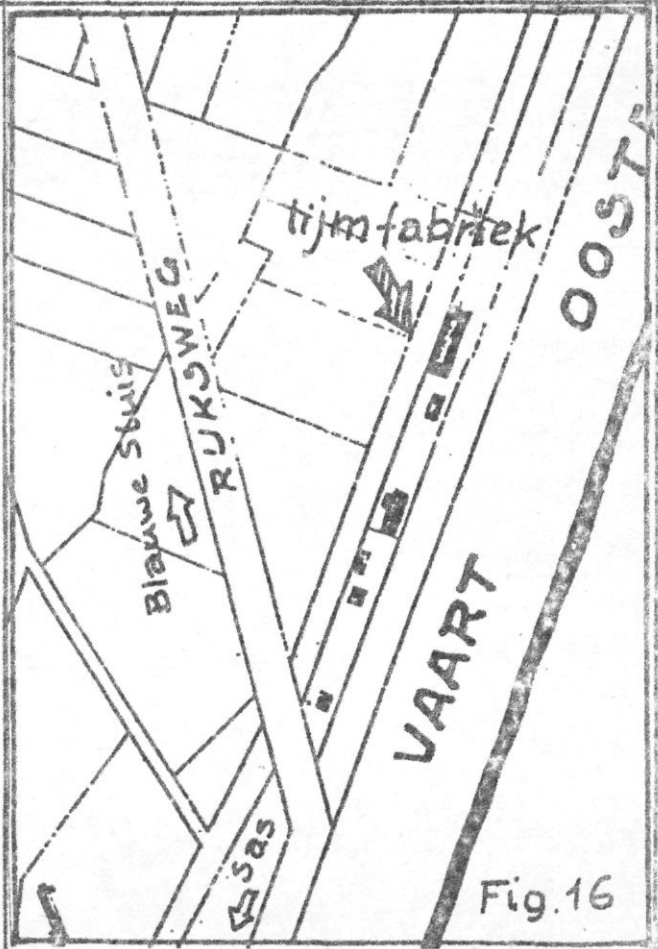
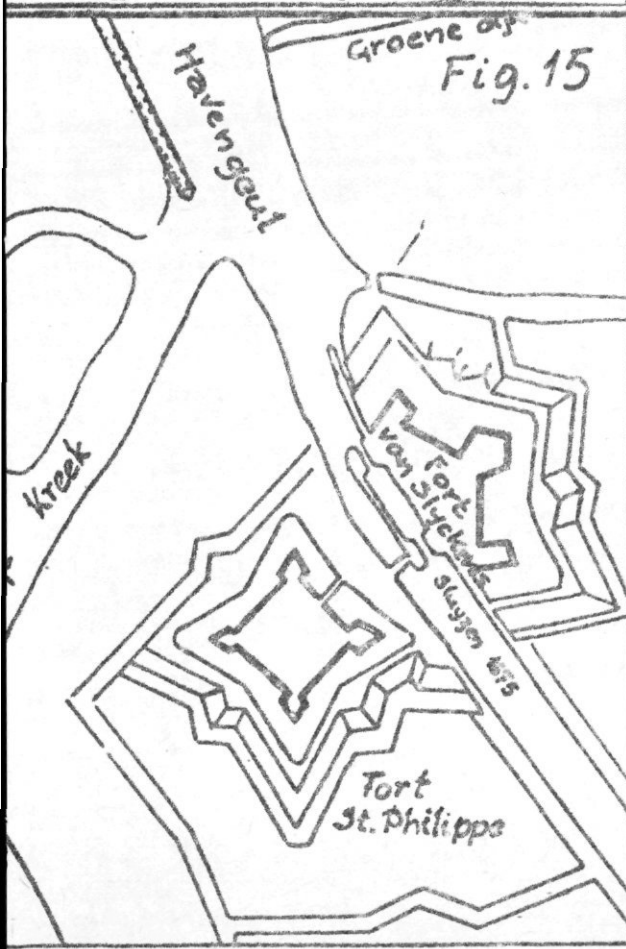
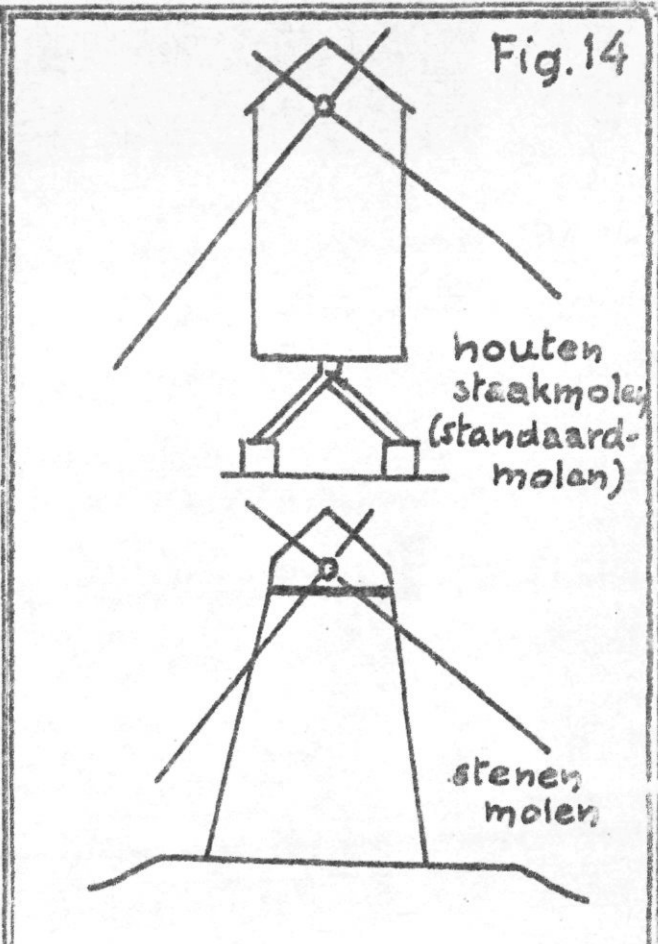
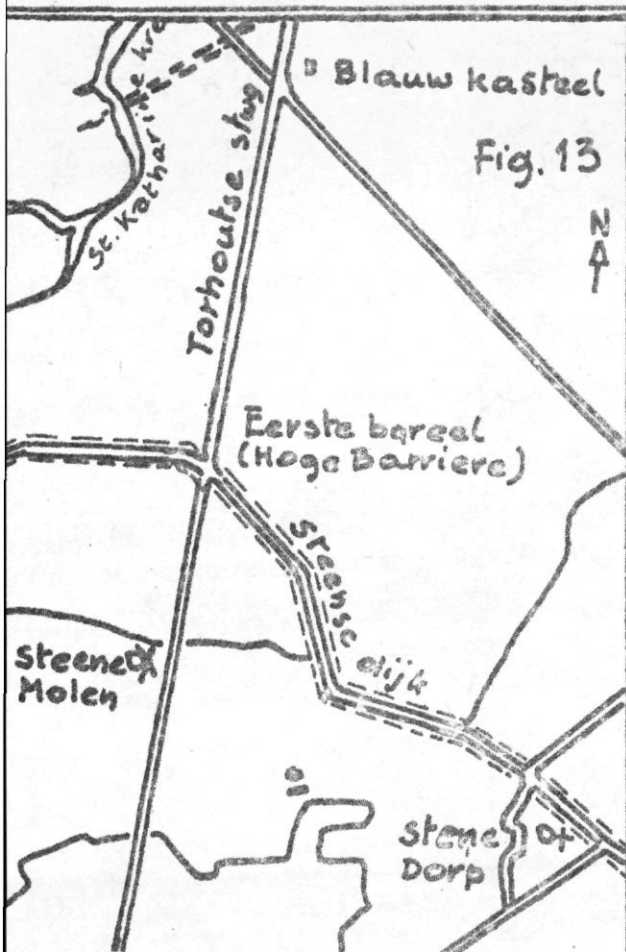

Fig.12. Oostende 1844. Spoorlijn en station.

+
+++
+++++
+++
+

R E C H T S P R A A K

I N

H E T

B R U G S E   V R I J E

+++++

B R E D E N E

+++++

G e r m a i n   V A N D E P I T T E

+++++

EVEN VOORSTELLEN ...

+++++

Ge kunt niet van heel de wereld gekend zijn . Germain Vandepitte woont te Brugge en hierdoor zal hij wel minder bekend zijn op onze parochie . Daarom dit kleine voorwoordje .

G.V. is bestuurslid en erelid van de Kring voor Heemkunde en Geschiedenis " Sint Guthago " uit Oostkerke . Hij zetelt ook in de redaktieraad van het tijdschrift dat deze bloeiende vereniging verspreidt . Ik zal meer zeggen : sedert een vijftal jaren is hij de sterkste pijler geworden van " Rond de Poldertorens " dank aan zijn reeks " RECHTSPRAAK IN HET BRUGSE VRIJE " .

Ik las zijn eerste bijdrage in 1974 : A.1642 - Het Proces van " Den Dolfijn " en ontdekte hierbij een geheel nieuw geluid in de heemkundige geschiedschrijving . Geen botte publikatie van afgeschreven oude dokumenten , maar wel het vertellen op sappige wijze van een moordgeschiedenis en het proces dat daarop volgde . Ik was voor G.V. gewonnen en werd spontaan lid van " Sint Guthago " . Ik heb het mij geen ogenblik beklagd .

G.V. brengt de " oude tijd " niet tot bij ons , wel integendeel . Hij zet ons met de neus op het geval zelf alsof al die " criemen " pas gisteren zijn gepleegd en we het relaas vandaag in onze gazet lezen . We betrappen ons zelfs erop dat we naar de terechtstellingen gaan kijken , iets wat we heden ten dage zeker niet zouden doen !

Wonderlijk genoeg vond " Sint Guthago " het gepast , na 5 jaar , de verschenen bijdragen van G.V. in het zonnetje te zetten . Wel wat laat , als u het mij vraagt , maar toch voor mij persoonlijk juist op tijd . Ik hoef dus niets anders te doen dan af te schrijven wat J.R. (Jozef Rau ?) over " Rechtspraak in het Brugse Vrije " weet te zeggen (ONDER DE POLDERTORENS - Jaar XXI - nr. 2 Juni 1979) .

" Gedurende de laatste vijf of zes jaren publiceerde de heer Germain Vandepitte in " Rond de Poldertorens " een reeks artikels over de rechtspraak in het Brugse Vrije . Het gaat over verslagen van griffiers van de Vierschaar gedurende de 17e en de 18e eeuw . Zoals onze vriend Germain het zelf zegde in een inleiding : het was nooit zijn bedoeling een geschiedenis van de rechtspraak te schrijven . Hij wilde onze lezers meer inzicht geven in sommige facetten van het leven van onze mensen in die voorbije eeuwen . Ons inziens is hij daarin zeer goed geslaagd . Reeds dikwijls hebben meerdere leden van St-Guthago ons verteld hoeveel genoeg zij beleven aan deze artikels, die Germain ons presenteert op zijn eigen pittige manier .

Zij die er alleen een schandaaltjeskroniek in zouden zien, lezen die artikels veel te eenzijdig . De meesten onder ons vinden daarin eerder een schat van inlichtingen over het werkelijke leven in onze streek . We ontmoeten er handige belezers en kwakzalvers , vechtende chyrurgijns , sluwe " gypten " die brave buitenmensen foppen in hun bijgeloof . Wat al leefgewoonten troffen we aan bij " Den Dolfijn " Vandepitte . We werden ingelicht over de ambtsrechten van de Berijder ten overstaan van Hoofdman en Officier ; over het asielrecht op " het gewijde " ; over het beschermen van duinen en zeehoofden .

We kregen meer inzicht in het verhoren door de schepenbanken, in de onzinnige tortuur , in de soorten straffen : de galg voor de paardedief ; soms opsluiting op water en brood ; meestal allerlei graden van verbanning ; voor heiligschennis : handen afgekapt ; dieven en landlopers : gebrandmerkt ; voor zedenfeiten : scherp vermaan . Een jongen van 12 jaar gedwongen scheepsjongen op een Spaans schip ; 't lijk van een zelfmoordenaar : weggesleept onder de zulle door naar de galg . Eerste opsluitingen in het Rasphuis .

In de hier volgende artikels (Onder de Poldertorens juni 79) vernemen we iets over de manier van leven van de landlopers , sociale kwaal van die tijd . Werkeloze jonge mannen en avontuurlijke jonge vrouwen (al heten ze Blauwblommeke !) doorlopen heel het vlaamssprekend gebied, kennen elkaar als een gesloten corporatie , weten overal de brandewijnhuizen en de hoerekoten van de helers . We vragen ons af hoe de magistraat er in slaagt om op korte tijd handel en wandel van dit volkje te achterhalen .

Er is nog meer. De heer G.Vandepitte bezorgt daarbij een gewaardeerde bijdrage van kennis voor de familiekundigen, voor de plaatsnaamkundigen , voor de molenliefhebbers . Er is voor iedereen entwat te leren . Lees... geniet ... noteer . "

Tot zover J.R. Het volgende moet ik er nu aan toevoegen : Mensen spreken mensen ; een klein vraagje aan Germain Vandepitte en dadelijk was deze bereid enkele " Bredense " bijdragen af te staan voor publicatie in het Jaarboek van " Ter Cuere " . Heb ik er wel aan gedaan hem te bedanken in naam van onze 600 leden ? Aan U te oordelen .

Wat mij betreft , het smaakt naar de trog !

Richard VERBANCK

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

RECHTSpraak IN

HET BRUGSE VRIJE - BREDENE

+++++

1) EEN KOSTER VAN BREDENE

In 1720 was Michiel Raes koster te Bredene maar kumuleerde dat ambt met de officiële functie van kraaijer . Neen, niet wat men zou denken, de kraaiende haan van de Bredense hennetjes , wel omroeper en afficheerder van de officiële en andere berichten (vgl. eng. " crier " , de officieel aangestelde stadsomroeper).

Deze kennisgevingen geschieden vanaf de kerkstichel en werden angeplakt aan een pijler van of aan de kerkhofmuur zelf. Bij uitzondering evenwel, was er soms een speciale zuil voorzien. Zoiets bestond ook in het verre Noorwegen . (1)

Op 4 februari 1720 kreeg Michiel vanwege de hoofdman van de parochie Bredene " een kerckgebod " in de pollen gestopt om voor te lezen na de missen en aan te plakken . Dit geschrift kwam van de landsdeken Galle .

Omtrent dezelfde tijd overhandigde de pastoor Jan de Latere hem eveneens een kerkgebod , afkomstig van de ontvanger Mulier en handelend over het zelfde onderwerp , namelijk , de voorlegging van de kerk- en disrekeningen van Bredene, op een aangeduide plaats en uur .

Daar stond ons kostertje met die twee geboden en al waren er maar twee , hij had er meer last mee dan Mozes met zijn tien . Welke van de twee moest hij nu aanplakken ?

Was hij vrij in zijn keuze ?

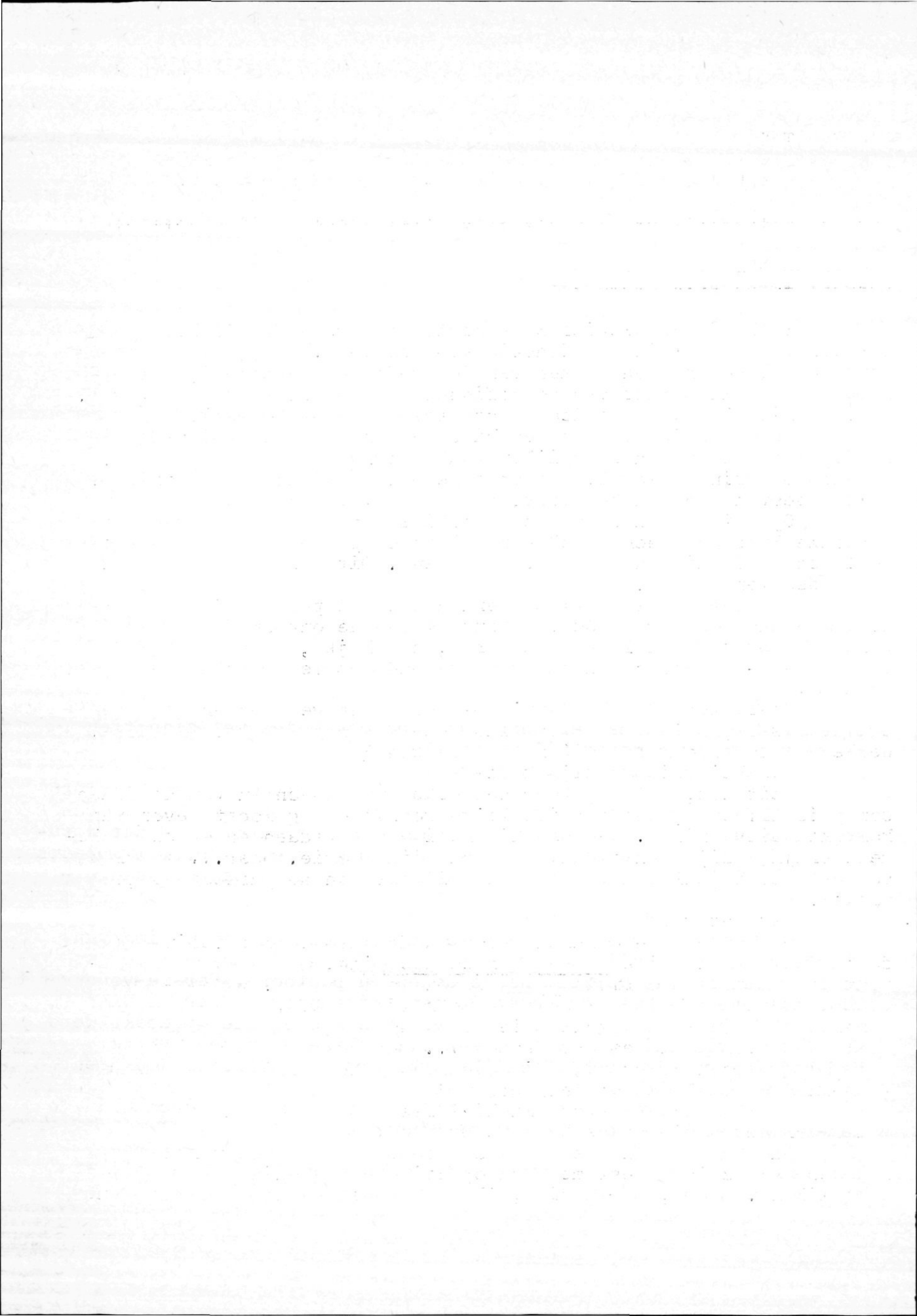
Feit was, dat hij voor het dokument ontvangen van hoofdman Cornelis Allaert , een schriftelijke kennisgeving moest geven van korrekte uitvoering . Dat had hij nadien ook gedaan en op dat dokument prijkte zijn handtekening in al zijn glorie. Maar... in plaats van dat wel bepaalde kerkgebod had hij dat van de pastoor angeplakt .

Wat het verschil was ?

Op het eerste dokument stonden de naam en betiteling van de heren van het Vrije vooraan in de hoofding, in dat van de pastoor werden ze pas vermeld na de deken en pastoor . Vat-je-vous ? Voor het overige kwam de tekst op hetzelfde neer . Maar 't was zeker niet hetzelfde , zeker niet voor de koster die opgepakt werd en in de gevangenis gestopt wegens ... valsheid in geschrifte . Had hij immers niet schriftelijk verklaard het officiële dokument te hebben voorgelezen en angeplakt ?

Op 10 februari stond Michiel reeds voor de schepenen in de kamer van het Vrije op de Burg te Brugge .

Wat kon hij anders doen dan toegeven ? Het bezwarende kerkgebod en zijn attest met daarop zijn handtekening lagen daar te prijken . Maar , sprak hij , 'k heb zo gehandeld op aandringen

van de pastoor , " tot geruststelling van de heren van het Vrije " .
(De finesse of pointe van deze historie ontgaat ons hier)

In een volgend verhoor verklaarde hij dat beide dokumenten op dezelfde dag gedateerd waren en over het zelfde onderwerp handelden .

Op 23 februari was het prijsdeling voor Michiel . Wegens vals afficheren van het kerkgebod werd hij voortaan onbevoegd verklaard deze serieuze Bredense aangelegenheid verder te behartigen. Meteen werd hij veroordeeld om drie naeenvolgende zondagen de armendis van Bredene te laten dekken " met een half hoet terwe gheconverteert in brood " . Daarvan moest hij bij de " criminele greffier " het schriftelijk bewijs inleveren afgeleverd door de dismeesters van Bredene .

In het register vonden we ook dat attest terug :

" Wij onderschreven dischmeesters van de prochie Breedene , certificeren zoo wij doen bij desen als dat Michiel Raes heeft ghedeckt den disch met een half hoet terwe drij zondaghen beghinnende van de 3n mart 1720 tot ende met den 17n dito daernaer en dezelfve ghedistribueert ende uytghedeelt door ons onderschreven aen de aermen .

acte te Breedene desen 17n maerte 1720 ons toorconden.

dit is het marcq van Nicolays

Boutterdaele als

dism^r :

Deze Boutterdaele kan bijna met wiskundige zekerheid geïdentificeerd worden als landbouwer gezien zijn " marcq " of huismerk een egge voorstelt .

NOOT :

-----
1 - Knut Hamsun : Onder de herfststerren . Lage landen N.V. Brussel 1944. p. 20.

" De oude dominee kwam... of we niet op de weg naar de kerk een zuil konden neerzetten . Hij had zoo'n zuil nodig om aankondigingen te laten aanplakken . "

Bron : Rijksarchief Brugge (Rab.Br.Vr.) Brugse Vrije reg. 17004 f° 39 e.v.

=====

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...

...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...

FAMILIEKUNDE : bron : P.R. Bredene , klapper

Raes Michiel (vader) x Mazelis Elisabeth
+ 12.5.1682

kinderen :	Franciscus	° 31.3.1662	
	Laurentius	° 25.9.1664	+ 17.3.1668
	N.N.	3.8.1666	naamloos zoontje
	Maria	° 11.12.1668	+ 1.5.1670
	Joanna	° 13.12.1670	+ 10.4.1679
	Joannes	° 20.4.1673	
	<u>Michael</u>	° 3.8.1675	+ 13.3.1722
			koster te Bredene

Pastoor Joannes Ignatius de Latere
+ 26.9.1724 . Sedert mei 1687 was hij pastoor te Bredene waar hij
Petrus Inghels opvolgde die stierf in april 1687 .

Alle ° , + , x , te Bredene , tenzij anders vermeld .

S
SSS
S

2 - ONEERLIJKE SCHAPERSKNECHT

Cornelis Vlietinck , de zoon van Thomas , was geboren te Bredene anno 1732 en schapersknecht van beroep .

In 1755 was hij bij Pieter Patin , de hoofdman van Zandvoorde , in dienst . Na een achttal maanden was Patin hem zo kotsbeu , dat hij Corneel had doorgestuurd . Bij nader beschouwen zou men het voor minder .

Het bleek namelijk dat er bij het opmaken van de inventaris maar eventjes zes schapen ontbraken . Zo links en rechts had Pieter gehoord dat zijn knecht een tamelijk goed gevoerde geldbeugel bezat en het op geen stuivertje aankwam . Trouwens in de herbergen op Slyckens maakte hij het mooie weer . Dat was wel geen rechtstreeks bewijs, maar alles te samen genomen plus zijn drankzucht en de daarmee gepaard gaande moeilijkheden , had hij het maar geraadzaam gevonden hem het gat van de timmerman te wijzen .

Corneel vond echter nergens werk en in uiterste armoede was hij terug komen aankloppen bij Patin . Het was op aandringen van de boerin die haar hart liet spreken, dat Patin hand over hart legde en de deugniet weer in dienst nam , niet nadat deze hem de schone en vaste belofte had gedaan van zijn leven te beteren .

Nog geen vijf maanden later waren door de onoplettendheid van Corneel twee lammeren doodgebeten en hij vond niet beter dan het vlees daarvan te verkopen op Slyckens, voor twee schellingen wisselgeld .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

Dat deed de deur dicht en opnieuw werd hij eruit gegooid . Kort daarop had hij werk bij Jacob de Vieu te Zandvoorde, maar na een paar maanden vond hij het zelf welletjes en was het afgestapt zonder boe of ba te zeggen tegen wie dan ook . Datum 26 augustus 1757 .

Na overnacht te hebben bij een arbeider op Zandvoorde was hij de volgende dag naar Plasschendaële getrokken in de herberg van Joseph Lamsens waar hij bleef tot 10 à 11 uur inde avond, waarna hij zijn schreden richtte naar " de plaetse " van Zandvoorde . Nabij de stal van Pieter Packet vond hij een ladder terwijl hij bij Pieter Lombaert het marteel uit de dissel van de wagen haalde. Zo toegerust trok hij naar de kerk . Door het onderste deel van een kerkvenster open te breken kwam hij de kerk binnen . In " het secreet " vond hij drie geldkistjes die hij openbrak met het marteel en waarvan hij zich de inhoud toeëigende .

Terug buiten zette hij de ladder terug op zijn plaats terwijl ook Pieter Lombaert zijn alaam terug kreeg . Een deel van de buit sloot hij in een rode katoenen doek , wikkelde deze in een oude lijnwaden broek en verborg het hele zootje onder een hooiopper tussen de hofstede van Lombaert en de schaperij . Vervolgens zette hij zijn koers uit naar Snaaskerke waar hij onderkomen vond bij de schoenmaker Jan Vermeulen en de daarop volgende tijd rijkelijk offerde aan Bacchus .

Kort echter duurde zijn rijk en na enkele tijd moest hij zijn stommiteit duur betalen .

Ingevolge het mooie weer had Pieter Lombaert zijn hooiopper open gespreid met het oog op het binnenhalen ervan . Zodoende was hij op de buit gekomen en had dit onmiddellijk in verband gebracht met de diefstal . Hij was dan ook naar de kerkmeesters gegaan en... de wagen was aan het rollen .

De geruchten liepen intussen dat Cornelis Vlietinck op Snaaskerke vertoefde en daar leefde als god in Frankrijk, en dat het op geen oortje aankwam . Van daar dat de berijder daar even zijn voelhorens uitstak en hem even ging polsen . Het ene volgde op het andere en uiteindelijk volgde Cornelis de officieren die hem naar Brugge brachten voor verder verhoor .

Uit het onderzoek bleek alras dat onze schavuit in 1755 de zes schapen van Patin op Slyckens verkocht had had aan " een wale van de natie " (1) , zijn naam kende hij niet . Ieder schaap had hem 5 guldens opgebracht en met de opbrengst had hij rijkelijk gegeten en gedronken .

De roof uit de geldkistjes van de kerk, dis en O.Vrouwegild bracht ongeveer 50 guldens op . Het waren voor het grootste deel stukken geweest van 17 1/2 stuivers , verder nog twee kroonstukken plus een halve en de rest waren nieuwe schellingstukken van 10 oorden, een oude schelling , een oude blamuser en enkele oude oortjes.

Het bleek eveneens dat hij een deel van de buit had toevertrouwd aan Jan Vermeulen , die na de aanhouding van Corneel nattigheid voelde en met de kak in zijn broek was komen aandraven met deze centen, bewerende dat hij niet wist dat het gestolen geld was .

Pas toen Cornelis de rechters bezworen had dat hij alleen de diefstal had gepleegd en de schoenmaker er niets vanaf wist , kon Vermeulen weer op adem komen . Cornelis gaf te kennen dat hij het geld gegeven had als voorschot voor het maken van een paar nieuwe schoenen .

5.10. 1757 . Op deze datum viel de beslissing . Cornelis zou de zaterdag e.k. en acht dagen , op een schavot voor het Landshuis worden gebracht om aldaar gehangen te worden met de bast tot er zijn dood op volgde en zijn dode lichaam moest na afloop naar het galgeveld worden afgevoerd .

Dat ze verder op al zijn goederen, zo tegenwoordige als toekomstige, zo roerend als onroerend , zouden beslag leggen was heel zeker op dat moment zijn minste zorg .

Noot 1 : een wale van de natie : een franssprekende behorende tot een vervoerdienst . Vgl. Natiehuis , natiewagen , enz .

Bron : Rab. Br. Vr. reg . 17026 f° 6 e.v.

Fam : Vlietinck Thomaes x Stuaert Joanne 22.6.1727

Kinderen : Catherina Genov. ° 26.10.1728
 Marie Therese ° 31. 3.1731
Cornelius ° 14. 9.1732
 Joanna ° 28. 4.1734
 Michael ° 29. 9.1737
 Josephus ° 28. 3.1739

Thomaes + 11.12.1757 - Joana Stuaert + 27.4.1743

Bron : P.R. Bredene . Klapper .

§
 §§§
 §

3 - DUINBEWONERS

In het duin te Bredene stonden zoals overal elders huisjes opgetrokken in plak en stak zoals men zegt , (1)

De stak , waarmee dan de staken bedoeld werden , haalden ze maar ze te vinden waren en het plak , zo ze het niet ter plaatse vonden dan hadden ze nog een overvloed van riet voor weeg en dak .

Die huisjes , laten we hutjes zeggen , waren meestal zonder toelating opgetrokken door armoedzaaiers en kortwoonders die met een kwaad oog bekeken werden door de overheid, daar ze zich allen schuldig maakten aan strandjutterij en zich maar al te dikwijls

_____

hout toeëigenden dienende voor het werk aan de strandhoofden , ja zich zelfs niet schroomden de staken en het rijshout uit deze hoofden te breken .

Te Bredene stonden zo twee hutjes bijeen, het ene opgetrokken door Cornelis Versyck die daar woonde met zijn Nelle en kroost en het ander bewoond door Carel Amelincx .

De aanleiding ertoe kennen we niet maar we vinden beide eigenaars anno 1752 voor de rechtbank van het Brugse Vrije . Bij een huiszoeking hadden de aangestelden heel wat gevonden dat het daglicht niet verdroeg .

Cornelis legde de heren uit dat hij dat huisje zelf gebouwd had , dat het zijn eigendom was , maar van wie de grond was waarop het stond wist hij niet te vertellen .

Men wees er Versyck op dat zijn villa voor het grootste deel opgetrokken was met " stranghepalen en stranghehout " en poneerden boudweg dat hij dat gestolen had .

Cornelis loochende dat zonder blikken of blozen en zei dat hij dat hout gekregen had van goede lieden en noemde Joos van de Walle de schoenmaker en Lucas de Corte , beiden van Bredene .

Ja maar , bij hem thuis hadden ze een 70 à 80 dikke stokken gevonden die hij getrokken had uit het rijswerk aan de zeehoofden !

Het haalde niets uit en hij zei deze te hebben gevonden op het strand .

Carel Amelincx was in hetzelfde beddeken ziek . Veel verhaal hadden beiden niet , temeer daar men bij elk nog een paar " peerdevoeren " hout gevonden had in een aangebouwd stalleken en dat was zowel nieuw als oud strandhout . Zowaar kwamen er ook " straatpersen " voor de dag die gestolen waren van de watering van 'sHeerwoutermans .

Bij afloop van het geding werden beiden veroordeeld om op de zaterdag daaropvolgend op een schavot te worden gebracht voor het Landshuis om daar gezeseld te worden en ze werden voor 6 jaar gebannen uit het Vrije en de plaatsen daaraan rechtsonderhorig , met verbod binnen deze periode terug te keren . Tevens betaalden ze de kosten van het gelag in casu de proceskosten .

Bijkomend beslisten de rechters dat hun beide woonsten moesten afgebroken worden en de opbrengst van de verkoop moest gaan naar die het behoorde . Akte van 28.6.1752 .

In het vonnis werd nogmaals herinnerd aan de voorschriften ter zake :

" dat het , volgens de plakaten van hare Majesteit en voornamelijk deze van 1729 , en volgens de vele verordeningen , het scherpelijk en op lijfstraffe verboden is de duinen , zeedijken , rijshoofden en andere zeewerken te beschadigen, maar ook zeer strikt en op straffe van geseling , enig rijshout , zeestaken of ander hout nodig voor deze zeewerken , mee te nemen naar huis . "

Bron : Br. Vr. reg . 17024 f° 118 e.v.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE

Fam. Amelinckx Carel , zoon van Urbanus , 46 jaar , geb. Koekelare.
 Voor Cornelis Versyck , zie volgend artikel handelend over
 zijn zoon .

Noot : 1 - M. Coornaert - Knokke & het Zwin . Lannoo Tielt 1974
 p. 309
 " sedert enkele jaren deed het verschijnsel zich voor
 in het Br.Vr. dat arme mensen op een of ander onbeheer-
 de grond in een zelfgebouwde hut gingen wonen " .
 M.Coornaert : Orde handhaven in het Br. Vr. - Rond de
 Poldertorens , 10-e j.p. 141 :
 " Er stonden in 1665 hutten in de duinen tussen Nieuw-
 poort en Oostende en Blankenberge " .
 - Deze bewoners betaalden evenmin belastingen .

S
 S S
 S

4 - ZO'N TRONK , ZO'N JONK .

In vorig artikeltje zagen we dat vader Cornelis Versyck
 het land werd uitgezet voor een periode van zes jaar , dat het
 huisje moest worden afgebroken en verkocht .

Wat er met zijn wijf , Nelle Steertelinckx en hun zoontje
 Hendrik moest gebeuren werd niet vermeld , maar we zien het zo voor
 onze ogen gebeuren . De straat op met hen !

Geen wonder dat voor Hendrik de wijde wereld zijn thuis
 was en de hemel zijn dak . Het bleek warempel nog goed te zijn
 voor hem dat hij enigzins gehandicapt was aan de rechterhand, dat
 kwam zijn bedelarij ten goede , want deze werd hem zo zwaar niet
 aangerekend als zou hij gezond van leden zijn .

Zijn handicap belette hem niet van te kunnen werken. Dat
 deed hij wel, zo af en toe als hij er zin en tuk voor had. Zo
 bracht hij de winter 1772 - 73 door op de hoeve van August Van
 Paris te Bredene .

Hoewel getrouwd was zijn gezinsleven niet veel zaaks . Hij
 was gehuwd met Pieternelle Geldhof , de miss Meetkerke van toen ,
 die hem een paar kinderen schonk anno 1772 en 73 , enfin , hij kon
 mogelijks wel de vader zijn . Het huwelijk hing maar met haken en
 ogen aan mekaar , beiden gingen huns weegs .

Kwam dan de morgen van St-Pietersdag, een zondag. (dat is
 29 juli voor dezen die niet zo familiair zijn met de heiligen).

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Al een paar nachten was Hendrik op logies bij zijn oude werkgever en sliep in het wagenkot . Van daaruit had hij de doening in het oog gehouden en zo wist hij pertinent zeker dat er deze zondagmorgen, al van voor de vroegmis , geen levende ziel thuis was op de hoeve . Uit het paardestal haalde hij een ladder , plaatste die onder het venster van de voutekamer die versterkt was met twee ijzeren staven , brak één van de middenste ruitjes zodat hij aan de binnenkant bij de wervel kon . Hij opende deze zonder nochtans het venster helemaal open te duwen . Er was nogal wat beweging van kerkgangers op de dijkweg en hij vreesde gezien te worden . Daarom wachtte hij zijn tijd af en legde de ladder neer .

Het moment leek hem gunstig gedurende de hoogmis . Hij plaatste de ladder terug , maar om tussen de stijlen door te gera-ken moest hij zijn bovenkleed uittrekken . Eens binnen kende hij goed de gang van zaken .

Beneden in huis komende vond hij alrap de sleutel van de " platte kamer " die in een schuifje lag op de rebbank . Daarmee geraakte hij in die kamer waar hij uit een "cambusse " die aan de muur hing , de sleutel peurde nodig voor het openen van de kist, die naar hij wist , de lade bevatte waar de boer zijn centen bewaar-de . Die " uitslaende schoollaede " trok hij helemaal uit en roofde er meer dan 30 kroonstukken . Om juist te zijn waren het 34 "conin-ginsche croonstukken " , drie ducats en twee halve , plus twee halve souvereinen . De papieren die erbij staken liet hij onaange-roerd , wel wierp hij de lade bij het buitengaan in het gars achter het ovenkot , voor hij de weg opging naar Oostende .

Daar was zijn eerste werk binnengaan bij een horlogemaker waar hij voor acht kroonstukken een zilveren horloge kocht , plus een dito keten voor twee kroonstukken . In een andere winkel kocht hij een nieuwe hoed van 31 stuivers , 3 à 4 ellen gestreepte " callemande " (1) met 3 à 4 ellen lint en twee katoenen schorten die evenwel nog niet waren opgemaakt . Hoeveel hij voor die frullen betaald had wist hij naderhand niet meer te zeggen .

-----
(1) - callemande : v.Dale : kalamink , wollen stof aan een zijde geglansd als satijn .

En zoals in 't Frans-Vlaams volkswijsje " 't Carillon van Duynkerke " :

*Een kalemanden rok ,
Een wit mantlyntje d'rop
En weet ye waer da'k weunen ?
Al in Sint Gillis dorp*

.....

(E.de Coussemaker)

Zijn volgende intentie was eens flink te eten en te drinken . Daarbij kreeg hij de toevallige assistentie van een koppel waarmee hij uitermate goed bevriend was , August Boens en zijn vrouw Cecilia Corte .

De nieuwe hoed en het pak textiel staken de ogen uit van het koppel en nog veel meer het zilveren horloge met zijn keten . D'r was iets " los " met Hendrik , ze zouden wel zijn tong pellen !

Hoe meer " commen " wijn deze dronk hoe loslippiger hij werd . " Daar , Ceciliaatje , pak aan , da's vo joen " , en het pak textiel veranderde al van eigenaar . Ze kregen hem zover dat hij ten slotte vertelde dat hij Gusten Van Paris ontriefd had van zijn piasters . Voor ze scheiden had hij hen ook toevertrouwd dat hij de nacht zou doorbrengen op de stadsvesten , wat hij ook deed .

't Was maar bij zijn ontwaken dat hij gewaar werd dat men hem een loer had gedraaid . De zak was uit zijn lijnwaden " casacke " gesneden en uitgerekend in die zak stak het loon van de angst , al het geld dat hij bij Gusten vandaan had gehaald .

Naderhand was hij uit Oostende vertrokken en had zich begeven naar het huis van Boens op Bredene , waar hij vroeger regelmatig een onderkomen vond in het stalleken .

In dat stalleken was het ook dat men hem op een vroege morgen wekte en gevangen nam , waar men tevens ook de nieuwe hoed vond en het zilveren horloge dat hij verborgen had op de dilte . Maar men vond nog meer ! Naast Hendrik lag een schat van een vrouwtje te slapen waarmee hij de nacht had doorgebracht in opperste zaligheid . Maar dat loochende hij .

Naar Brugge overgebracht en verhoord bekende hij vlot de diefstal te hebben gepleegd . Toen hij echter erbij voegde dat men hem het loon van de diefstal ontstolen had , steigerden de onderzoekers en gingen overstag . Wilde dat manneken hen een blaas in de nek slaan ?

Wie had er hem dan beroofd ? Had hij enig idee ?

Natuurlijk had hij zo zijn gedacht . Het zou wel Boens geweest zijn en zijn vrouw . Het waren de enigen die ervan op de hoogte waren dat hij zijn kampement ging opslaan op de vesten en dat hij in het bezit was van poen en waar het verborgen zat . Wat meer is , toen ze daags na St-Pietersdag thuis kwamen had hij gezien dat de vrouw een nieuw hoofdijsen had met zilveren naalde en ze hare zilveren gespen geruild had voor nieuwe . Ze had tevens lijnwaad gekocht voor vier hemden en een paar zwarte manskousen . Bovendien sprak ze van naar Brugge te gaan om een zwijn te kopen en een zilveren hoofdijsen voor haar dochter . Volgens hem was dat een duidelijk bewijs dat ze een slag hadden geslagen en dat hij

daarvan het slachtoffer was geweest . Later kwam het ook nog uit dat de vrouw te Oostende een gouden knopring had gekocht .

Die vrouw die ze bij hem gevonden hadden in het stalleken van Boens , wie was dat ?

Dat was mijn zwagerin, verklaarde Hendrik . Daar ze nergens nachtverblijf vond had hij Isabella Geldhof meegenomen . Hij ontkende echter dat hij haar oneerlijk zou hebben aangeraakt of haar hebben bekend . Trouwens haar onwettig kind had tussen hun beiden gelegen . Hoe zou het gekund hebben ? Hm, ja , dat is wel de vraag!

Men zei Hendrik dat men er goed over ingelicht was dat hij reeds een hele poos met zijn schoonzuster optrok en dat ze leefden als een getrouwd paar .

Nogmaals loochende hij dat . Nooit of nooit had hij met haar geleefd of van hare bekoorlijkheden genoten . Wel hadden ze toe-
vallig verleden jaar nog eens samen op een pailliasse gelegen om te slapen maar toen was daar ook zijn andere schoonzuster Brigitte bijgeweest . D'r was helemaal niets oneerlijks gebeurd . Dat was toen zijn vrouw naar Kadzand was om werk te zoeken .

Wat deed Isabella voor haar kost ?

Niettegenstaande haar jonkheid was ze meestal te lande , brood bedelend voor haar en het onecht kind dat ze had van een jongman uit Maldegem .

Zou hij nu maar best niet al de andere diefstallen opbiechten die hij gepleegd had ?

Andere diefstallen ? Ikke ?

Tijdens een paar andere verhoren kwam het er toch uit . Op de eerste Paasdag had hij bij de weduwe de Corte op Bredene twee " terwe- en drie couckeboterams " afgesneden en wat gezoden zwijnsvlees . Hij was binnengedrongen langs de voordeur die hij gemakkelijk had kunnen ontsluiten daar de weeg of muur in slechte staat was en vermaakt met riet . Hij had er maar zijn arm door te steken . Later gaf hij toe daar ook een malette te hebben ontvreemd die aan de muur hing .

Hij bekende eveneens dat Boens en zijn gade zijn diefachtige gezellen geweest waren, toen ze kort na Bamisse verleden jaar 11 of 12 vaten aardappelen hadden gestolen van het veld van Pieter Maenhout , de peerdesmid . Voor zijn deel had hij daarvan vier vaten maar hij had hen die gelaten in ruil voor een nieuw hemd .

Voor twee jaren had hij met dezelfde personen van het land van Pieter de Cock , 4 of 5 vaten aardappels geroofd en een partijtje prei uitgetrokken . Samen met Boens had hij verder ook ijzer gestolen en dat had Boens gebruikt bij de bouw van een stalleken .

Ook hadden ze uit de hofgracht van N.N. Outryve vijf of zes " haendevogels " opgepakt , waarvoor hij 8 stuivers had gekregen .

Nog verleden winter had hij van het land van Adriaan Vergoote uit een aardappelkuil 4 of 5 vaten patatten gestolen .

Toen men de rekening van Hendrik opmaakte bleek hij een te-goed te hebben van 30 jaar opsluiting in het provinciaal correctiehuis te Gent , na vooraf eerst gezeseld te worden op een schavot voor het Landshuis .

De dertigjarige August Boens, zoon van Leo en geboren te Uitkerke , was bij de aanhouding van Hendrik op de vlucht gegaan met meenemen van de lieve centjes . Hij had zich al gemeld voor de dienst op Oost-Indië , toen hij ingevolge het opsporingsbericht werd aangehouden en uitgeleverd .

Te Brugge kreeg hij voor zijn werken een geseling en 15 jaar opsluiting , terwijl zijn schoontje , Cecilia (de) Corte , dochter van Lucas , 30 jaar , geboren en wonende te Bredene , gezegend werd met een banissement van 6 jaar uit het Brugse Vrije .

Isabella Celdhof ten slotte kreeg evenveel voor haar part wegens landloperij en bedelarij .

Alle vier deze vonnissen werden uitgesproken op 30 juli 1773.

Bron : Rab. Br. Vr. Reg. 17030 f° 33 e.v.

 FAMILIETOESTAND OP HET VOLGENDE BLAD .....

G e r m a i n V A N D E P I T T E

S
 \$\$\$
 \$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$
 \$\$\$
 S

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861.

2. The second part is a report from the Secretary of the Treasury, dated January 1, 1861.

3. The third part is a report from the Secretary of the Interior, dated January 1, 1861.

4. The fourth part is a report from the Secretary of the Navy, dated January 1, 1861.

5. The fifth part is a report from the Secretary of the War, dated January 1, 1861.

6. The sixth part is a report from the Secretary of the State, dated January 1, 1861.

7. The seventh part is a report from the Secretary of the War, dated January 1, 1861.

8. The eighth part is a report from the Secretary of the Navy, dated January 1, 1861.

9. The ninth part is a report from the Secretary of the Interior, dated January 1, 1861.

10. The tenth part is a report from the Secretary of the Treasury, dated January 1, 1861.

11. The eleventh part is a report from the Secretary of the War, dated January 1, 1861.

12. The twelfth part is a report from the Secretary of the State, dated January 1, 1861.

13. The thirteenth part is a report from the Secretary of the War, dated January 1, 1861.

14. The fourteenth part is a report from the Secretary of the Navy, dated January 1, 1861.

15. The fifteenth part is a report from the Secretary of the Interior, dated January 1, 1861.

16. The sixteenth part is a report from the Secretary of the Treasury, dated January 1, 1861.

17. The seventeenth part is a report from the Secretary of the War, dated January 1, 1861.

18. The eighteenth part is a report from the Secretary of the State, dated January 1, 1861.

De familie Versyck Cornelius zoon van Nicodemus

Hendrik zoon van Cornelius

1. Nicodemus ° ? + 4.7.1720

x 9.6.1700 Pira Joanna

hun kinderen : Petronella ° 14.3.1701

Elisabeth ° 15.12.1702

Jonathan ° 1.1.1708 + 16.9.1758

Jacobus ° 5.2.1710

Cornelius ° 12.10.1711

x Steertelincx Petronella

Josephus ° 16.3.1714

2. Cornelius x Steertelincx Petronella

kinderen : Hendryck ° 5.9.1751

x Geldhof Petronelle Meetkerke

11.4.1771

Florentine ° 29.12.1747 + 4.9.1752

3. Hendrik x Geldhof Petronella x Meetkerke 11.4.1771

kinderen: Anne Marie ° 22.3.1772

Martinus ° 10.3.1773

=====

DE FAMILIE GELDHOF :

Lauwreyns x Bassens Juliana Meetkerke 11.8.1735

kinderen : Andreas ° Meetk. 15.7.1736 + M. 18.9.36

Isabella ° Meetk. 4.6.1751

tweeling Regina ° Meetk. 20.9.1753 + M. 16.10.53

Brigitte ° Meetk. 20.9.1753

Pieternelle ontbreekt

=====

Van Paris August x Bostoën Julia 30.4.1752

" " + 12.1.1778

=====

Petrus Maenhout(d)t x Lauwereyns Anna 8.1.1760

kinderen : Emiliana 22.4.1761

Eduardus 15.10.1762 + 5.7.1784

Richardus 11.3.1764 + 25.3.1764

Ludovicus 24.8.1765

Petrus Jac. 9.10.1767 + 2.12.1767

Benedictus 20.3.1769

Petrus Jac. 14.12.1770 + 6.3.1773

Anna Rosa 3.7.1773 + 20.10.1773

Anna Ther. 2.1.1775

Joanne Ther. 16.8.1777

=====

Vergoote Adriaen x Verbienst Godelieve 31.1.1747

xx Deprez Cornelia 17.8.1766

=====

Bronnen : P.R. klapper Bredene
P.R. klapper Meetkerke

5 - ARNOLDINE VERLEYE

Arnoldine , de dochter van Wouter Verleye uit Bredene, was te Zandvoorde in dienst bij boer Joos de Grave . Ondanks haar 27 len-tes was ze nog steeds ongehuwd , wat enigzins verwonderlijk was daar haar figuur mocht gezien worden , alles was erop en eran zoals 't hoorde . Maar ze stond wat onwennig tegenover 't mansvolk en daardoor reageerde ze nogal schichtig op de avances die dat slag van lieden placht te maken , als ze op verovering uit zijn .

't Stond in de sterren geschreven ...

Wat te verwachten was gebeurde in de kerst- en nieuwjaars- dagen van 1581 - 82 . Terwijl de boer en de boerin zich van hun kerkelijke en andere plichten kweten, was het Arnoldine opgedragen voor huis en vee te zorgen . Of ze daarbij ook de zorg had over Christiaan de knecht , blijft in het ongewisse , maar de vlam was in de pan geslagen en Arnoldine was in alle staten geraakt .

Ten eerste in staat van doodzonde en ten tweeden via deze staat in gezegende staat , wat haar in de volgende weken maar al te duidelijk werd . Alleen geraakte ze niet in de huwelijks staat , Christiaan had daar geen oren naar .

Naarmate de tijd vorderde kreeg ze meer last met lijn en fi- guur zodat de andere huisgenoten vermoedden dat Arnoldine geen synoniem meer was van maagd . Begin mei verhuisde ze naar Snaasker- ke waar ze onderdak vond bij Jan Beyens . Of dat een gedwongen of vrijwillige verhuis was blijft een open vraag .

Op zondag 12 augustus 1582 was het zover .

Van god verlaten en alleen op haar zolderkamertje , was Arnol- dine bevallen van een dochttertje . Het was in de avond tegen de schemering .

Pas uit het kraambed, leidde haar weg naar de gevangenis te Brugge waar ze op 24 augustus gebracht werd in tegenwoordigheid van Jonker Francois Nans , de burgemeester van het Vrije , de sche- pen Charles van Marienvoorde en Jan de Hamere " over den here " , wat zeggen wil als afgevaardigde van de hoofdbaljuw .

Arnoldine bekende ten huize van Jan Beyens een kind te hebben gebaard, bij haar verwekt door Christiaan , zoon van Vincent Loo- tins , toen ze beiden woonden te Zandvoorde , op de hofstede van Joos de Grave .

Dat kind had ze onder haar oorpeluw gelegd waar het gestikt was . Na een vijftal uren was ze opgestaan , had het kind genomen en het begraven in een put die ze zelf maakte met de spade van Beyens . Ze ontkende daarbij hulp te hebben gekregen alsook dat ze vroeger nog kinderen gebaard had ,

[The page contains extremely faint, illegible text, likely a scan of a document with very low contrast or a blank page with ghosting.]

In de kamer op 13 september :

Ze herhaalde daar dat Christiaan de vader van het kind was . Ze baarde het op haar zolderkamertje en legde het onder haar kussen omdat ze vreesde dat het zou krijsen , hoewel ze er geen leven aan zag . Later had ze het zelf in de put gelegd die ze gegraven had , waarbij ze van niemand assistentie had .

Opnieuw in de kamer op 27 september :

Ze bekende het kind onder het kussen te hebben gelegd waarop ze dan zelf het hoofd vleide . Ontkende ten stelligste op het hoofd van het kind te hebben geduwd . Wel was het kind tijdens de bevaling met het hoofd op de zoldervloer gevallen en had ze geen teken van leven gezien . Ze had het daarna begraven in een put langs de schuur .

Op 4 oktober in de pijnkelder :

Het kind was in de geboorte op de vloer gevallen waar ze het een half uur liet liggen waarna ze het pas dan onder haar hoofdkussen legde opdat het zou stikken . Het leefde toen ze het opnam en onder het kussen legde daar het met zijn beentjes spartelde . Ook nu bleef ze ontkennen dat ze het op het hoofd geduwd had .

Deze verklaring werd door haar ook ondertekend .

Na beraad besloten de heren daarop Arnoldine te veroordelen . Ze moest gehangen worden met de bast tot er de dood op volgde .

§
§ §

Bron : Rab. Br.Vr. reg. 17041/4 f° 30 v° - 31 r° .

§
§§§
§

GRONDWERKERS IN DE IEPERLEET

Jooris Clais en zijn werkmakker Jan Willemszuene hadden in de zomer 1619 gewerkt " int ghedelf van de Yperleet " , tot men er het water ingelaten had .

Vandaar waren ze naar Kieldrecht bij Hulst gaan werken en keerden nadien terug, waarbij ze bezigheid gezocht hadden in " de Grevelinghe polder " (sic) en de dijk van de Gouverneurspolder hielpen herstellen , toen deze polder onder water was gelopen . GreveLinghen schreven ze in plaats van GreveNinghe , het verschil in schrijfwijze is niet zo groot als het verschil in kilometer .

Veertien dagen voor het jaareinde waren ze hier weer in de streek opgedoken als werkzoekende , die streek was meer bepaald de omgeving van Oostende .

Van Kieldrecht uit hadden ze in hun kielzog een kompaan die heug tegen meug hen volgde . Die aversie sproot voort uit het feit dat , wilde hij zijn achterstallig loon beuren die Clays hem als werkbaas nog schuldig bleef , hij genoodzaakt was in zijn gezelschap te blijven . Daar Jooris Clais onderweg het gelag betaalde was dat ook al een afkorting op het tegoed .

Overal echter lagen de werken nu stil wegens de vorstperiode en armoe was troef . Niettemin hadden ze dichtbij Oostende logement gevonden in een herberg .

§

Dronken waren ze op twee manieren :

Zat van de drank die ze op oudejaarsavond binnengekiept hadden . Slaapdronken toen ze op nieuwjaarmorgen heel vroeg gewekt werden door Jooris Clais , die nog nuchter genoeg was om uit te rekenen dat hij het gelag van de vorige dag en avond niet kon betalen en de mening was toegedaan dat het best en heel voordelig zou zijn met het noorderlicht te verdwijnen . Wat hen wonderlijk lukte, ze hadden zelfs kans gezien het beddegoed mee te nemen, dat kon nog te pas komen !

De koude vrieslucht bracht wat orde in hun benevelde geest en noodzaakte hen er flink de pas in te zetten .

't Was pas bij zijn ontwaken en opstaan dat de geeuwende herbergier merkte dat de vogels gevlogen waren , zonder betalen en meepikken van het slaapgerief . Als goede katoliek had hij eerst een onderonsje met de Heer in termen die men noch in de bijbel , noch in eender welk gebedenboek aantreft .

Er werd alarm geslagen, maar veel mensen woonden er nu eenmaal niet op dat eenzame gehucht . (1) Toch kreeg hij een tip die hem en zijn bereidwillige helpers op het goede spoor zette . Even over Jabbeke vonden ze de drie kerels terug in een herberg . Het gestolen goed hadden ze nog bij , naar het geld kon de waard fluiten .

Ze werden bewaakt tot de officier en zijn helpers opdaagden om die taak over te nemen en de gevangenen naar Brugge te voeren.

Op 4 januari mochten ze daar hun zonden opbiechten aan de schepenen Del Rio en Spronckholf .

- 1 . Jooris Clais zoon van Jan geboren omtrent 1570 te Hamburg . Hij was weduwnaar , had een dochter wonen te Utrecht en kende geen ander ambacht dan werken met de spade .
- 2 . Jan Willemszuene zoon van Willem , geboren te Roosendale rond de eeuwwisseling maar was reeds 12 jaar weg uit zijn geboorteplaats en hield zich op in Zeeland , in " de oude tonghe " .
- 3 . Jan Gheerts zoon van Gheeraerts , geboren bij Colb..yelant of Colv..yelant in Friesland (*kan volgens Atlas van Blaeu Collumer Nylant zijn , geheel in het noorden maar staat niet aangeduid als gemeente*) - 25 jaar .

Ze bekende te hebben gelogeed in een herberg nabij Oostende en vandaar te zijn vertrokken in de vroege morgen zonder betalen en met medenemen van twee slaaplakens, twee sargen , een koppel fluwijn en een metaelen kandelaar . Bij hun aanhouding had de eigenaar er weer bezit van genomen .

Jan Willemszuene had daarbij verklaard dat Clais gezegd had het goed mede te nemen , 't zou van pas komen om er geld van te maken . Clais loochende dat en beweerde dat ze gezamenlijk besloten hadden die zaken mee te nemen . Gheerts van zijn kant zei dat ze allen bij drank waren .

Waar ze juist gelogeed hadden wisten de twee jonge kornuiten niet , heel dicht bij Oostende zeiden ze . Clais had hen daarheen geleid zeggende dat hij er kennis aan had .

Clais wist te vertellen dat ze in de herberg van Jooris Moor overnacht hadden en ze de vijftien schellingen grooten voor het gelag niet konden betalen doordat ze wegens de vorst geen werk vonden .

Op 7 januari verschenen de eerste twee in de kamer terwijl Geerts verontschuldigd was wegens ziekte . Na ze gehoord te hebben werden ze alle drie veroordeeld om gegeseld te worden op het steen met een verbanning van drie jaar uit het Vrije en alle landen die rechtshorih waren evenals de steden die daarin enclave vormden . Het was hun op een nader te bepalen straf verboden er voor die tijd terug te keren .

Waarschijnlijk wegens ziekte van Gheerts kreeg dit vonnis pas zijn uitvoering op 11 januari .

Intussen had officier Van der Mierle ook zijn verzoek klaar gedateerd 11 januari , gericht aan het Vrije , wegens de diensten aan hen verleend .

THE
OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.
JANUARY 1, 1900

TO THE
HONORABLE
MEMBERS OF THE
NAVY

THE SECRETARY OF THE NAVY
WASHINGTON, D. C.

S S

B I J   E N K E L E   O U D E   F O T O ' S

V A N   O O S T E N D E   E N   B R E D E N E

[illegible]

A diamond-shaped arrangement of the letter 'S'. The top row has 1 'S', the second row has 3 'S's, the third row has 5 'S's, the fourth row has 7 'S's, the fifth row has 9 'S's, the sixth row has 7 'S's, the seventh row has 5 'S's, the eighth row has 3 'S's, and the bottom row has 1 'S'.

B I J E N K E L E O U D E F O T O ' S . . . .

In ieder huis liggen oude foto's van min of meer heemkundige waarde . Men moet ze alleen maar weten zitten . De niet-geïnteresseerde zal er over niet kunnen oordelen en dit is aanneembaar want soms zijn het enkel familiekiekjes met enkele mensen die glimlachen voor zichzelf, terwijl de achtergrond de kijker koud laat . In het decor kan echter een verdwenen gebouw te zien zijn , bij voorbeeld een fabriek of een molen . Het kan ook de foto zijn met levendige beelden van een volksfeest of een stoet . Het kunnen vissersschepen zijn die uitvaren , of de vissers zelf aan het werk op zee . Het kunnen klasfoto's zijn die meer dan zestig jaar geleden genomen werden met smoetertjes die nog op klompen naar school gingen , of zomaar groepjes mensen in oude klederdracht en die nu allen reeds lang hun laatste rustplaats gevonden hebben .

Het hoeven daarom geen kunstfoto's te zijn . Zoveel Antony's liepen er werkelijk niet rond . Er waren echter nog goede fotografen die uitstekend werk leverden al werd dit niet tot Kunst verheven .

Al dit " oude goud " blijft rusten bij mensen die niet eens beseffen wat ze in hun bezit hebben . Wel bestaan er verzamelingen bij bewuste liefhebbers , maar velen onder hen sluiten zich op in een ivoren toren . Wat bij hen binnenkomt ziet geen daglicht meer en ze koesteren hun bezit lijk Harpagon zijn geldschat . Zo kwam het mij ter ore dat ergens op het Hazegras een paar ouwe tantes zitten die een geweldige dokumentatie bezitten over hun wijk . Genoeg om een boek te schrijven . Niemand mag daar echter de hand naar uitsteken . Is dat niet triestig ?

Daarom hebben wij besloten in onze volgende Jaarboeken een plaats voor te behouden voor een tiental foto's uit partikulier bezit . Dit zijn dan geen prentkaarten die per duizenden verspreid werden maar wel van die zeldzame dingetjes die slechts eenmaal of in beperkt aantal werden afgedrukt . Het hoeven helemaal geen sensationele foto's te zijn maar het kan natuurlijk geen kwaad indien er hier en daar een verrassing tussen zit .

Hier volgt een en ander uit de verzamelingen van Roger Corveleyn en Richard Verbanck . De afbeeldingen zijn gedrukt in off-set , hetgeen betekent dat de originelen tienmaal mooier zijn . Sommige foto's uit het bezit van R.C. werden gemaakt vanaf de oorspronkelijke glazen platen , en dit voor de eerste maal sedert 1910 . Wij danken hem in het bijzonder en hopen dat hij navolgers zal krijgen .

1 - DE GROENENDIJK TE BREDENE

Naar de mensen hoeft u niet te kijken want die staan maar in de weg . De foto moet gemaakt zijn rond de jaren 25 . Men merkt dat de " dijk " bijlange nog geen straat was . Het was toen nog een hobbelig geval dat begon bij de herberg van " Lies Gebeur " , eigenlijk Eligius Vangeluwe , voerman . Daar rechtover staat het laatste postje dat overgebleven was van de verdwenen Turkeyenwijk . Daar woonde toen Isidore Claeys , een nonkel van volksvertegenwoordiger Dries Claeys . Hier is nu het eindpunt van de buslijn 9 en in de onmiddellijke nabijheid verrijzen massieve flatgebouwen . In de verte bemerkt men het Ryckewaershof van boer Vandenbroucke en de hofstede van Defever . De huizenrij van de Groenendijk behoort nog tot het grondgebied Bredene . Aan de rugzijde ligt het grondgebied Oostende .

De Koninklijke baan op de voorgrond liep in die tijd nog enkele meters door , Oostendewaarts . Dan moest men de tramlijn oversteken om verder te trekken langs de Congolaan (nu Dr. Moreaux-laan) .

De Groenendijk , als straat , is ontstaan nadat een driemanschap , bestaande uit Vangeluwe , Valkenborg en Verbeke , de grond hadden gekocht vanaf de herberg tot aan de hofstede Vandenbroucke . Ze betaalden toen aan de eigenaar Smis de prijs van 2 fr.50 de meter .

(Foto Roger Corveleyn)

2 - DE OUDE VUURTOREN

Hier ziet men de vuurtoren eens vanuit een andere richting en wel vanaf de voet van de " Halve Maan " . Vooraan ligt het verslijkte springsas , volbegroeid met schorreplanten . Hier liggen nu de werkhuizen langs de slipway van het visserijdok .

(Foto Roger Corveleyn)

3 - SCHEEPSWERF

Deze foto is zeer schilderachtig omwille van de wazigheid veroorzaakt door de witte rook die langzaam opstijgt . Tegen de hemel is er dan de zwarte rook van de " Gaze " , de gasfabriek die gelegen was op de gronden van het huidige gerechtsgebouw .

Vuurtjes werden regelmatig aangelegd binnen de scheepswerven wanneer planken moesten gebogen of verwrongen worden door de hitte .

(Foto Roger Corveleyn)

4 - VISSERSVROUWEN

Uitverteld . Wachtend . Wachtend op wat ?

(Foto Roger Corveleyn)

5 - VENETIAANSE GONDEL

Jawel , gondels in ons Leopoldpark , voor de eerste wereldoorlog . Op de achtergrond het verdwenen brugje .

Het is waarschijnlijk als herinnering aan deze gondels dat later op die zelfde plaats een stenen gondel prijkte . Deze werd in het begin van de tweede wereldoorlog vernield door een Engelse bom . Veel Oostendenaars hebben even gegrijnsd toen de volgende morgen gemeld werd door de Engelse radio dat de vorige nacht Duitse schepen tot zinken waren gebracht in de Oostendse haven . Niemand treurde echter omwille van de gondel want gedurende de jaren die de oorlog vooraf gingen werd het park één opeenstapeling van kitsch . (Foto Roger Corveleyn)

6 - OUDE MAALBOTEN

Foto genomen rond 1875 . De maalboten legden toen aan in de havengeul waar nu de eerste aanlegplaats ligt van de car-ferry . Het hotel links is " THE HOPE " dat stond " achter de mienne " en slechts afgebroken werd na de bouw van de vismijn(de Cierk) . Zie meer hierover in ons Jaarboek 1976 - " Van de oude naar de nieuwe visserskaai)

Bij het bekijken van die kleine scheepjes gaan we wel even aan het mijmeren . (Foto Roger Corveleyn)

7 - SNEEUW OP DE POLDERVLAKTE TE BREDENE

Zicht op de wijde besneeuwde poldervlakte vanaf de hoge duinen . De laatste molen van Bredene staat er nog wel , maar zonder wieken want zijn dagen waren toen geteld . De vlakte zelf is verdwenen onder huizen . Een beeld dat nooit meer terugkomt . (Foto Luc - Verz. Verbanck)

8 - " DE PREEKSTOEL "

Dit is een prachtige opname van het oude huis dat indertijd " De Preekstoel " genoemd werd . Het stond op de hoek van de Schipperstraat en het Vissersplein . Nu staat daar een " tea-room" . Over dit huisje heeft onze konfrater Camille Geselle uitvoerig geschreven in ons Jaarboek 1977 . Hij heeft er trouwens eventjes gewoond . (Foto Roger Corveleyn)

9 - OOSTENDE IN ZIJN VESTINGEN

Foto genomen vanaf het dak van de " Pavillon du Phare" , dus vanafde plaats waar nu op de zeedijk het monument aan de zee-lieden staat . Vooraan het " Hulpportje " of " Uleportje " met het brugje dat de verbinding vormde tussen de stad en de zeedijk.

Foto genomen rond 1865 . Het is aan te bevelen deze foto te vergelijken met de gekende gekleurde gravure van Canelle " Panorama d'Ostende " uit 1858 . De meeste huizen vindt men op beide afbeeldingen terug .

(Verz. R. Verbanck)

10 - HOTEL DE L'ESPERANCE TE BREDENE

Dit is de eerste " Espérance " zoals Van Welsenaers het liet bouwen . De foto werd gemaakt in 1906 door architect Daniëls die de eerste villa's te Bredene heeft gebouwd . Deze " Espérance " vindt men op geen enkele prentkaart terug om de goede reden dat er in die tijd van Bredene aan zee nog geen prentkaarten voorhanden waren . Het hotel heeft niet lang zijn oorspronkelijke vorm behouden . Tamelijk vlug werd er aan geknutseld om er een beetje villastijl in te brengen . De nieuwe vormen kan men dan wel op de prentkaarten bewonderen .

(Verz. R. Verbanck)

11 - DE JENEVERBRUGGE (naar gegevens verstrekt door Daniël Farasyn)

Zo te zien was de Jeneverbrug een staketsel-brug die het westerhoofd verbond met de zeedijk , even benoorden de Langestraat .

De eerste versie van de Jeneverbrug dateert uit de jaren 1833-37 . Gedurende deze periode werd overgegaan tot de versmalting van de havengeul om deze beter te kunnen schuren , en ook het westerhoofd werd mede verplaatst . Die eerste brug was niet erg stevig daar hij opgetrokken werd met allerlei afvalmateriaal van het staketsel . Daarom stond hij eerder landinwaarts en was hij eerder aan de lage kant , zijnde 80 centimeter boven hoogwaterpeil . Vanaf de zeedijk dook hij bijgevolg tamelijk scherp naar beneden zoals wij op oude gravures kunnen merken . Tegenaan het westerhoofd steeg hij weer omhoog .

De brug werd gebouwd ten gerieve van de reddingsdienst die toen gestationeerd was nabij de vuurtoren (de Vlaggestok) . Wat wij nu het " Klein Strand " noemen droeg reeds in de 18-e eeuw de naam van " Vuilpotshaven " . Vlak naast de ingang van de havengeul was hij een gevaar voor de scheepvaart en veel boten geraakten daar op het droge . Via de brug was het nu mogelijk voor de redders zich vlug naar het westerstaketsel te begeven .

Het nieuw westerhoofd was voorzien van een plankier en werd als wandelhoofd een aantrekkelijkheid voor de toeristen . Waar deze onvermijdelijk moesten voorbij komen vonden ze alras een rij bedelaars op hun weg . Drank was voor deze laatsten een prioriteit en stuk voor stuk waren ze gehuld in een walm van jenever . Zo kreeg de brug zijn typische naam .

Ondertussen daalde het strandpeil op deze plaats en kreeg de badinrichting meer en meer de neiging zich te willen verplaatsen naar het ooststrand . Bij slecht weder of buitengewone hoge vloed dienden de badkabienen hoger op het strand getrokken te worden , maar hier vormde de Jeneverbrug een belemmering . In 1858 werd het plan geopperd een ophaalbrug aan te brengen om de koetsen door te laten . Maar in 1851 en 58 was de J-brug reeds beschadigd geworden ten gevolge van storm en men aarzelde .

Ten slotte werd in 1864 een deel van de brug verhoogd . Een sectie ervan liet de doortocht van de badkoetsen toe . Dit merkt men op de foto . De Badmaatschappij diende de helft van de onkosten te betalen .

Het strand bleef dalen en in 1867 stelde de heer Vandenabeele , directeur van het Kursaal en de " Cercle du Phare " voor om de Jeneverbrug af te breken . Men aarzelde nog even , maar het jaar daarop deed de heer Janssens , gemeenteraadslid , een nieuw voorstel waarbij niet alleen de brug zou afgebroken worden maar ook een nieuwe dijk zou gebouwd worden vanaf de Langestraat tot het westerhoofd . De Stad was hiermede akkoord maar het plan werd op de lange baan geschoven .

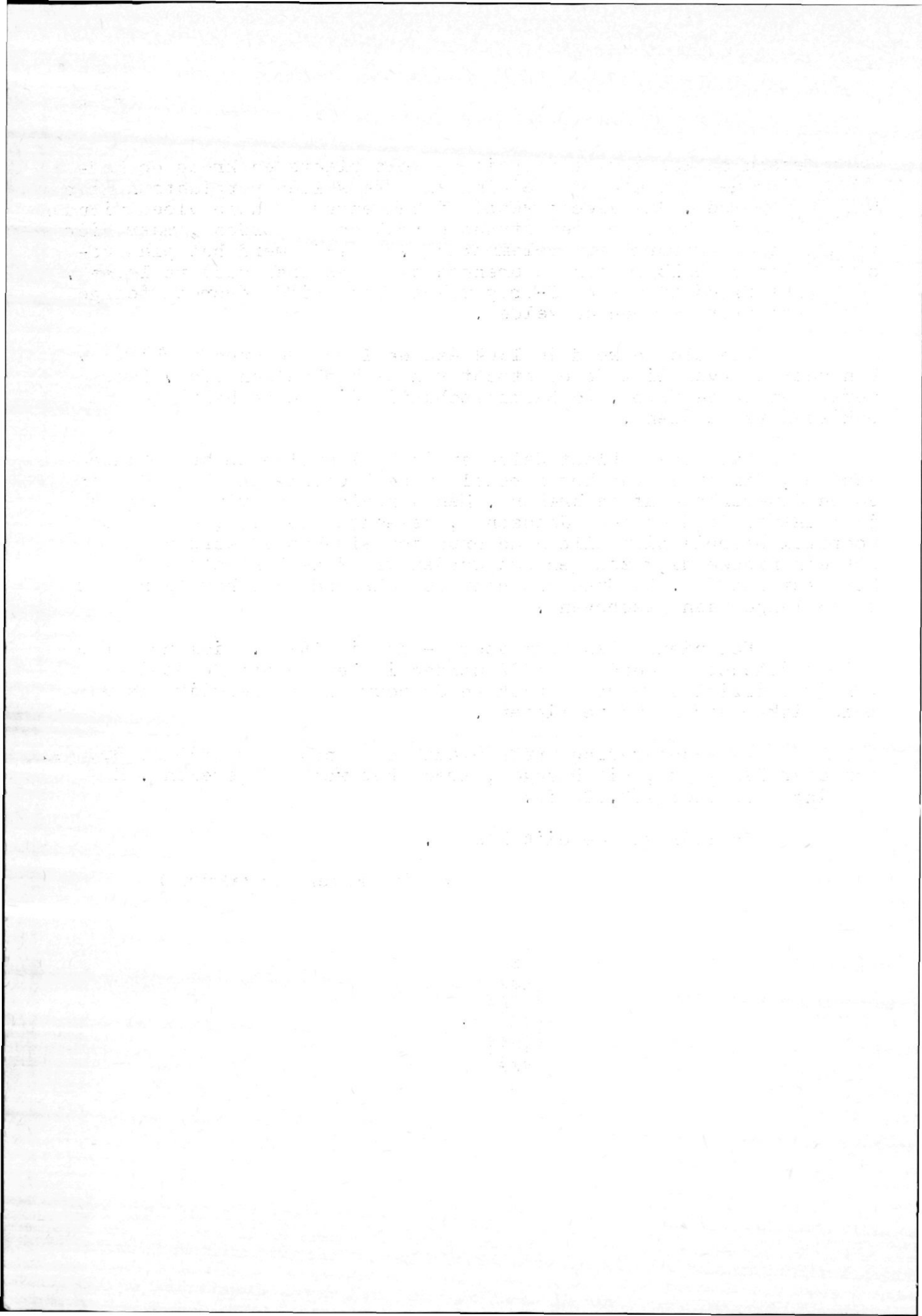
Een nieuw plan kwam voor de dag in 1878 . Niemand scheen echter gehaast en eerst in 1880 werden in het budget de nodige gelden voorzien voor de afbraak en de bouw van de zeedijk die wat zuidelijker zou komen te liggen .

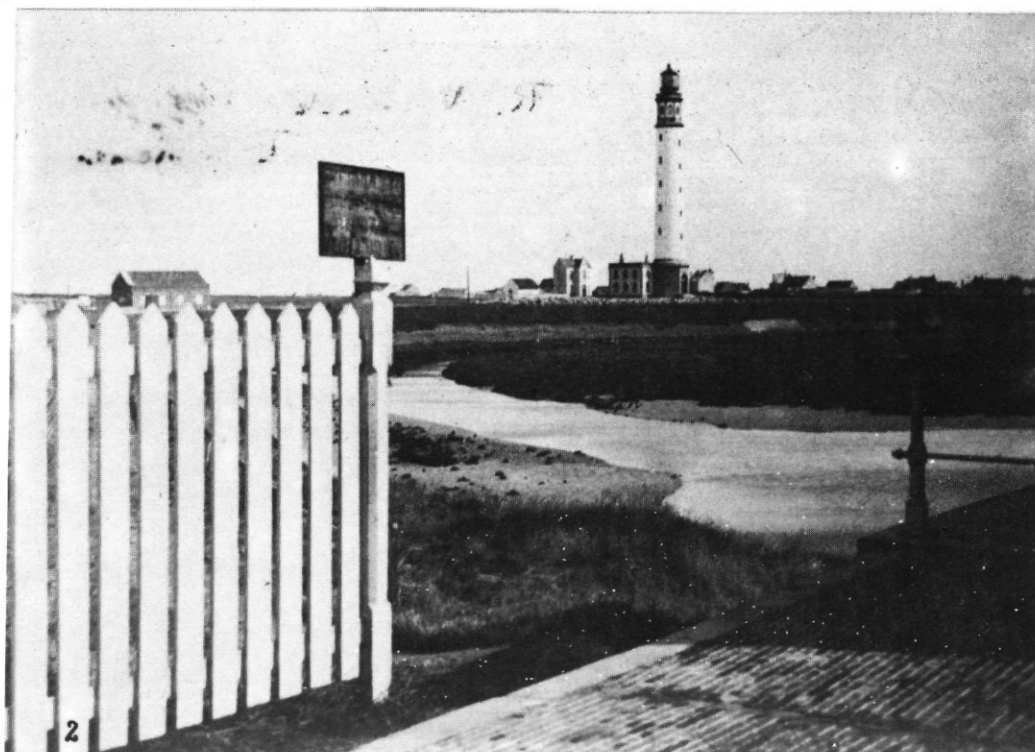
De aanbesteding greep plaats op 6 november 1880 te Brugge . Annemer Eerebout , uit Brugge , kreeg het werk toegewezen . Hij ontving hiervoor 123.000 fr.

In 1881 was de dijk klaar .

(Foto Roger Corveleyn)

\$
 \$\$\$
 \$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$
 \$\$\$
 \$

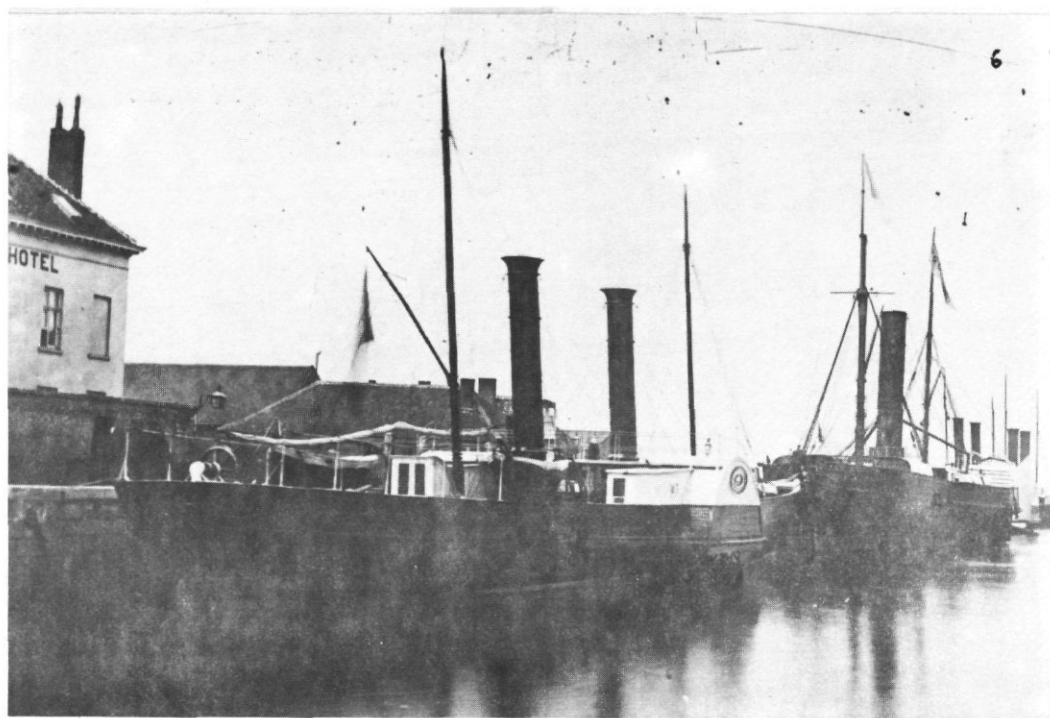

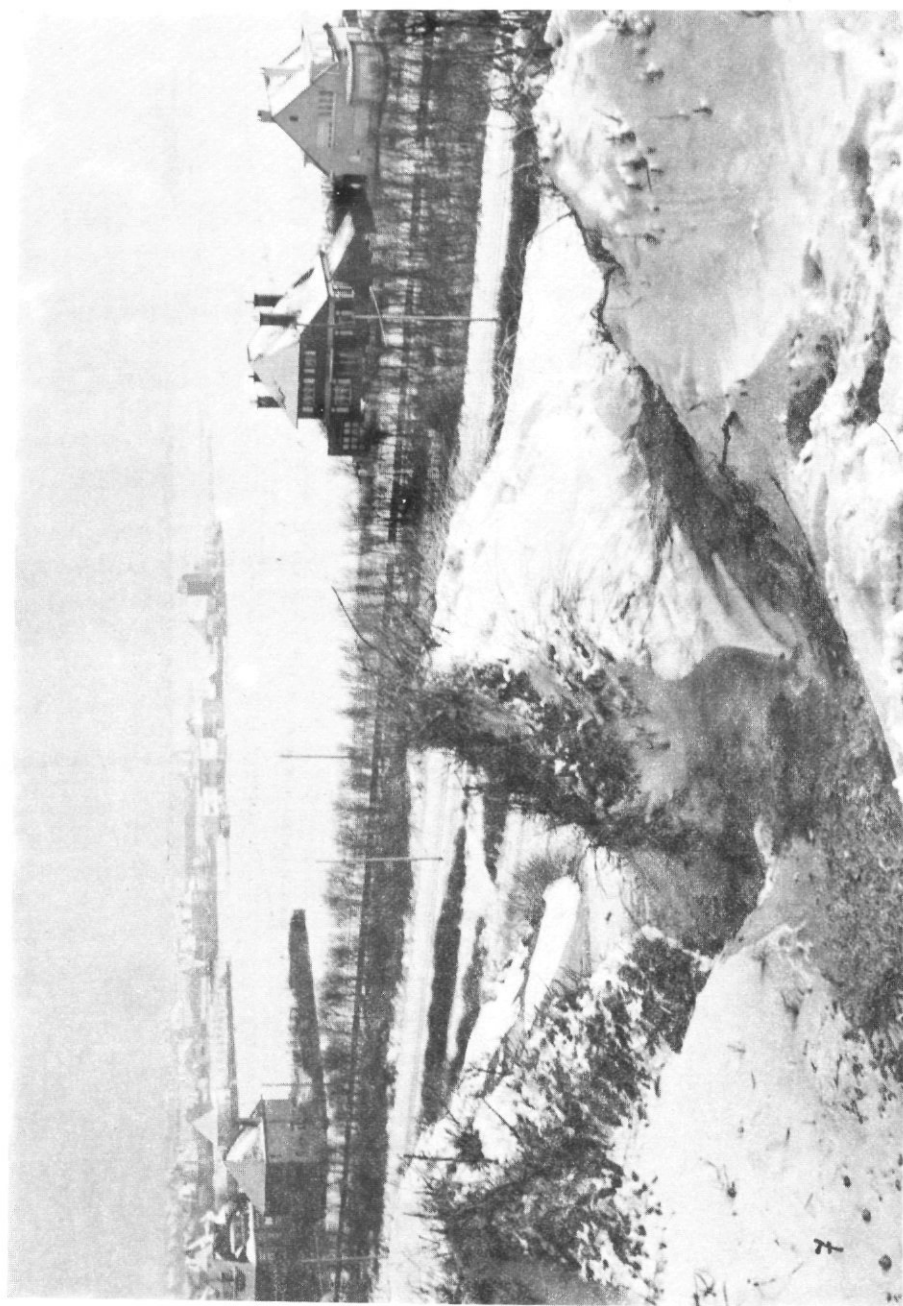

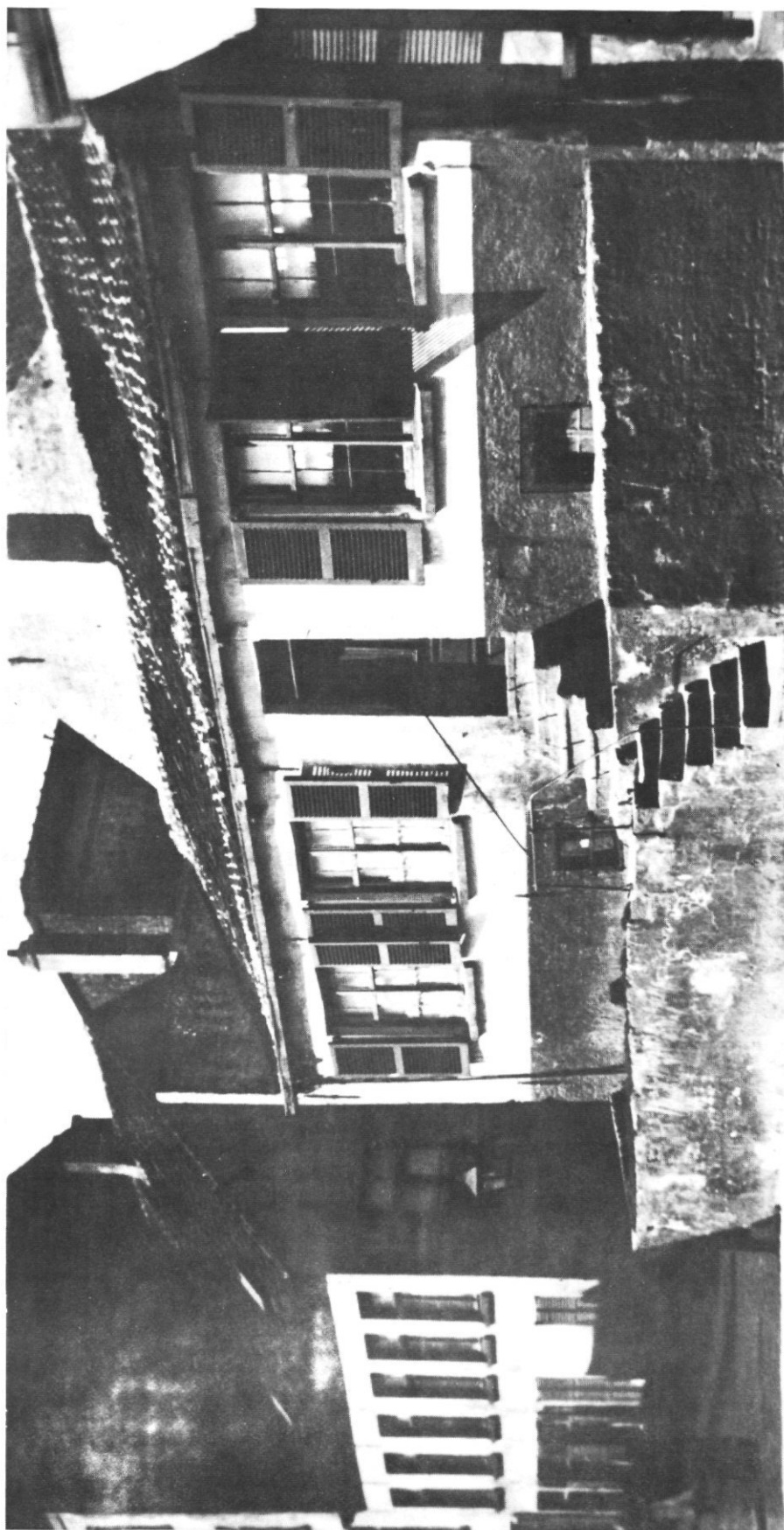

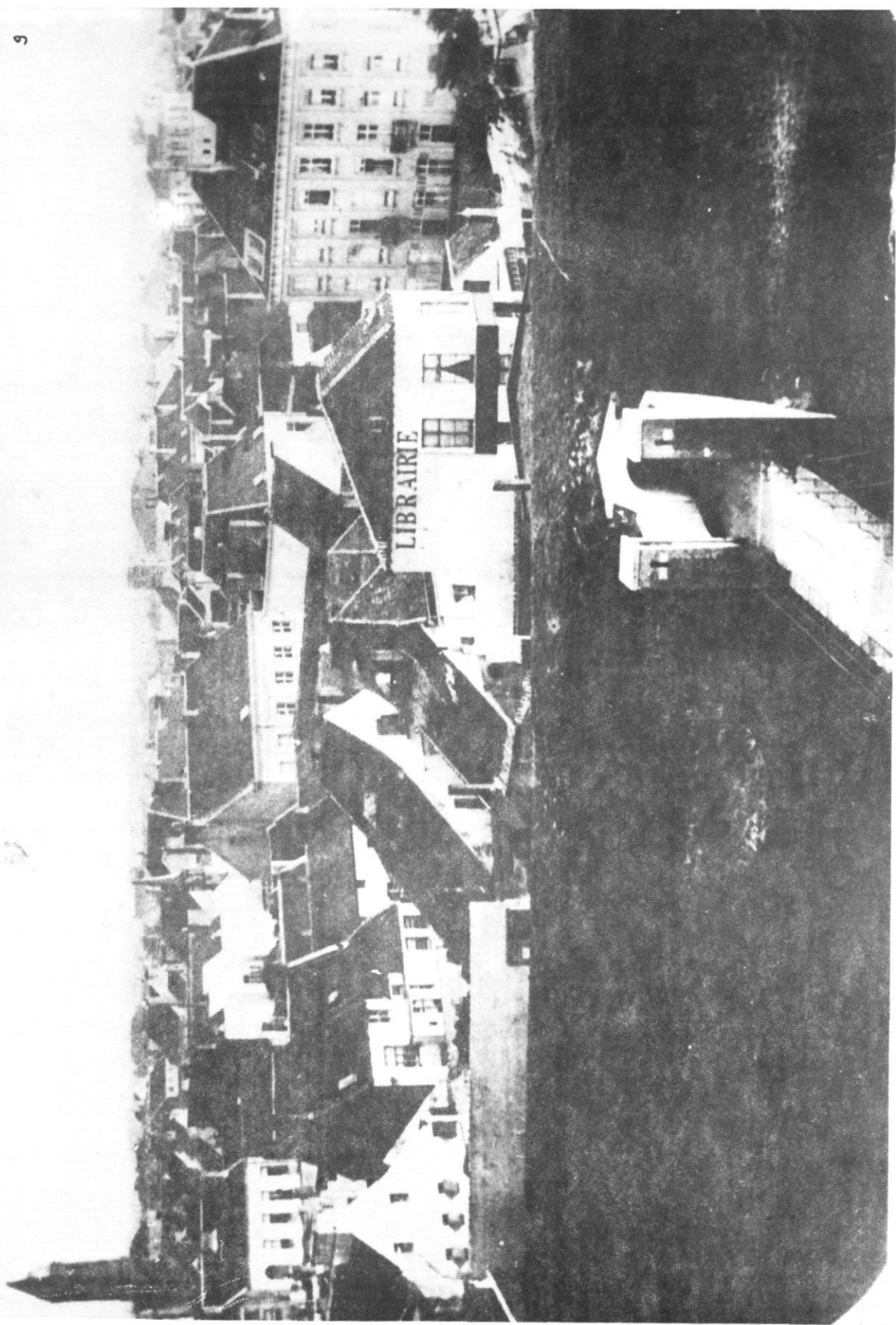

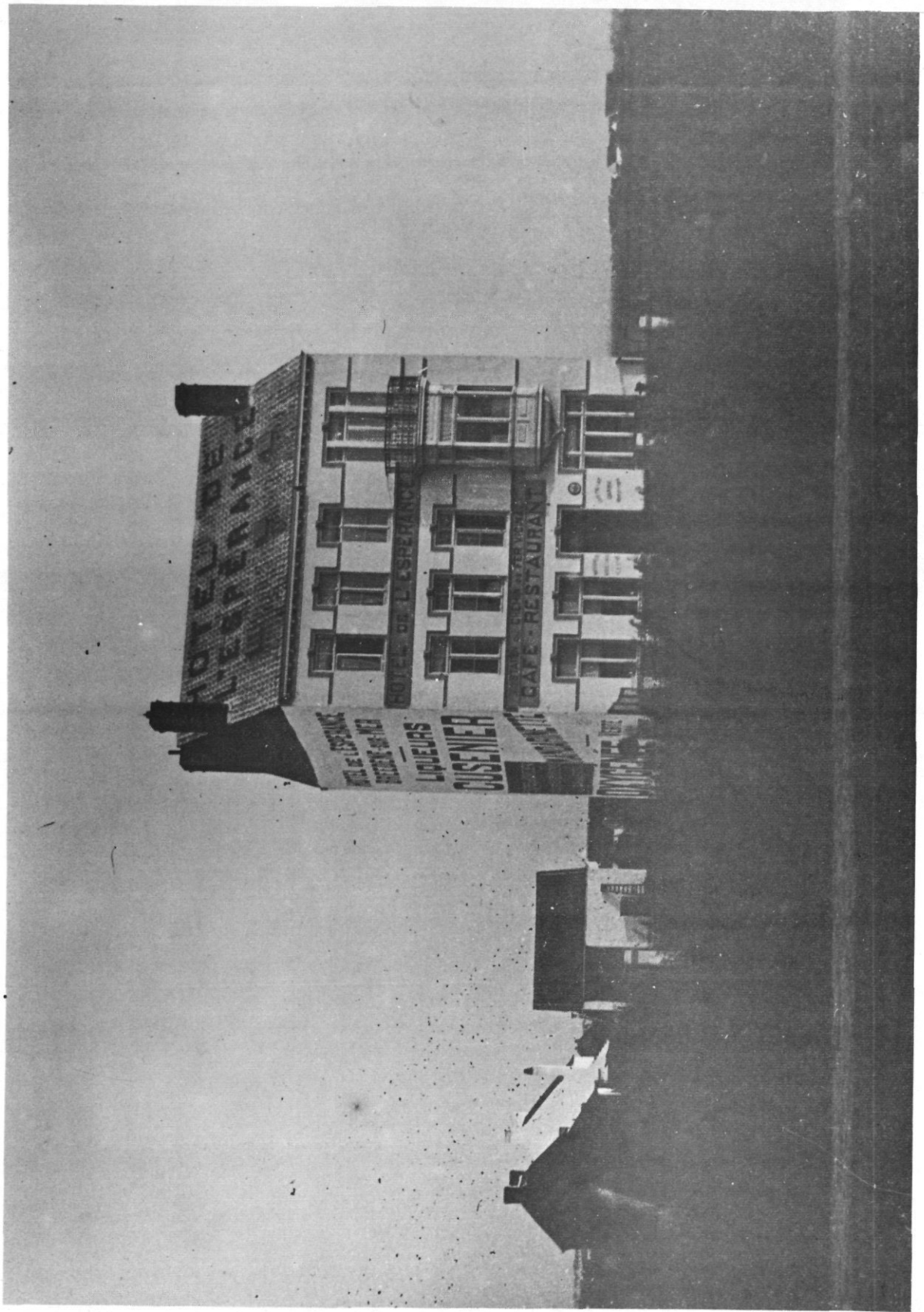

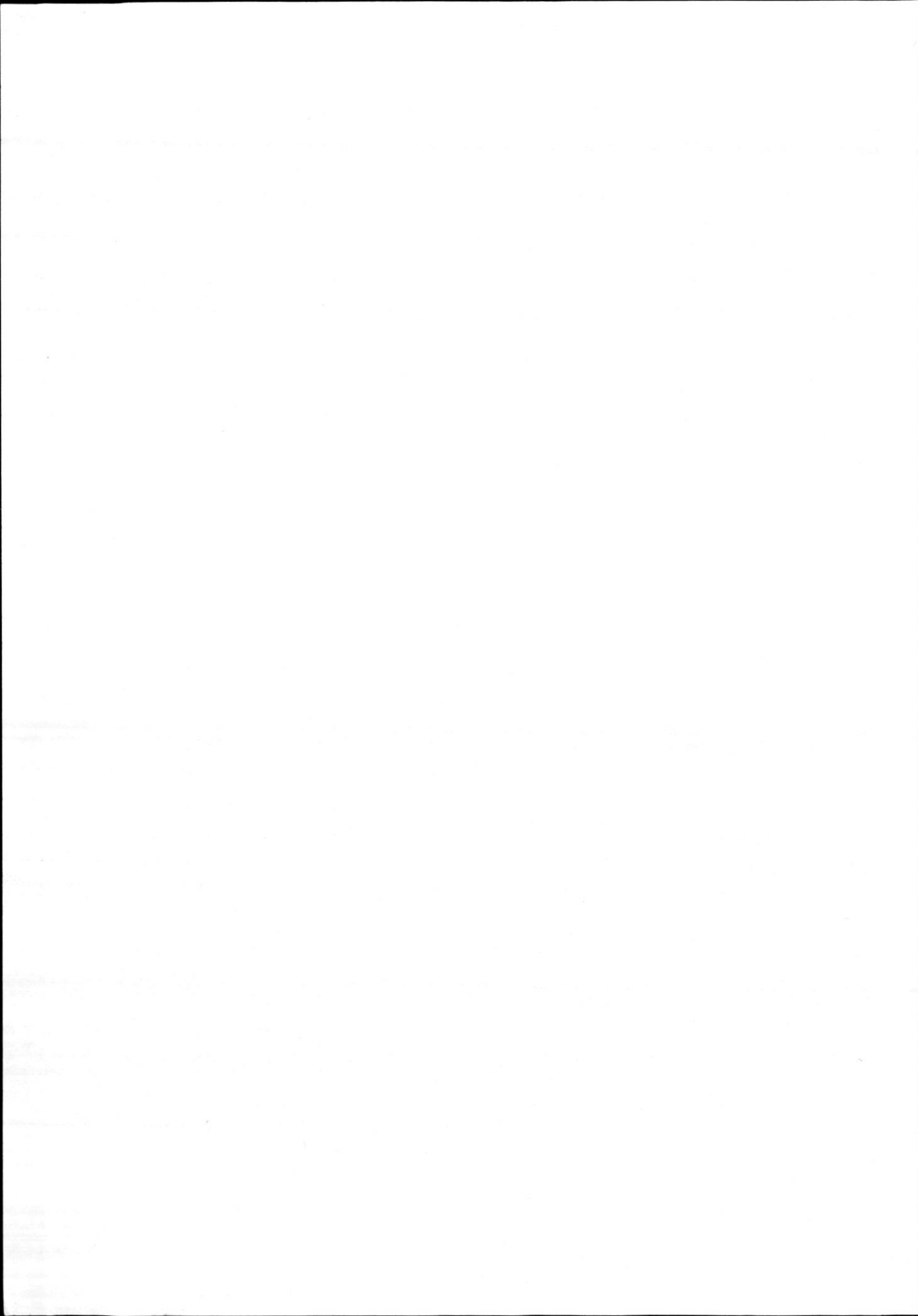

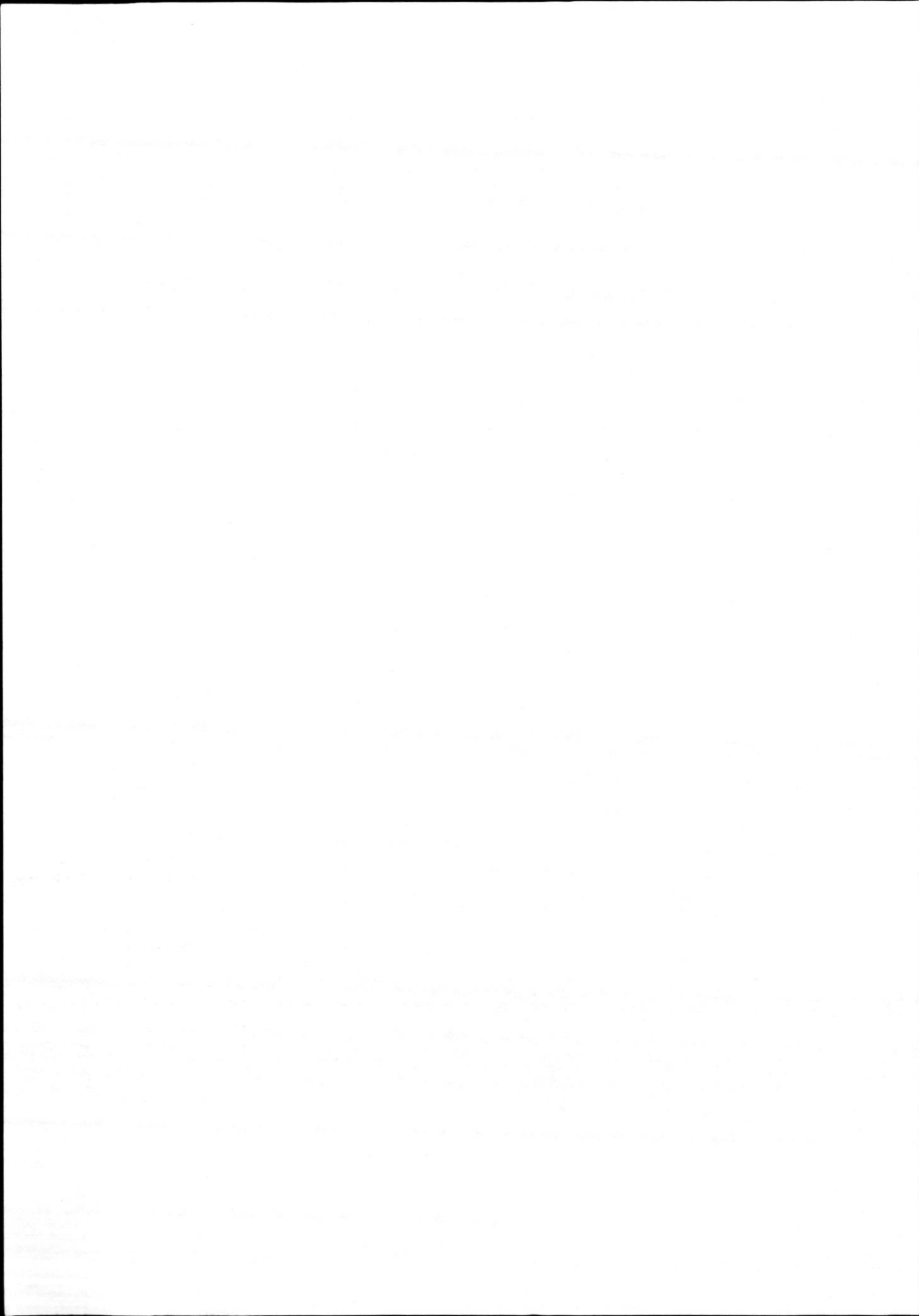

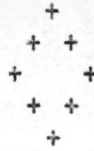

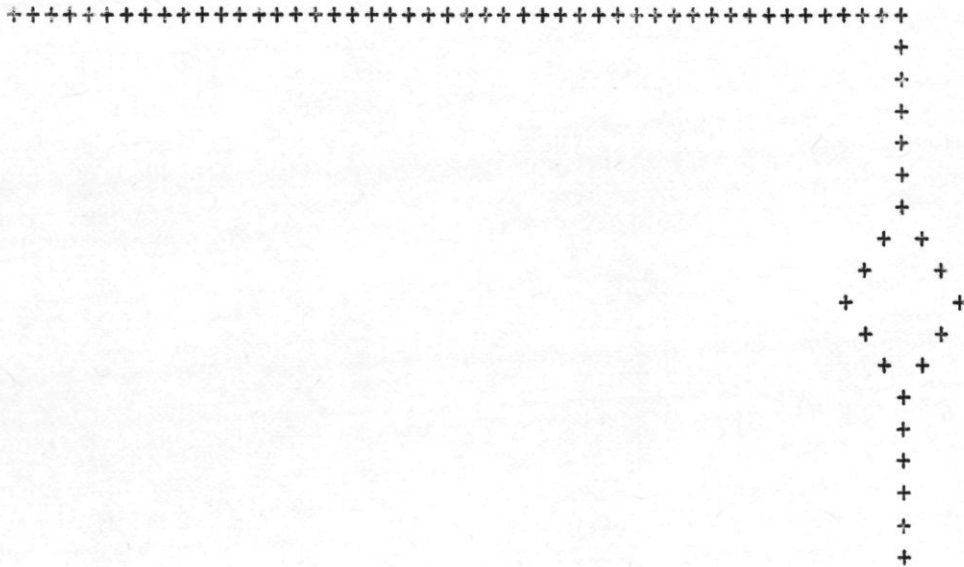

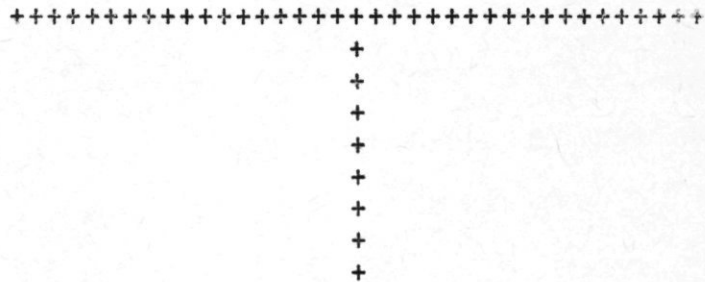

U I T O U D E O O S T E N D S E R E V U E ' S

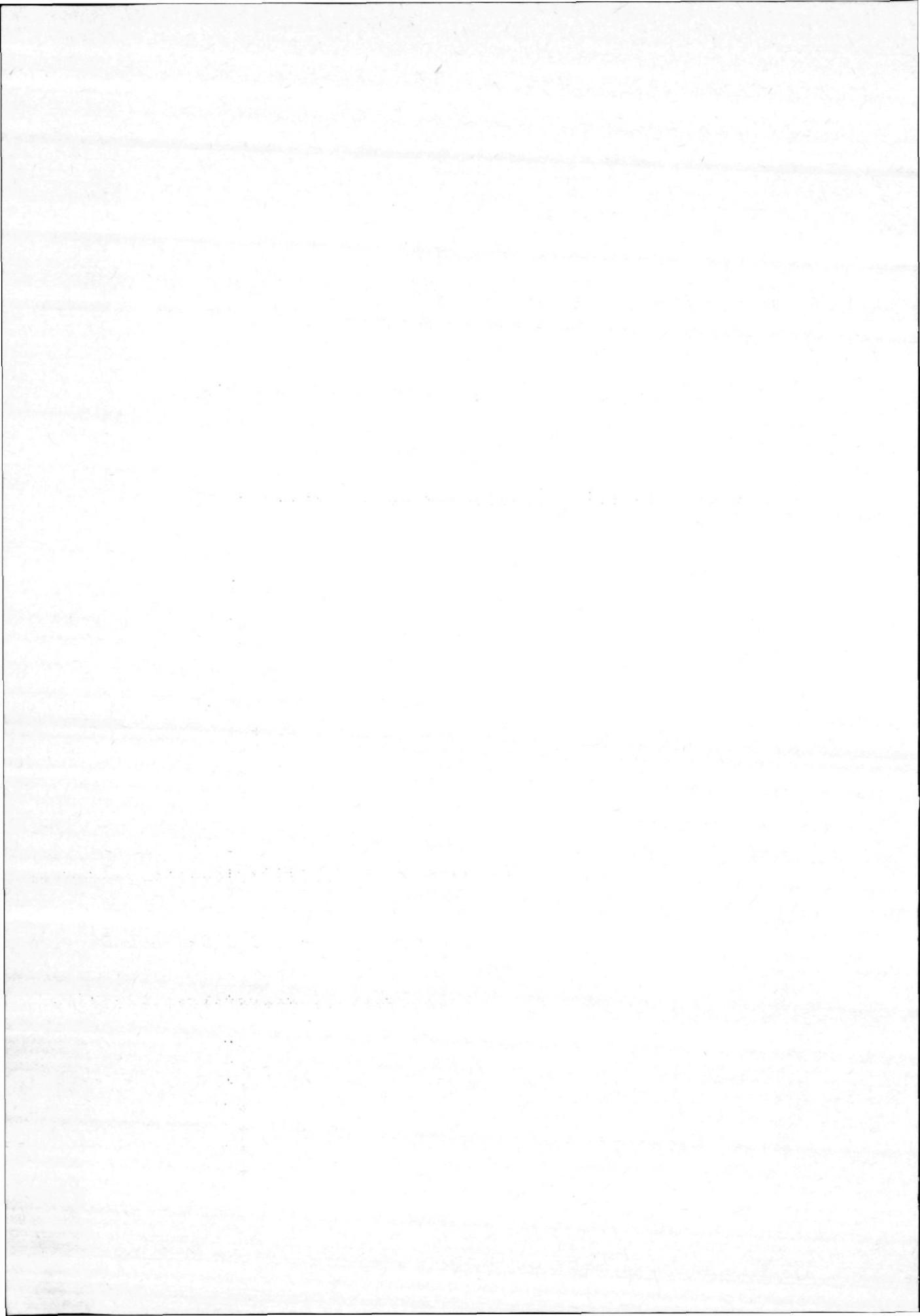

+++++

C a m i l l e G E S E L L E

U I T O U D E O O S T E N D S E R E V U E ' S

+++++

Om alle misverstand te vermijden wil ik dadelijk duidelijk maken dat het hier niet gaat over de hedendaagse revue's maar wel deze uit het verleden . Ze werden nog opgevoerd in het Scala-tje, het kleine theatertje dat gelegen was op de Hertramp , tegenaan de zeedijk . De groep die de revue's voor haar rekening nam was toen " DOOR ONS VOOR ONS " , die later van naam veranderde en verder optrad als " DE LEONARDSVRIENDEN " .

Ik schrijf dus over de tijd toen de kring nog zijn vroegere naam droeg . Hij stond onder de leiding van Léonard Reynaert . De vertoningen kenden een grote bijval hetgeen natuurlijk niet wil zeggen dat ze evenveel volk trokken als onze jongste revue's van de zelfde aard . Ten eerste was de geldelijke toestand van de mensen toendertijd niet al te best en men verplaatste zich ook niet zo gemakkelijk daar er minder mogelijkheden waren .

De revue's van vroeger waren gespekt met liederen die nu uit de volksmond niet meer klinken en wie nog een lied zingt van uit die tijd is er niet eens bewust van dat het uit een oude revue komt . Iedere Oostendenaar kent en zingt fier de plaatselijke Brabançonne " Op de vissemarkt ben ik geboren " , maar weet niet eens dat de tekst uit een oude " OOSTENDSE REVUE " komt . En wat meer is : de tekstschrijver was niet eens een Oostendenaar, maar een Gentenaar die zijn best deed ons taaltje na te praten , maar daarin slechts gedeeltelijk lukte .

Deze persoon was niemand anders dan Léonard Reynaert , een " Stropke " van geboorte , die hier te Oostende woonde en met hart en ziel aan onze stad en zijn mensen verknocht was . Hij kende ons door en door , onze gaven en ook onze gebreken , en zijn genegenheid voor ons volk bleef hij zijn leven lang bewijzen . Niettegenstaande zijn gevorderde leeftijd bezocht hij nog dagelijks de zieken in het hospitaal om door het verkopen van zijn kwinkslagen de mensen wat op te beuren .

Naast deze hoedanigheid bezat hij de gave de mensen tegen elkaar in harnas te jagen , evenwel zonder kwade bedoelingen . Nadien eens duchtig lachen met de poets die hij hen gebakken had was zijn grote levensvreugde .

Léonard was dus de geschikte tekstschrijver voor onze revue's. Hij tekende alle anekdoten op die hij in de loop van het jaar zelf beleefde of waarover hij had horen spreken . Deze dienden dan als stof voor zijn sketches . Hij gebruikte ook het medium toneel om de stadsoverheden op hun tekortkomingen te wijzen en de vaderlandsliefde zat bij hem ook hoog .

Vlak na de eerste wereldoorlog beleefde de Vlaamse Beweging een periode vol strijdlust . Veel Vlamingen voelden zich geen Belg meer , en namen dan ook de moeite niet om bij de uitvoering van het Vaderlandse lied , het hoofd te ontbloten .

Dit viel natuurlijk niet in goede aarde bij de patriotten, en het duurde niet lang of ze sloegen deze mensen het hoofddekse af . Dit werd een echte sport , bij zover dat ieder , of ze patriot waren of niet , zich met dat spelletje ging amuzeren . Het kwam zelfs zo ver dat men bijna de tijd niet kreeg , bij de aanhef van het volkslied , het hoofd te ontbloten . In een , twee , drie lag uw hoed of klak reeds in de straatgoot . De daders wisten soms zelf niet wat het woord " Brabançonne " betekende en de slachtoffers waren dikwijls vreemdelingen die noch de eerste noch de laatste noot van het lied kenden .

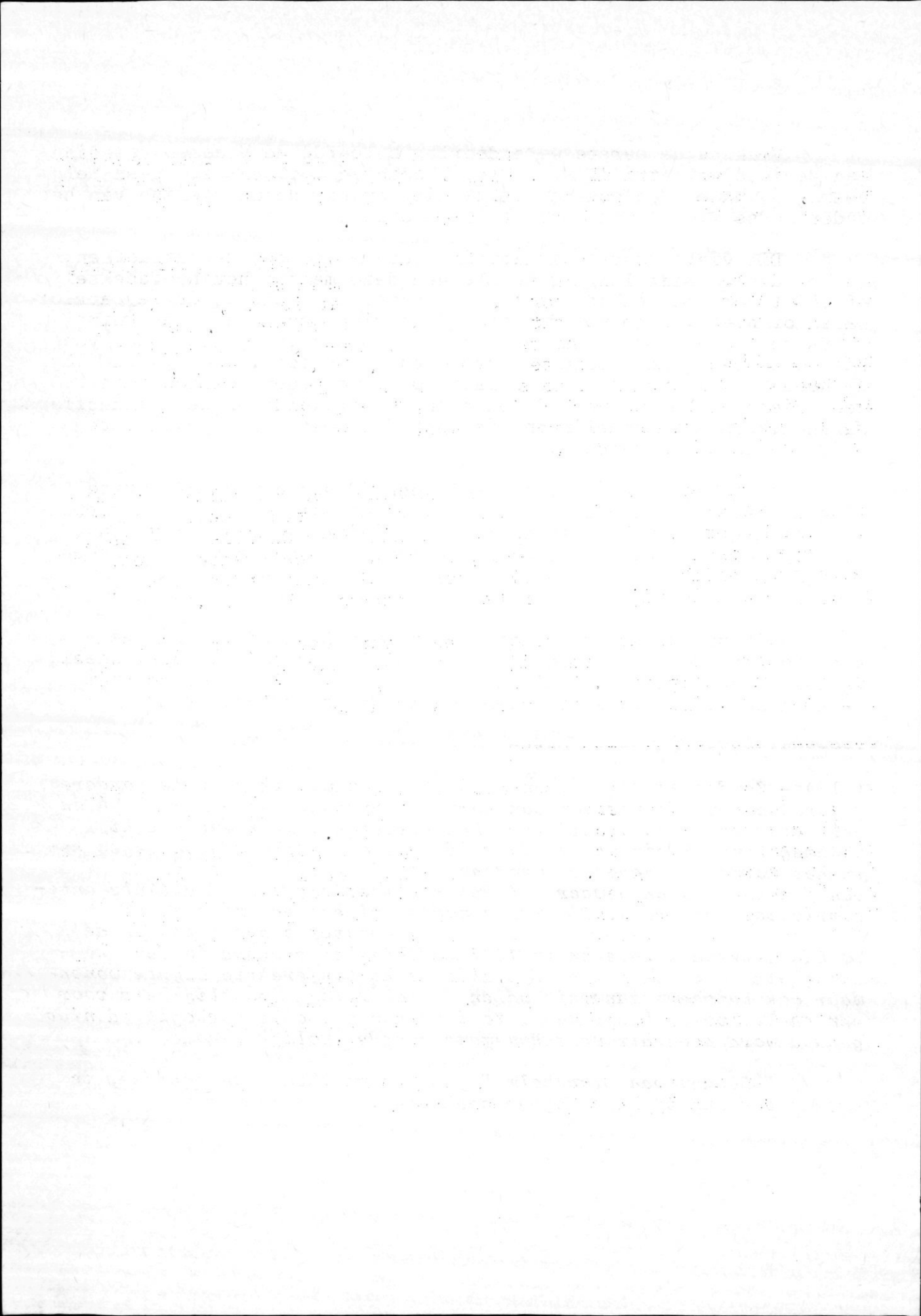
Zo gebeurde het dat ter gelegenheid van een gala-voorstelling in het kursaal prinses Clementine haar intrede deed en verwelkomd werd door het Vaderlands lied . Minister Camille Huysmans, die tegenwoordig was in de zaal , wipte niet snel genoeg recht en werd nogal hardhandig aangepakt door enkele omstaanders die hem ter dier gelegenheid bijzonder in het oog hadden gehouden . (1)

Dit was een kolfje naar de hand van Léonard, en bij de eerstkomende revue toverde hij een Camille huysmans op het toneel, volledig met slipjas . Hij gaf de indruk dat hij onder de tram gelegen had . Dit toneeltje werd besloten met volgend lied :

-----

(1) - Zonder te willen aan politiek doen wil ik voor de jongere generatie even de persoon van Camille Huysmans nader belichten en verklaren wat de tegenstrevers hem verweten . Eerstens was hij vlaamsgezind en dit was reeds voldoende om enkele mensen tegen hem in het harnas te jagen . Tweedens was hij socialist en in de tijd van " het gebroken geweer " (anti-militarisme) werd dit als anti-patriotisch ervaren . Dit waren nog de minste van zijn zonden . Huysmans was ook gedurende de oorlog secretaris gebleven van de Tweede Internationale en in 1917 had hij het gewaagd in deze hoedanigheid te Stockholm de Socialistische Conferentie bij te wonen waar ook Duitsers aanwezig waren . Hier werd de mogelijkheid voor een snelle vrede besproken . Zo iets kon in volle oorlogstijd niet geduld worden en dit werd Huysmans steeds kwalijk genomen .

" De man van Stockholm " , zoals men hem toen noemde , is steeds een ongrijpbare figuur gebleven .

Nu is het gedaan met onze patriotten ,
 zij die gaan aan het werk gelijk echte zotten !
 Rap ! Of klap ! Je hoed vliegt van je kop .
 Een pak slagen !
 Zonder vragen !
 't Is maar een gril ,
 vraag het maar aan Camil ...

enz.

°
 ° °

In die tijd was er te Oostende een welgekende liefdadigheids-
 maatschappij , met name " De lustige Zigomars " . Bij verschillen-
 de gelegenheden hield deze kring een kollekte in de stad , waar-
 door ze bij de bevolking - die nooit lang moet peinzen - de weinig
 vleierende naam " De lustige Schooiers " verwierf .

In een der revue's wilde men de Oostendenaars op de mis-
 plaatste benaming wijzen . Het toneel was in een straat herscha-
 pen . Een Zigomar verscheen van achter de schermen en werd dadelijk
 nageroepen door enkele bangels . Natuurlijk met bovengenoemde
 spotnaam . De Zigomar werd hierop aangesproken door de commère en
 de compère , die om een verklaring vroegen voor de gebezigde uit-
 drukking .

Het decor schoof nu open en het toneel veranderde in een
 ziekenzaal waar enkele tengere jongens halfnaakt rechtop zaten in
 hun bed . Alles gebeurde onder gedempt licht . Boven de ziekenzaal
 was de Dood aangebracht die met zijn zeis het leven wegmaaide .
 Dit werd ten aanschouwe gegeven terwijl achter de schermen volgend
 lied klonk :

Als bloemen op het veld
 ziet men die arme kleinen
 van het wereldpad verkwijnen .
 Bleek, zwak en ongesteld ,
 voor hen is het dat wij al bedelend verschijnen,
 smeken met dankbaarheid
 uwe liefdadigheid .
 O ! wil ze toch gedenken,
 die engels zo zoet,
 uw ondersteuning schenken .
 't Is immers Belgisch bloed
 dat men wil doen herleven.
 Ze zullen u dankbaar zijn .
 Wil ieder 't zijne geven ,
 verzacht hun smart en pijn .

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

In een andere revue had men het over de slachtoffers van de zee . Dit gebeurde met een plastisch beeld bestaande uit levende mensen . Zij stelden het havenhoofd voor tijdens een storm en daar was een boot zinkende . Op het havenhoofd daagde wel hulp op , te vergeefs echter want de schipbreukelingen moest men aan hun lot overlaten . Hier volgt het lied dat achter de schermen weerklonk :

*Vervloekte zee , met al uw wrede rampen !
 Ach , wat gevaren brengt gij aan ,
 Waarmede een mens zo daaglijks heeft te kampen,
 Om het onderhoud , om te kunnen bestaan .
 De visser op de wrede , woeste baren
 Trotseert ze waarlijk met een heldenmoed ,
 Al de stormen en de gevaren
 Die hij zo menigmaal bekampen moet !
 Menig orkaan komt zijn gezin te krenken ,
 Brengt hem de dood , dompelt gezin in zware rouw.
 Wil de slachtoffers der zee toch gedenken
 En helpt de arme wees : kom , steun de weduwe !*

° ° °

Zo te zien zal U zeker denken dat onze revue's meer een begrafenis leken dan een ontspanning . Mis ! Het ging er soms erg aan toe .

Zo gebeurde eens iets ophefmakends in de Oostendse sportmiddens. De voetbalt ploeg van A.S.O stond in haar afdeling aan de leiding , een paar wedstrijden voor het einde van de competitie . Ze stond dus klaar om naar de eerste klasse te promoveren . De supporters hadden reeds een lied klaar die men al regelmatig hoorde zingen , en waarvan hier de tekst :

*Wie had dat ooit wel eens gedacht ?
 De ploeg der rood en groene kleurendracht ,
 Wellicht als echte kampioen ,
 De sprong naar eerste divisie zal doen !
 Ja , dat zal zowaar niet zonder moeite gaan ,
 Maar als het voetbalseizoen is gedaan ,
 Dan zullen we zeggen van den As :
 'k Wist niet dat hij zo machtig was !
 Zowel op zijn veld of op een ander,
 't Was den As die meester was !*

De ontzuivering kwam hard aan want even voor de feestviering kon gaan beginnen werd de sportvereniging in een omkopings-schandaal gewikkeld .

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year.

3. The third part of the report deals with the financial statement of the year.

4. The fourth part of the report deals with the conclusions of the year.

5. The fifth part of the report deals with the recommendations for the future.

Er kwam aan het licht dat ASO bij zijn voorlaatste of laatste wedstrijd de tegnstrever (Kapellen bij Antwerpen) had omgekocht voor de som van 1500 frank . Geen enkele supporter van ASO kon zulks geloven , als zijnde te dwaas . Ze spraken over een complot waarbij hun eigen voorzitter het op een akkoordje zou gegooid hebben met de andere Oostendse voetbalelftal . De gissingen gingen dus heel ver en waren niet van aard om de aanhangers van beide elftallen dichterbij elkaar te brengen . De passies rond de voetbal waren toendertijd veel heviger dan nu .

De gevolgen voor ASO waren zeer groot . In eerste instantie werden ze niet alleen het kampioenschap ontnomen , maar de vereniging werd eenvoudig geschrapt uit de bondslijsten . In beroep werd dit harde vonnis herzien . Het voortbestaan van de club was verzekerd maar ze werd verwezen naar de provinciale afdeling . Daar werden dan ten gepasten tijde gensters geslagen en bij iedere wedstrijd een tiental goals bijeengeknald , maar dat is een andere geschiedenis .

Ondertussen zaten ze met de gebakken peren en de gemoederen waren fel opgehitst . Men deed er goed aan het bedrag van 1500 fr. niet uit te spreken wanneer een ASO-supporter in de buurt was want deze kleine som alleen maar te vernoemen was een verwijt , een spot, een scheldwoord en noem maar op . Voegen wer er bij dat de VEGÉ-supporters jubileerden .

Bij dit alles lachte Leonard in zijn vuist . Dit zou een topnummer worden voor zijn eerstvolgende revue . En daar kwam het : Het toneel verbeeldde een gewone straat . Op de achtergrond weerklonk muziek die steeds maar luider werd tot Frère van het V.G.O op het toneel gestapt kwam met het pinte-muziek waarmee hij regelmatig op het voetbalveld van zijn ploeg verscheen . Nu gaven ze natuurlijk van katoen .

Van uit de zaal werden ze zowel uitgeroepen als toegejuicht . Temidden het tumult vroeg de compère Frère wat er gaande was . Deze deed het gevalletje van A.S.O en die 1500 fr. uit de doeken . Veel hebben de mensen in de zaal er niet van verstaan want het awoertgeroep in de zaal was oorverdovend . De Végisten in de zaal lieten zich niet onbetuigd en gingen even fel te keer door het gedurig scanderen van : " 1500 frank... 1500 frank ... !!!

Ondanks al dit rumoer vond de regie toch nog het middel om te laten zingen :

*Vé ! Gé !
spelen ze mee
goed of slecht,
het mag gezegd,
't gaat daar serieus en echt !
Daarbij blijven zij
van de doodzonde vrij !*

oooooo

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation and the second section deals with the progress of the work.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the results of the work in the field of research and the second section deals with the results of the work in the field of administration.

3. The third part of the report deals with the conclusions of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions of the work in the field of research and the second section deals with the conclusions of the work in the field of administration.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the recommendations of the work in the field of research and the second section deals with the recommendations of the work in the field of administration.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the summary of the work in the field of research and the second section deals with the summary of the work in the field of administration.

6. The sixth part of the report deals with the closing remarks of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the closing remarks of the work in the field of research and the second section deals with the closing remarks of the work in the field of administration.

Een halve eeuw geleden klaagden de mensen dat er te Oostende te weinig openbare W.C 's waren waar ze zich konden terugtrekken wanneer de maat vol was . Waterplaatsen waren er nochtans veel meer dan nu . Ikzelf was ten gepasten tijde klant op de hoek van de Nieuw- en Schipperstraten , in de Christinastraat aan de schouwburg, aan de Sint-Jozefkerk , aan de Gaze , aan de voet van de Peperbusse, rechtover het Waterhuis , aan het politiebureau van het Hazegras . Het was slechts gedurende het zomerseizoen dat men voor een " grote commissie " terecht kon aan de Marie-Joséplaats en in het gebouwtje van de Bestendige Reddingsdienst (Permerenche) .

In een revue wilde men de aandacht van het stadsbestuur op deze toestand vestigen en dit gebeurde op volgende wijze :

Het toneel stelde de zeedijk voor waar vele toeristen aan het wandelen waren . Een rollende W.C. werd over het toneel geduwd , een W.C. op wielen waarin de gebruiker natuurlijk aan het oog van het publiek onttrokken was . Om zijn diensten aan te prijzen zong de " uitbater " volgend lied :

*'k Heb wat uitgevonden en het zaakje valt goed mee .
Wij doen dagelijks de ronde met de rollende WéCé .
Aan de hoeken en kanten waar ik er mede verschijn
Daar heb ik klanten die soms zijn
door de Pi-pi of Ka-ka zeer verrast ,
en bij ons worden ze zonder pijn of smart ontlast.
Prenez place , messieurs , mesdames !
Madam, Menheere , zet je maar nere .
't Is bon-marché , e kwartje-frank .
Allez ! Allez ... Allez entrez
dans le Wé-Cé ,
en je zit er op je gemak
te profiteren . Laisse tomber ,
en gans het pakje , laat het maar zakken .
Allez , messieurs , mesdames , entrez !*

Een ogenblik werd gedacht dat de Oostendse Revue haar slag had thuis gehaald want in het Leopoldpark had het er alle schijn van dat men iets in deze aard aan het bouwen was , alhoewel men van oordeel was dat het daar niet de geschikte plaats was . We werden teleurgesteld in onze verwachtingen want het bleef slechts bij een klein bakstenen muurtje . Iedereen vroeg zich af waarvoor het wel dienen kon . Tot men het grote nieuws vernam dat het hier een gedenkteken betrof ter ere van een Oostendse volksjongen die een groot muzikant werd , maar gedurende gans zijn leven niets anders dan miskenning had gekend .

Oostende wilde deze miskenning goedmaken . Onder druk van andere Oostendse kunstenaars voelde zij zich zedelijk verplicht

hulde te brengen aan deze kunstenaar . Ze zullen op het stadhuis geoordeeld hebben : dan maar zo eenvoudig mogelijk .

De miskende kunstenaar waarover ik het heb was Edmond Lapon. Hij werd geboren in het Klein Kaaistraatje en was dus een heel eenvoudige jongen .

Op het bakstenen muurtje in kwestie werd een bronzen bas-relief met de afbeelding van de kunstenaar bevestigd , maar die bleef niet lang hangen . Op een morgen was de plaat verdwenen . Men heeft nooit geweten of het hier een vandalenstreek betrof , of een stil protest tegen de kleinzieligheid van het stadsbestuur .

Aan de Oostendse Revue ging de miskenning van Edmond Lapon niet onopgemerkt voorbij :

Het toneel was herschapen in een park en het bakstenen muurtje zonder gedenkplaat ontbrak er niet . Van achter de schermen verscheen een nachtelijke wandelaar die zich naar het muurtje begaf , duidelijk met de bedoeling er een plasje te doen . hij veraste echter een vriend paartje dat zijn heil achter het muurtje had gezocht . De wandelaar bood hen zijn verontschuldigingen aan , zeggend dat hij dacht hier met een W.C. te doen te hebben . Het verlegen paartje gaf de nachtridder de nodige uitleg over het doel van het muurtje . Terzelfder tijd schoven de bakstenen open en kwam een kleine jongen in visserskledij te voorschijn , die een lied zong waarvan ik de grootste helft van de tekst vergeten ben. De aanhef was zo :

*'k Kom terug , als een schim uit het graf .
'k Was eertijds kleine accordeonist ,
'k speelde op het tuigje dat moeder mij gaf
en van die tijden af
streefde ik voor de muzikale school ...enz.*

Ter gelegenheid van de inhuldiging van dit gedenkteken had het gemeentebestuur beroep gedaan op de heer Alfons Maes om de tekst te schrijven voor een lied dat de schoolkinderen ter dier gelegenheid zouden zingen . Deze heeft het monument vooraf zeker niet goed bekeken , had wel een grote verering voor Edmond Lapon , en schreef volgende tekst :

*Gezegend zij de befaamde stad
die zulk een zoon naar waarde schat.
Zijn naam en faam, de onsterfelijkheid
is voorbereid !
Triomf ! Triomf ! Bazuïⁿgeschal
klinkt er luid
over onze gowen uit !*

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors of the American Red Cross, for the year 1917.

Kom op , Oostendenaren ,
 in dichte vriendscharen
 als in het rond ,
 uw dankbare mond
 de kunstroem van Lapon verkondt !
 Laat bloemen en wimpels de straten versieren !
 Laat feestelijk waaien de bonte banieren ,
 en laat ons waardig de stadsgenoot vieren !
 Een vaardige hand heeft zijn beeld geboetseerd,
 de schooljeugd heeft gretig het feestlied geleerd ,
 en zo zijn de kunsten des kunstenaars geëerd !

°
 ° °

Tijdens de revue werd men natuurlijk van de ene stemming in de andere geslingerd . In het jaar dat er te Oostende de grote " Rotary-feesten " plaatsgrepen , liep er volk uit alle werelddelen rond in de stad . Ter dier gelegenheid prijkte op de plaats waar de meesten van ons het vroeger bloemenuurwerk hebben gekend , een bloementandwiel dat het kenteken was en nog is van de Rotary-Club . Daarboven stond de welkomsgroet : " ROTARY SALVE " , Rotary gegroet!

Men zou geen Oostendenaar zijn als men daar niet de draak ging mee steken . Het duurde dus niet lang voor men de raad kreeg, voor elk ongemak of ziekte , een doos " Rotoarie-Zoalve " te gaan kopen in de apotheek . Leonard , voor zijn revue , had er weer wat anders van gemaakt en hij sprak gedurig over de " Rot-hoariengk " .

Twee mensen van den buiten verschenen op het toneel met hun lunchpakket in de hand , verpakt in een rode zakdoek met witte ballen , en zongen dit lied :

En we kommen wulder van de buten ofgezakt ,
 mit elk en pak stuten van 't kost alles diere in de stad.
 We wilden ook eens gaan zien, naar wacht eens hoe heet dat
 ding ?

't Is iet dat goed trekt op een rotten haring .
 Het is al rot-rot-rot haring
 waarvan men spreekt, waarvan men hoort en ziet .
 Djampotten van uit Engeland
 lopen met duizende langs het strand .
 g' Hoort daar spreken Frans , Hollands , Amerikaans,
 Zweeds , Noorweegs en ook Italiaans .
 Op zo een congres-vergadering ,
 hoe verstaat de ene de andere Rotten haring ?

°
 ° °

THE
OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.
JANUARY 1, 1900

TO THE
HONORABLE
THE SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.

SIR:
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 28th inst. in relation to the above subject.

I am, Sir, very respectfully,
Yours very truly,
J. D. LONG

JOHN D. LONG
Secretary of the Navy

Enclosed for the Bureau of Naval Ordnance are two copies of a letterhead memorandum from the Bureau of Naval Affairs, dated and captioned as above.

I am, Sir, very respectfully,
Yours very truly,
J. D. LONG

JOHN D. LONG
Secretary of the Navy

Enclosed for the Bureau of Naval Ordnance are two copies of a letterhead memorandum from the Bureau of Naval Affairs, dated and captioned as above.

I am, Sir, very respectfully,
Yours very truly,
J. D. LONG

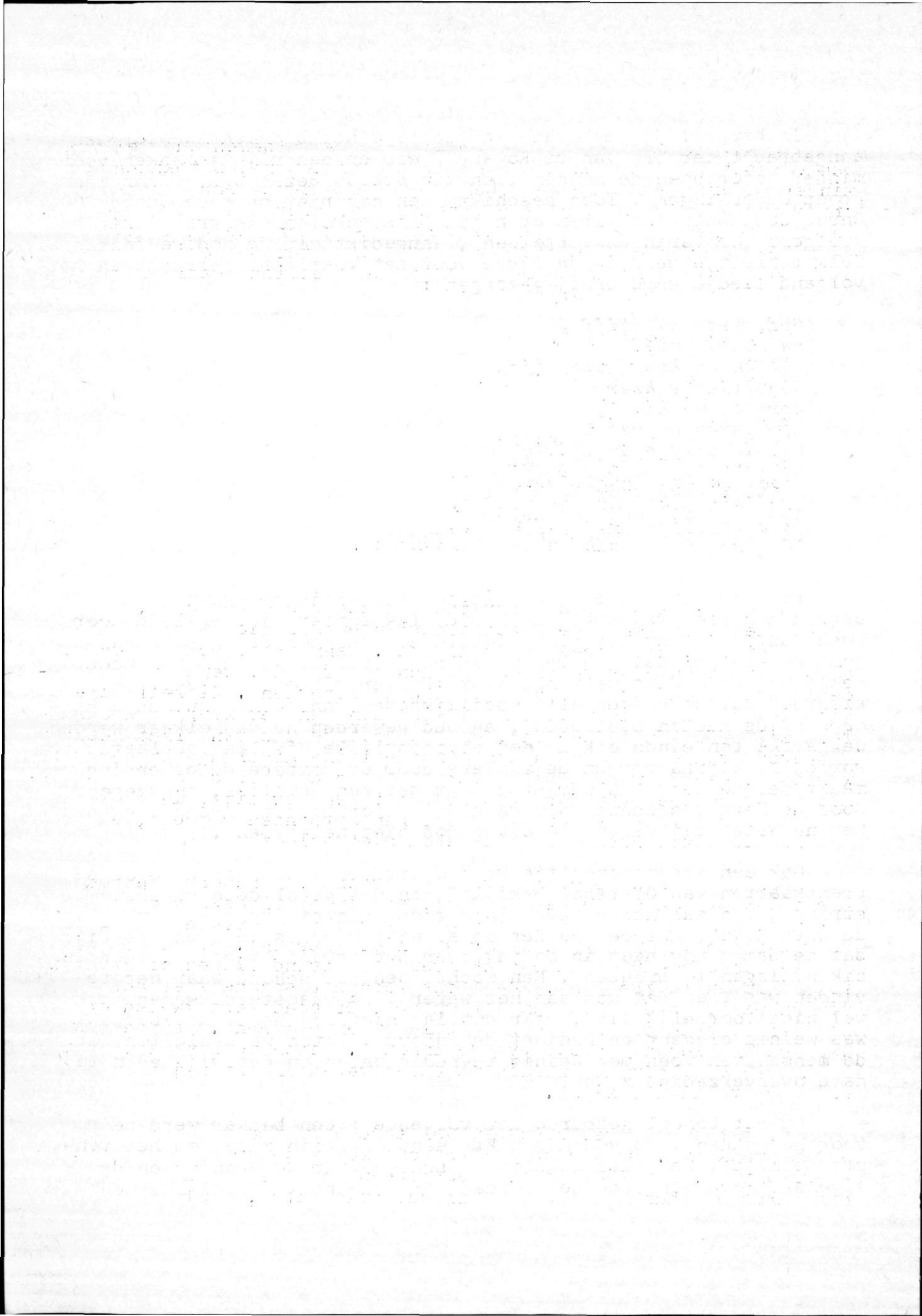
In het zelfde park waar in die tijd het bloementandwiel was aangebracht ter ere van de Rotary , was er een rij zitbanken voor minder gefortuneerde mensen , en die steeds bezet was door een groep ouderlingen . Toen beschikte men nog niet over de droge COO. Onder deze heertjes waren er natuurlijk enkelen die graag over hun vroegere veroveringen vertelden , aangedikt met de nodige fantasie. Zulk toneeltje werd in de revue voor het voetlicht gebracht en het volgend liedje werd erbij gezongen :

*Oud, krom en stijf ,
en zonder wijf ,
zitten we hier alle vijf .
Dagelijks schier
spreken we hier ,
herdenken we met plezier
al die vervlogen tijden
toen we nog dapper vrijden !
Nu is't enkel nog de pruim ,
tussen wijsvinger en duim ,
dat we met de tanden nog verlangen .*

Er werd ook nog een aangrijpend toneeltje opgevoerd . Het betrof een zeer teneergeslagen ouderlingenpaar die begeleid door twee zusters , het toneel opsukkelden . Wanneer de compère en de commère vroegen naar de reden van hun droefheid , werd hun medege-deeld dat de oudjes naar het gesticht vertrokken . Zijzelf verklaarden dat ze beiden alle moeilijkheden van het leven aan elkan-ders zijde hadden bestreden , en oud geworden nu van elkaar werden weggerukt ten einde elk in een afzonderlijke afdeling geplaatst te worden . Hierna werden de zusters door de compère de opmerking ge-maakt dat de leer van Christus zegt dat een huwelijk, ingezegend door de Kerk , slechts door de dood kan ontbonden worden , en dat het nu juist zij waren die dit gebod niet naleefden .

Ook een strandtoneeltje werd opgevoerd . Wanneer u de oude prentkaarten van Oostende bekijkt , in dit geval deze van het strand , dan zal het u opvallen dat de grootste drukte heerst aan de waterlijn , hetgeen nu het geval niet meer is . Het was de tijd dat de dames nog niet in badpak over het strand liepen of zich in bikini lagen te bronzen . Men zocht toen het schone waar het te vinden was , en dat was aan het water . De baadsters kwamen er wel niet voordelig uit , maar dit lag niet bij hen . Het badpak was weinig elegant en bedierf de inhoud . Laten we besluiten dat de mensen van toen met weinig tevreden waren en dat wij heden te dage oververzadigd zijn .

Op het toneel gebeurde het volgende : Een badkar werd naar voor getrokken . De voerman tikte eens met zijn zweep op het ven-sterraampje . Een lief snuitje verscheen voor de opening en de eigenares overhandigde de voerman wat drinkgeld , zoals het de

gewoonte was . Het lieve kind ging vervolgens te water , achterna gekeken door de dienstvaardige voerman . Deze werd aangesproken door de compère die hem schalks vroeg naar de reden van zijn belangstelling . Het antwoord was vervat in volgende tekst :

*Gehele dagen ben ik hier tussen 't gewoel
en dan is het dat men zo iets aardigs gevoelt .
Ge moet wel verstaan
dat we een oogje slaan
als we ze voorbij zien gaan .
Zo kleine , zo fijne
snoetjes die daar dan zijn .
't Model heel wel
en naakt tot op het vel .
Bruin , blond , gezond
lopen zij hier rond .
En als een mens dat ziet :
een mens gevoelt dan iets !*

°
° °

Een protest-sketch werd opgevoerd tegen het verplicht sluitingsuur van de winkels . De handelaars kwamen op het toneel met de slogan : " Wij vragen als in vroegere tijd , voor de handel de vrijheid " . Dit nummer werd nogal voorzichtig aangepakt want men was er van overtuigd dat de burgemeester Moreaux eens in de zaal zou tegenwoordig zijn , zoals ieder jaar trouwens . Laten we zeggen dat er nogal veel zeem gestreken werd in de hoop tot een goed gevolg te komen door deze aktie . De dubbelganger van de burgemeester verscheen op het toneel en deze zong zijn antwoord op de zangwijze van " Ça c'est Paris " :

*Als burger van de stad
heb ik gaarne dat
Oostende herleeft
en men zijn rechten geeft .
'k Ben voor het sluitingsuur
bij zomer kort van duur,
maar voor plezier en vrijheid
zingt men naar wijd en zijd :*

*De stad Ostend , de stad Ostend !
Dat is de koninginne
der badsteden naar zinne.
De vreemde uit ieder oord
die de stad steeds bekoort !
De zee met hare baden
is snel te overladen
met feest waar ieder zich aan went:
Dat is de stad Oostend !*

1. The first part of the document is a letter from the Secretary of the State Department to the Secretary of the Department of the Interior. The letter is dated January 10, 1900, and is addressed to the Secretary of the Department of the Interior, Washington, D.C.

2. The second part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the Secretary of the State Department. The letter is dated January 10, 1900, and is addressed to the Secretary of the State Department, Washington, D.C.

3. The third part of the document is a letter from the Secretary of the State Department to the Secretary of the Department of the Interior. The letter is dated January 10, 1900, and is addressed to the Secretary of the Department of the Interior, Washington, D.C.

4. The fourth part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the Secretary of the State Department. The letter is dated January 10, 1900, and is addressed to the Secretary of the State Department, Washington, D.C.

5. The fifth part of the document is a letter from the Secretary of the State Department to the Secretary of the Department of the Interior. The letter is dated January 10, 1900, and is addressed to the Secretary of the Department of the Interior, Washington, D.C.

Hier gekomen denk ik dat ieder zich een persoonlijk idee heeft kunnen vormen over de " dichtkunst " van Leonard Reynaert . Ik ga dus met gerust gemoed verder .

o
o o

Met de tijd kwam ook de charleston , en samen met deze dans kwam een evolutie in de vrouwelijke klederdracht . De rokken werden veel korter en reikten nog nauwelijks tot aan de knieën , hetgeen op zichzelf een hele gebeurtenis was . Vele jongens werden stout en onbescheiden, floten bewonderend de dametjes na . Dit was de samensteller van de Oostendse Revue's niet ontgaan en na dergelijk straattoneeltje op de planken te hebben gebracht , werd op de zangwijze van " 't Is van de wind dat de molen draait " , volgende tekst gezongen :

*'t Is van de wind dat haar rokje opwaait ,
haar rokje opwaait , haar rokje opwaait !
Hola , ha , ha , ha !
't Is gelijk een haan die achter een kieken kraait ,
een kieken kraait , een kieken kraait !
roepen ze ... Hela !
Zeg eens juffer , mijn aardig kindje ,
pas toch op want zeker door dat windje
krijg ik negen keren van de tien,
nog van u , wel misschien
't schoonste te zien !*

Niet op ieder toneeltje dat opgevoerd werd volgde een liedje . Elke sketch berustte op een waarachtig feit dat zich in de loop van het jaar had voorgedaan . Men zag alzo het volgende voor ogen gebeuren :

Er waren profijten of pro-centen in de COO (SEO) en deze dienden afgehaald te worden . Er was een dametje te Oostende die zich eveneens naar de burelen moest begeven . Haar man werkte buitenshuis en er was nog een klein kindje in het gezin , zodat de moeder dit diende mee te nemen . Het was ongeveer negen uur toen ze aankwam . Begrijpelijkerwijze was ze daar niet alleen en ze diende nog een hele tijd te wachten vooraleer ze aan de beurt zou komen . In de rij staan was toen nog een begrip in deze instelling en wie voor een boodschap niet minstens een uur in de rij had gestaan was niet in de COO geweest .

Door al dit wachten kan men ook een droge keel krijgen , en dit overkwam ons vrouwtje die daar echter niet mee verlegen zat gezien in het gebouw de Bier-Coo was gevestigd . Zo werd haar kinderwagen in het voorportaal geplaatst waar reeds anderen geparkeerd stonden . De kleine sliep als een roos , dus kon ze gerust zijn .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PHYSICS

TO THE HONORABLE CHAIRMAN OF THE
COMMISSION ON THE STATUS OF
THE PHYSICAL SCIENCES
IN THE UNITED STATES OF AMERICA
WASHINGTON, D. C.

Dear Sirs:

I am very pleased to hear of the
formation of the Commission on the
Status of the Physical Sciences
in the United States of America.
I am sure that the Commission
will be able to make a valuable
contribution to the understanding
of the physical sciences in the
United States.

I am sure that the Commission
will be able to make a valuable
contribution to the understanding
of the physical sciences in the
United States.

I am sure that the Commission
will be able to make a valuable
contribution to the understanding
of the physical sciences in the
United States.

I am sure that the Commission
will be able to make a valuable
contribution to the understanding
of the physical sciences in the
United States.

Binnen de gelagzaal trof ze enkele vriendinnen aan en er werd wat over en weer gepraat onder het drinken van een paar glazen Rodenbach aan 90 centiem per glas , dienst inbegrepen . Het moet er heel gezellig aan toegegaan zijn want uur en tijd werden vergeten . Toen ons dametje de klok in het oog kreeg is ze in paniek opgestaan . Haar beurt was voorbij en in zeven haasten heeft ze een kinderwagen gepakt en is ze naar huis gerend om nog voor de aankomst van haar wederhelft thuis te zijn .

Toen de brave huisvader zijn woning betrad en zoals gewoonlijk zijn spruit wilde begroeten , viel hij haast om want in de kinderwagen die ook niet al te conform was , bevond zich een vreemd kind .

Wanneer het doek viel over dit gebeuren , en ergedurende enkele minuten pauze was , heb ik vastgesteld dat het dametje in kwestie zich kon getroosten met de gedachte dat zij niet alleen stond met haar geval . Ik hoorde rond mij in de zaal vrouwen gissen wie met dit tafereeltje werd gehegeld . Enkele namen werden vooropgezet , waaruit men kon opmaken dat dit geen alleenstaand geval was geweest .

°
°   °

Te Oostende was er destijds een Hollands paar dat met een stootkar haring leurde in de stad . Wat bij de mensen het meest opviel was dat na de verkoop de vrouw regelmatig op de kar zat terwijl haar man deze naar huis voortduwde .

Dit tafereeltje werd dan ook op het toneel gebracht , opgeluisterd met volgend liedje :

*Ik noem haar steeds mijn aardig Kaatje !
En ik hem , mijn Kees , lief maatje !
Gelijk de haringen in ons vaatje
blijven wij hier altijd dicht bijeen .
Wij kwamen , 't was niet te geloven ,
uit 't land der kaas hierheen
te samen overgevlogen .
En slecht gaat het niet , O neen,
want hier in Belgenland
hebben we menig klant ,
waar wij mogen aankloppen
en waar zij dan moet stroppen
haring van staart tot koppen
en zo verdienen we noppen !
Kunnen wij uitverkopen,
dan laat ik mijn Kaatje niet lopen .*

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the

the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

the eleventh is the fact that the
the twelfth is the fact that the
the thirteenth is the fact that the
the fourteenth is the fact that the
the fifteenth is the fact that the

the sixteenth is the fact that the
the seventeenth is the fact that the
the eighteenth is the fact that the
the nineteenth is the fact that the
the twentieth is the fact that the

the twenty-first is the fact that the
the twenty-second is the fact that the
the twenty-third is the fact that the
the twenty-fourth is the fact that the
the twenty-fifth is the fact that the

the twenty-sixth is the fact that the
the twenty-seventh is the fact that the
the twenty-eighth is the fact that the
the twenty-ninth is the fact that the
the thirtieth is the fact that the

the thirty-first is the fact that the
the thirty-second is the fact that the
the thirty-third is the fact that the
the thirty-fourth is the fact that the
the thirty-fifth is the fact that the

'k Zet haar op mijn kar wijl 'k stote,
terwijl zij lacht vol blijheid !
Ons gerij ! Ons gerij !

In de loop van het jaar was er een man die een onverwacht avontuurtje beleefde en die op straat aangetroffen was zonder broek . De wedersamenstelling geschiedde op het toneel en natuurlijk kwam er een liedje bij te pas : nieuwe woorden op de zangwijze van " Elle a perdu son pantalon " ,

Ik sprak af met ene vrouw ,
die vroeg of dat ik wou
eens komen !
Ja , komen !
En ik zegde dat ik zou
eens proberen, goed verstaan.
Hare man moest werken gaan
te nachte .
Ik lachte
want dit sport stond mij aan !
We mochten, zegde zij ,
gerust zijn allebei ;
daar binnen ,
van zinnen
was ik helemaal vrij .
We vleiden ons dan neer ,
broek , vest uit even zeer .
Maar op een keer
riep zij : Ochgod , we halen een strop
want hij komt terug de trappen op .
Allez ! Vlucht nu langs de kassienen .
'k Maakte mij daar weg voor hij was binnen!
Van het kassien sprong ik op 't vertrek .
Daar af brak ik bijna de nek
en als ik nu thuis kom
dan zing ik maar : " Elle a perdu son pantalon " !

°
° °

Ook de gedragingen van Sara van Swansels werden eens nagebootst op het toneel in een Oostendse Revue . Voor wie Saraniet gekend heeft , hem even voorstellen :

Naar het schijnt was hij een vondeling die opgenomen werd door de familie Pieters , uitbaters van de danszaal " Het Keuntje" aan de vissemarkt , Daar draaide hij dan aan het orgel en hij kon geweldig goed dansen . Wanneer een fanfare op rondgang was in het visserskwartier , dan kon men er zeker van zijn dat Sara meetrok , voorop dansend . Hij was zowat de Uilenspiegel van de vissemarkt.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

OFFICE OF THE DEAN
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

ADMISSIONS OFFICE
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

STUDENT SERVICES
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

FINANCIAL AID
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

COMPUTER CENTER
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHYSICS DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

CHEMISTRY DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

BIOLOGY DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

MEDICAL DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHARMACY DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

DENTISTRY DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

VETERINARY DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

COLLEGE OF ENGINEERING
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

SCHOOL OF BUSINESS
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

EDUCATION DEPARTMENT
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

Er werd een zomercavalcade ingericht te Oostende , en natuurlijk werd Sara gevraagd hieraan deel te nemen . Weigeren deed hij nooit , maar men moest er toen wel rekening mee houden dat hij niet al te best uit de voeten kon want zijn fleur-jaren waren voorbij . Hij kreeg dus een ezel ter zijner beschikking . Een echte . Deze gebruikte hij niet zomaar gewoon , maar hij plaatste zich met zijn gezicht naar het achterste van het beest .

Sara kwam dus op het toneel van de Scala gereden zoals hij dit in de cavalcade had gedaan . Leonard speelde zelf de hoofdrol bij het zingen van volgend lied :

*Op ! Sara ! ... op je ezel , op je broer !
 En Sara , wat maakt hij menig toer !
 d'Engelsen zegden : very nice !
 Die zot is zeker niet wijs .
 Met Sara lachte ook iedereen :
 Jong en oud , allen waren te been !
 Toen hij kwam langs de kaai
 begon 't lawaai !
 Men lachte met d'ezelarij
 van hun bei !*

°
 ° °

In het jaar 1930 werd de honderjarige onafhankelijkheid van het land gevierd met grote feestelijkheden . In de Oostendse Revue moest hierover natuurlijk een en ander worden ingelast . Gans het toneel vormde een levend plastisch beeld dat het gevecht bij de Warande , te Brussel , voorstelde . Niets was vergeten geworden want zelfs kanonnier " Houtenbeen " ontbrak niet op het appel . De schermutselingen moesten toen al voorbij zijn want men zong volgende tekst die ergens wel een vraagteken kan oproepen :

*Men streed met moed voor 't Vaderland
 Met het geweer in d'hand ,
 tegen de vijand !
 Die eens betrad ons Vaderengrond ,
 Dit plekje ons zo heilig ,
 Daar waar onze wiege stond .
 Met vuur en zwaard
 Bestreden ze onze haard
 Met een leeuwenmoed
 gaven zij hun bloed !
 Vooruit ten strijd !
 Riep iedereen met kracht,
 En allen onder de leus van
 Eendracht maakt macht !*

Refrein

Neen, onze Vlaamse leeuw zal nooit aan vreemde wennen !
 Door geen wild vijands geschreeuw zal men hem temmen !
 Als helden streden zij voor 't land ,
 gaven hun leven te panden ,
 weg met vreemde banden
 riepen zij : ons België los en vrij !

o
 o o

Alles verliep niet even ernstig en bombastisch in de Revue van 1930 want er kwam afwisseling door enkele leuke toneeltjes , onder ander deze met enkele oudere vrouwen die hun herinneringen opdiepten en zo hun jeugd herleefden . Ook de tekst van het bijhorende liedje is lang in de volksmond blijven hangen maar is met de tijd toch in de vergeethoek geraakt . Het klonk als volgt, en wie het graag zou meezingen kan dit doen op de zangwijze van " La Promesse " ,

Kussen, vleien ,
 die schone tijen
 zijn voorbij .

Arme weeuwen ,
 om te schreeuwen ,
 dat zijn wij .
 Ons verzet zoeken wij daarom hier ,
 en het doet ons waarlijk veel plezier .

Als we saam zo eens kunnen spreken dan
 over Sus of Tjeppen , onze man . .
 d' Een was braaf ,
 een ander sloeg de boel kapot ,
 maar iedere vrouw kent immers haar zot !

Refrein :

Van hun slecht of kwaad zullen we niet spreken
 want alle mannen hebben hun gebreken .
 Tot onze spijt
 zijn w'hem kwijt .
 Onze troost ,
 onverpoosd ,
 zoekt Hortense , Nelle en schoon Marie ,
 Schele Rose
 in ons doze ,
 Atsjie !!!

1. The first part of the report is a general introduction to the subject of the study.

2. The second part of the report is a detailed description of the methods used in the study.

3. The third part of the report is a discussion of the results of the study.

4. The fourth part of the report is a conclusion and a list of references.

5. The fifth part of the report is a list of appendices.

6. The sixth part of the report is a list of figures.

7. The seventh part of the report is a list of tables.

8. The eighth part of the report is a list of footnotes.

9. The ninth part of the report is a list of references.

10. The tenth part of the report is a list of appendices.

11. The eleventh part of the report is a list of figures.

12. The twelfth part of the report is a list of tables.

13. The thirteenth part of the report is a list of footnotes.

14. The fourteenth part of the report is a list of references.

15. The fifteenth part of the report is a list of appendices.

In de zelfde revue kwam ook de " Ollegatscheerder " aan de beurt . Ik zal de beschrijving of de streken van deze zonderlinge kwast hier niet neerpennen , want wie meer over hem wil weten kan het werkje van Arie Sleeks over Oostendse types raadplegen . Hier volgt alleen maar de tekst van het lied dat gezongen werd op de zangwijze van " Dolorosa " .

Groot en klein
kennen mij fijn
hier in de stad .
Dan zeggen zij :
't Is Ollegatscheerder .
Ik ben fraai,
Ik woon aan de kaai .
In mijn Salon
zijt ge welkom
en knip ik haar .
Geloof me maar,
't gaat op 't gemak
en als ik scheer ,
't doet soms wel zeer .
Maar gij wordt knap ,
en als 't slecht gaat
ik ben dan niet kwaad :
Ik doe dan een wandeling op straat .

Refrein :

Een fijne tiep ,
altijd propertjes en chiek :
Kol en manchet ,
dat ieder mij belet ,
een fijnen hoed
en schoenen aan de voet.
Ik draai met fatsoen
met mijn handschoen ,
laat mij maar doen .

°
° °

In de inleiding tot dit artikel had ik het over de " Oostendse Brabançonne " die ook herkomstig is uit een oude Oostendse revue . Men zingt het nog op elk vriendenfeest. Iedereen is bereid het mee te zingen maar na enkele regels herinneren zich velen de tekst niet meer zodat het een echte warboel wordt . Misschien kan ik u van dienst zijn ook hier de tekst weer te geven zoals hij destijds in de revue gezongen werd .

OP DE VISSEMARKT BEN IK GEBOREN (1)

Op de vissemarkt zien 'k ik geboren ,
 Op de vissemarkt zien 'k ik gekend ,
 Zoender vis dan loop ik verloren ,
 Moar met vis zien 'k ik kontent .
 'k Lezen noois gin boek of gazette
 Polletiek zit voor mien in den hoek.
 En ze maggen de weireld verzetten ,
 'k Vagen an olles vierkantig me broek.
 Mor ols de vis te diere is ,
 Loop ik met buts of hoarienk.

Refrein :

Een ploate of een kabeljouw dat is mijn leven.
 Nog noois van sedert mienen trouw
 Loop ik buuten de schreve .
 Ik leure met mien karre roend
 Ol langs de stroaten ,
 En 't klinkt toch zo schoon uut me moend :
 Vassche ploaten !!!

'k Hen ook gin schrik van de koede,
 't Mag regen of vriezen dat 't krakt .
 Gin oenweer kan mien tegenhoeden ,
 'k Hen der oltieds me roende gemaakt .
 Zetten ze mien soms in een koleerje
 Oster einen te vele ofbiedt ,
 Met me toenge kan ik mien verweiren :
 Zeg Wanne, peinsje dan 'k het ol hen voe niet !
 Mor dat is toch mijnnen bonheur
 Oltieds op mien wegen .

NOTA van JEF KLAUSING :

(1)

Ik heb kunnen achterhalen dat de tekst eerst in het Gents dialect werd geschreven door Henri Van Daele onder de titel : Het Viswif. Dit heb ik gevonden in een boekje met de herinneringen van Hélène Maréchal : " Een Leven vol Muziek " . Hierin staan teksten afgedrukt die speciaal voor haar werden geschreven door H. Van Daele. Dit was de gewezen Gentenaar Leonard natuurlijk niet onbekend en hij heeft de woorden overgezet in het Oostends met slechts enkele kleine afwijkingen .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

IN THE DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND LITERATURE
A THESIS SUBMITTED TO THE FACULTY
IN CANDIDACY FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PHILOSOPHY
BY
JAMES H. HARRIS
CHICAGO, ILLINOIS
1925

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS
U.S.A.

Niemand kan er tegen mij roepen ,
 zo-je schone stemme dan'k hên .
 Overlast zei Miele de Soepe
 Dan'k e gemiste chanteuse ben .
 Mor me vis dat wil ik niet derven .
 Os ik der op peizen m'n herte doe zeir .
 't Is dorum , als ik kom te sterven,
 Vraag ik da-je e stokvis in me kiste steekt
 Mor ginne sprout of gin hoaring ,
 Pakt er moar lieverst een lekker poalieng .

o
 o o

Hier zijn mijn herinneringen aan de Oostendse revue's uitgeput . Wat hier werd verteld gebeurde tot en met het jaar 1930 . Wat nu volgt heeft rechtstreeks met de revue's niets te maken .

Het gebeurde in 1931 . De karnavaldagen lagen in het verschiet en het stadsbestuur had de bedoeling deze feesten groots op te vatten . De aanplakbrieven werden ontworpen door niemand minder dan onze beroemde stadsgenoot James Ensor . Er werd ook gedacht een eigen karnavallied de wereld in te sturen .

Het lied had voor de mensen van toen een onbekende zangwijze , en met de tekst alleen was men niet gebaat wilde men dit lied aanleren . Het stadsbestuur heeft dan geoordeeld dat het best zou zijn in alle drankgelegenheden teksten gratis ter beschikking te stellen van het cliënteel . Om de mensen met de zangwijze vertrouwd te maken werd " Zotten April " uitgestuurd om ter dier gelegenheid zangles te geven .

Men diende met alles rekening te houden want in die tijd waren er heel veel burgers die liever een mondje Frans spraken dan hun eigen taal en om die ter wille te zijn werd ook voor een Franse tekst gezorgd , naast de Nederlandse . Van de Franse tekst ken ik nog slechts een snak en een bete , zoals men te Oostende zegt . De Nederlandse tekst laat ik hier volgen :

*Straat en kaaie zijn vol blij gerucht !
 Een kermisvreugde zweeft in de lucht !
 Alle ogen stralen van genot ,
 En heel Oostende zegent zijn lot !
 Men vergeet de winter en zijn vorst,
 Zorgen en verdriet zijn opgeschorst !
 Welke goede boodschap , welk geluk
 geeft onze stad z'n vrolijke druk ?*

.../...

Refrein :

't Is de kañaval met zijne maskers en zijn pracht,
 't Is de karnaval die hier komt heersen dag en nacht !
 Met zijn geestig luid gebaar
 en zijn narrenschaar !
 't Is de karnaval , Oostende danst en lacht .

Hiermede zal ik besluiten en verder geen liedjes aanraken
 die met de Oostendse revue's niets te maken hebben . Deze zullen
 we opsparen voor een andere gelegenheid .

C a m i l l e   G E S E L L E

S
 SSS
 SSSSS
 SSSSSSS
 SSSSSSSSS
 SSSSSSSSSS
 SSSSSSSS
 SSSSS
 SSS
 S

DRUKFOUTEN

<i>blz. 3</i>	<i>Bengels in plaats van bangels</i>
<i>blz. 5</i>	<i>Voegen we , in plaats van voegen wer</i>
<i>blz. 9</i>	<i>zich in bikini : " zich " valt weg</i>

